

ธรณี M-O 30/54 (เติมครั้งที่ 31/56)

1.	M/R Interglacial	ช่วงคั่นมินเดล/ริสส์	ดู <i>Holsteinian</i>
2.	macadam	มาแคดัม	การก่อสร้างถนนวิธีหนึ่งซึ่งใช้ชื่อตาม เจ. แอล. มาแคดัม (J. L. McAdam) ผู้ค้นพบว่า หินที่มีเหลี่ยมมุมและมีขนาดคละที่ดี เมื่อบดอัดให้แน่นจะทำให้ถนนมีความแข็งแรงและทนทาน
3.	maceral	มาเซอร์ล, แร่อินทรีย์	สารอินทรีย์ที่ประกอบเป็นมวลถ่านหิน เปรียบเสมือนแร่ที่ประกอบขึ้นเป็นหิน เกิดจากการสลายตัวของส่วนต่างๆ ของพืช เช่น เนื้อเยื่อ ผนังเซลล์ เปลือกหุ้มสปอร์ เรณู ไข เรซิน โดยกระบวนการทางชีวเคมีและธรณีเคมี ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะทางศิลาวิทยาจากการศึกษาตัวอย่างขัดมัน (polished section) ได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ วิทริไนต์ (vitrinite) ลิปทิไนต์ (liptinite) และอินเนอร์ทิไนต์ (inertinite)
4.	maceration	การแช่ย่อย	กระบวนการแยกสลายหินชั้น เช่น ถ่านหิน หินดินดาน โดยใช้วิธีทางเคมีแยกแร่และส่วนประกอบของสารอินทรีย์หรือมาเซอร์ลออกจากกัน เพื่อสกัดและทำให้ได้ปริมาณซากดึกดำบรรพ์ที่ไม่ละลายในกรดเพิ่มขึ้น กระบวนการนี้มักใช้ในการศึกษาละอองเรณู ดู <i>maceral</i> ประกอบ 24/56
5.	macrocrystalline;	เนื้อมหผลึก	เนื้อของหินที่ประกอบด้วยผลึกแร่ที่มีขนาดใหญ่จนเห็น

	eucrystalline		ได้เด่นชัดด้วยตาเปล่าหรือแว่นขยายธรรมดา ขยาย ๑๐ เท่า ใช้เรียกหินที่มีลักษณะเนื้อหินแบบนี้ได้ด้วย <i>ดู microcrystalline และ mesocrystalline ประกอบ</i>
6.	macroevolution	วิวัฒนาการมหภาค	๑. วิวัฒนาการหรือกำเนิดของสิ่งมีชีวิตที่จัดอยู่ในการจำแนกหมวดหมู่ลำดับต้น ๆ ของอนุกรมวิธาน โดยเฉพาะในชั้นอันดับ (order) หรือชั้น (class) ซึ่งจะตรงข้ามกับวิวัฒนาการในชั้นชนิด (species) ซึ่งเรียกว่า วิวัฒนาการจุลภาค (microevolution) ๒. วิวัฒนาการซึ่งได้เกิดขึ้นในวงกว้างและซับซ้อน เช่น การพัฒนาของสิ่งมีชีวิตชนิด (species) หนึ่งไปเป็นอีกชนิดหนึ่ง <i>ดู microevolution ประกอบ</i>
7.	macrofacies; facies tract	ช่วงชุดลักษณะ	ระบบของชุดลักษณะหินตะกอนที่มีกำเนิดต่อเนื่องกัน มีอายุเดียวกัน เช่น สิ่งทับถมบริเวณลาดส่วนนอกของอะทอลล์ปะการัง ระบบนี้รวมถึงพื้นที่ที่กร่อนไปซึ่งเป็นต้นกำเนิดของตะกอนชุดลักษณะนี้ ดังนั้นช่วงการกร่อนจึงเป็นส่วนหนึ่งของช่วงชุดลักษณะนี้
8.	macrofossil; megafossil	มหชีวินดึกดำบรรพ์	ซากดึกดำบรรพ์ที่มีขนาดใหญ่พอที่จะศึกษาได้โดยไม่ต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ หรือพอที่จะมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า <i>ดู microfossil ประกอบ</i> ยืนยันมติเดิม 24/56
9.	macroscopic;	-มหทรรศน์	คำที่ใช้กับวัตถุ ปรากฏการณ์ หรือลักษณะเฉพาะที่มีขนาดใหญ่พอที่จะมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า <i>ดู</i>

	megascope		<i>mesoscopic</i> และ <i>microscopic</i> ประกอบ
10.	mafic; femic	-สีแก่	คำที่ใช้กับหินอัคนีที่ประกอบด้วยแร่สีเข้ม หรือแร่จำพวกเหล็ก แมกนีเซียมและแคลเซียมอยู่มาก เช่น ไพรอกซีน แอมฟีโบล โอลิวีน คำทั้งสองนี้มาจากคำว่า ferric + magnesium 35/55
11.	magma	แมกมา	สารเหลวร้อนเกิดตามธรรมชาติอยู่ภายในโลก สามารถเคลื่อนตัวไปมาได้ในวงจำกัด อาจมีของแข็ง เช่น ผลึก เศษหินแข็ง และ/หรือแก๊สรวมอยู่ด้วย หรือไม่มีเลยก็ได้ เมื่อแทรกดันขึ้นมาหรือพุ่งออกสู่ผิวโลกแล้วจะเย็นและแข็งตัวเกิดเป็นหินอัคนี <i>ดู igneous rock ประกอบ</i> (แก๊สทุกแห่งที่มีคำว่า “แมกมา” ปรากฏ) 17/56
12.	magmatic arc	แนวโค้งแมกมา	พื้นที่ที่เป็นแนวโค้งขนาดใหญ่ ประกอบด้วยหินอัคนีระดับลึกหินภูเขาไฟ และภูเขาไฟ ที่ยังคงคุกรุ่นอยู่ เกิดในเขตที่แผ่นธรณีเคลื่อนเข้าหากัน โดยที่แมกมาส่วนใหญ่มาจากการหลอมละลายเหนือแผ่นมุดตัว <i>ดู volcanic arc ประกอบ</i>
13.	magmatic differentiation	การลำดับส่วนแมกมา	กระบวนการในการพัฒนาแมกมาจนเกิดเป็นชนิดของหินอัคนีประเภทต่าง ๆ จากแมกมาแรกเริ่มตัวเดียวกัน
14.	magmatic ore deposit	แหล่งสินแร่แมกมา	สินแร่ที่เกิดจากกระบวนการตกผลึกแยกตัวจากมวลแมกมาจำพวกหินอัคนีสีเข้มจนมีลักษณะเป็นชั้นของผลึกแร่โลหะออกไซด์หรือผลึกแร่ซัลไฟด์ <i>ดู ภาพประกอบ มีภาพประกอบ</i>

15.	magmatic segregation	การแยกตัวจากแมกมา	กระบวนการตกผลึกและแข็งตัวจากแมกมาที่มีแร่จำพวกหนึ่งแยกตัวจากมวลแมกมา และรวมตัวจนมีปริมาณสูงขึ้นในที่หนึ่ง ๆ หรือบริเวณหนึ่ง ๆ กระบวนการแบบนี้ให้แหล่งสินแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจได้ มีความหมายเหมือนกับ segregation ความหมายที่ ๑
16.	magmatic stoping	การกลืนกินของแมกมา	กระบวนการที่แมกมาค่อย ๆ เคลื่อนตัวแทรกดันขึ้นมา ทำให้หินท้องที่เดิมแตกหักและถูกกลืนเข้าไปในแมกมานั้น ยืนยันมติเดิม 24/56
17.	magmatic water*	น้ำแมกมา	น้ำที่มีอยู่หรือถูกขับออกมาจากแมกมา
18.	magmatism	๑. กระบวนการแมกมา	กระบวนการที่แมกมากำเนิด เคลื่อนที่ พัฒนา ตกผลึก และแข็งตัวกลายเป็นหินอัคนี
19.	magmatism	๒. ทฤษฎีแมกมา	ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเกิดหินแกรนิตจากการตกผลึกของแมกมามากกว่าการแปรสภาพ
20.	magnafacies	ชุดลักษณะใหญ่	แนวชั้นหินที่มีลักษณะเนื้อหินและลักษณะทางบรรพชีวินแบบเดียวกันซึ่งครอบคลุมระยะเวลาหลายช่วงหรือหน่วยลำดับชั้นหินหลายหน่วย แนวชั้นหินลักษณะเช่นนี้แสดงถึงสภาวะแวดล้อมของการตกตะกอนค่อนข้างคงที่ซึ่งได้แผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวางตามเวลาที่ผ่านไป มีความหมายคล้ายกับ lithosome <i>ดู parvafacies ประกอบ</i> (เพิ่มภาพประกอบจากนายสมชาย)

21.	magnesian limestone*	หินปูนแมกนีเซียม	หินปูนที่มีแมกนีเซียมคาร์บอเนตปนอยู่ในปริมาณระหว่างร้อยละ ๕-๑๕
22.	magnesicrete	แมกนีซิครีต	ดูคำอธิบายใน <i>duricrust</i>
23.	magnetic anomaly*	ค่าผิดปกติของสนามแม่เหล็ก	ค่าที่ต่างจากค่าปกติของสนามแม่เหล็กโลกในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง
24.	magnetic basement	หินฐานแม่เหล็ก	พื้นผิวด้านบนของหินอัคนีหรือหินแปรซึ่งมีอำนาจแม่เหล็กสูงกว่าหินรอบข้าง
25.	magnetic declination*	มุมบ่ายเบนแม่เหล็กโลก	ดูคำอธิบายใน <i>declination</i>
26.	magnetic elements	องค์ประกอบแม่เหล็ก	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับแม่เหล็กซึ่งสามารถแสดงให้เห็นเป็นเชิงตัวเลขได้ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๗ อย่าง ได้แก่ มุมบ่ายเบน มุมเอียง ความเข้มสนามแม่เหล็กรวม ความเข้มสนามแม่เหล็กแนวราบ ความเข้มสนามแม่เหล็กแนวตั้ง องค์ประกอบตามแนวทิศเหนือ และองค์ประกอบตามแนวทิศตะวันออก
27.	magnetic equator	เส้นศูนย์สูตรแม่เหล็ก	แนวเส้นซึ่งพาดผ่านผิวโลก ณ ตำแหน่งที่มุมเอียงแม่เหล็กมีค่าเป็นศูนย์ หรือโลคัสของจุดซึ่งละติจูดแม่เหล็กมีค่าเป็นศูนย์
28.	magnetic field	สนามแม่เหล็ก	สนามของแรงซึ่งเป็นปริมาณเวกเตอร์ที่เกิดจากการกระทำของไดโพลแม่เหล็กจากวัตถุที่ถูกทำให้เป็นแม่เหล็ก หรือจากกระแสไฟฟ้า ความเข้มสนามของแรงเป็นสัดส่วนผกผันกับระยะทางจากต้นกำเนิดของสนามแม่เหล็ก <i>ดู earth's magnetic field ประกอบ</i>

29.	magnetic field strength; magnetic field intensity	ความเข้มสนามแม่เหล็ก	แรงที่กระทำต่อ ๑ หน่วยขั้วแม่เหล็ก ณ จุดใดจุดหนึ่งที่ต้องการวัด หน่วยของความเข้มสนามแม่เหล็กเป็นหน่วยแสดงให้ทราบถึงจำนวนเส้นแรงแม่เหล็กต่อ ๑ หน่วยพื้นที่ (flux density) ในระบบเซนติเมตร-กรัม-วินาที มีหน่วยเป็น ไดน์ต่อ ๑ หน่วยขั้ว หรือ ๑ เออร์สเตด (oersted) เดิม ใช้เกาส์ (gauss) ในระบบเมตร-กิโลกรัม-วินาที มีหน่วยเป็นเทสลา (tesla) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 10^4 เออร์สเตด ในทางปฏิบัติด้านการสำรวจทางแม่เหล็กใช้หน่วยเป็น แกมมา (gamma) ซึ่ง ๑ แกมมามีค่าเท่ากับ 10^{-5} เออร์สเตด
30.	magnetic flux	ฟลักซ์แม่เหล็ก	ผลรวมทั่วพื้นผิวขององค์ประกอบแม่เหล็กเหนี่ยวนำในแนวตั้งฉากกับพื้นผิว จำนวนเส้นแรงแม่เหล็กที่ตัดผ่านพื้นผิวของพื้นที่แห่งหนึ่งมีหน่วยเป็นเวบบอร์ในหน่วยของระบบนานาชาติ (SI) หรือมีหน่วยเป็นแมกซ์เวลล์ ในระบบเซนติเมตร-กรัม-วินาที หนึ่งเวบบอร์เท่ากับ 10^8 แมกซ์เวลล์
31.	magnetic force	แรงแม่เหล็ก	แรงดึงดูดหรือแรงผลักที่เกิดระหว่างขั้วแม่เหล็ก ๒ ขั้ว หรือจากกระแสไฟฟ้า แรงนี้สามารถเหนี่ยวนำทำให้เกิดอำนาจแม่เหล็กหรือเปลี่ยนแปลงความเป็นแม่เหล็กได้ แรงแม่เหล็กมีหน่วยเป็นไดน์ (dyne) ซึ่ง ๑ ไดน์ เท่ากับแรงที่เกิดขึ้นเมื่อนำขั้วแม่เหล็ก ๒ ขั้ว ที่มีความ

			แรงหนึ่งหน่วยขั้ว (unit pole) วางไว้ห่างกัน ๑ เซนติเมตร ในตัวกลางที่ไม่มีอำนาจแม่เหล็ก เช่น ในบริเวณที่เป็นสุญญากาศ
32.	magnetic induction	การเหนี่ยวนำแม่เหล็ก	ผลรวมทางเวกเตอร์ของสนามแม่เหล็กที่เกิดจากการเหนี่ยวนำในวัสดุ เช่น เหล็กหรือเหล็กกล้า ซึ่งทำให้วัสดุนั้นกลายเป็นแม่เหล็ก และโมเมนต์แม่เหล็ก 24,26,27,28,29/56
33.	magnetic latitude	ละติจูดแม่เหล็ก	มุมซึ่งแทนเจนต์มีค่าเท่ากับครึ่งหนึ่งของแทนเจนต์ของมุมเอียงแม่เหล็ก ถ้าสนามแม่เหล็กโลกแท้จริงเกิดจากสนามไดโพลตามแกนโลก ละติจูดแม่เหล็กจะทับละติจูดทางภูมิศาสตร์
34.	magnetic meridian	เมริเดียนแม่เหล็ก	ทิศทางการวางตัวของแนวสนามแม่เหล็กโลกแนวราบหรือแนวทิศเหนือแม่เหล็กโลก
35.	magnetic moment	โมเมนต์แม่เหล็ก	แรงที่กระทำในทิศทางจากขั้วลบไปหาขั้วบวกในแท่งแม่เหล็ก ซึ่งมีค่าเท่ากับผลคูณของความแรงขั้ว (strength of pole) กับระยะห่างระหว่างขั้วบวกกับขั้วลบ ขั้วแม่เหล็กที่แต่ละขั้วมีความแรง ๑ หน่วยขั้วอยู่ห่างกัน ๑ เซนติเมตรจะมีค่าโมเมนต์แม่เหล็กเท่ากับ ๑ โพล-เซนติเมตร ในระบบเซนติเมตร-กรัม-วินาที (ซีจีเอส)
36.	magnetic north	ทิศเหนือแม่เหล็ก	๑. ทิศเหนือซึ่งได้จากปลายของเข็มทิศที่ชี้ไปทางเหนือ ๒. แนวทิศตามเส้นตรงบนผิวโลกซึ่งเชื่อมต่อระหว่างผู้สังเกตการณ์ที่อยู่ตรงจุดใดจุดหนึ่งของเส้นแรงแม่เหล็กโลกตามแนวระดับกับขั้วเหนือแม่เหล็กโลก

			๓. แนวที่มุ่งไปทางทิศเหนือ ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งของเมริเดียนแม่เหล็ก ซึ่งเป็นทิศศูนย์องศาแม่เหล็ก หรือ ๓๖๐ องศาแม่เหล็กในการหาทิศเพื่อการเดินทาง
37.	magnetic reversal; geomagnetic reversal	การกลับขั้ว สนามแม่เหล็กโลก	<i>ดู geomagnetic reversal; magnetic reversal</i>
38.	magnetic survey	การสำรวจวัด สนามแม่เหล็ก	การสำรวจธรณีฟิสิกส์โดยการวัดสนามแม่เหล็กองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น องค์ประกอบสนามแม่เหล็กแนวตั้ง แนวราบ และแนวรวม ในบริเวณพื้นที่ที่น่าสนใจว่าจะพบแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบตำแหน่งของบริเวณที่มีแร่เหล็กหรือแร่แม่เหล็กสะสมตัวอยู่ และเพื่อคำนวณหาค่าความลึก ณ จุดต่าง ๆ
39.	magnetic susceptibility	สภาพรับแม่เหล็กได้	<i>ดู susceptibility ความหมายที่ ๑</i>
40.	magnetism	สภาวะแม่เหล็ก	ปรากฏการณ์ทางฟิสิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ของกระแสไฟฟ้าในหินที่เป็นตัวนำไฟฟ้า หรือผลจากสภาพแม่เหล็กถาวรในหินที่มีความเป็นแม่เหล็กอยู่ในตัวตามธรรมชาติ
41.	magnetization	๑. การทำให้เป็นแม่เหล็ก	กระบวนการที่ทำให้สารแม่เหล็ก เช่น เหล็ก นิกเกิล โคบอลต์ กลายเป็นแม่เหล็กชั่วคราวหรือถาวร
42.	magnetization	๒. ความเป็นแม่เหล็ก	โมเมนต์แม่เหล็กต่อหนึ่งหน่วยปริมาตร เป็นปริมาณเวกเตอร์มีสัญลักษณ์ \vec{M} หรือ \vec{I} โมเมนต์แม่เหล็กของ

			หินเป็นผลบวกของปริมาณเวกเตอร์ ๒ ชนิด คือ โมเมนต์แม่เหล็กจากการเหนี่ยวนำและโมเมนต์แม่เหล็กตกค้าง <i>มีความหมายเหมือนกับ volume magnetization</i>
43.	magnetometer	แมกนีโทมิเตอร์	เครื่องมือวัดค่าความเข้มสนามแม่เหล็ก ในการสำรวจทางภาคพื้นดินใช้วัดค่าความเข้มสนามแม่เหล็กแนวตั้ง บางครั้งใช้วัดความเข้มสนามแม่เหล็กแนวราบหรือแนวรวม แต่ในการสำรวจทางอากาศส่วนใหญ่ใช้วัดสนามแม่เหล็กแนวรวม
44.	magration	๑. การเคลื่อนย้าย	๑. การเคลื่อนที่ของปิโตรเลียมจากหินต้นกำเนิดผ่านชั้นหินเนื้อฟามเข้าไปในชั้นหินกักเก็บ ๒. กระบวนการประมวลผลข้อมูล การวัดความไหวสะเทือนเพื่อปรับให้ชั้นสะท้อนต่าง ๆ อยู่ในความลึกที่ถูกต้อง ๓. การเคลื่อนที่ของสันป็นน้ำจากสายน้ำบนที่ลาดเอียงสูงเข้าไปหาสายน้ำบนที่ลาดเอียงต่ำ ๔. การเคลื่อนที่ของแม่น้ำโค้งตัวตัวอย่างช้า ๆ เพื่อขยายส่วนเทโค้งและความกว้างของแนวทางน้ำโค้งตัว ๕. การเคลื่อนที่ของเนินทรายไปตามทิศทางของลม
45.	magration	๒. การอพยพ	การเคลื่อนย้ายของพืชและสัตว์จากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ
46.	main shock*	แผ่นดินไหวหลัก	แผ่นดินไหวขนาดใหญ่ที่สุดซึ่งอาจมีแผ่นดินไหวขนาด

			เล็กกว่าเกิดก่อนหรือเกิดตามมาในบริเวณเดียวกัน หรือไม่ก็ได้ <i>ดู aftershock และ foreshock ประกอบ</i>
47.	mainland beach	หาดแผ่นดินใหญ่	หาดที่มีลักษณะยาวและกว้างต่อเนื่องกัน เกิดตามแนว ขอบของแผ่นดิน ส่วนมากจะเป็นพื้นที่ลุ่มที่มักเกิดน้ำ ท่วม เช่น ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย
48.	malleable	-ตีให้แผ่ได้	คำที่ใช้กับแร่บางชนิดที่ใช้ค้อนทุบหรือรีดเป็นแผ่นบาง ๆ ได้ เช่น ทองคำ เงิน <i>ดู tenacity ประกอบ</i>
49.	Malm	มาล์ม	ช่วงบนของยุคจูแรสซิก มีตำแหน่งเทียบเท่าหินยุคจู แรสซิกตอนบน โดยอยู่เหนือหินสมัยด็อกเกอร์และอยู่ ใต้หินยุคครีเทเชียส
50.	Malthusian principle	หลักการมัลทูเซียน	แนวคิดของโทมัส โรเบิร์ต มัลทัส ที่ว่าสัตว์ทุกชนิด รวมทั้งมนุษย์ดำรงชีพอยู่ได้เนื่องจากมีปริมาณอาหาร สำรองหรืออาหารเป็นปัจจัยแรกที่เป็นตัวกำหนดจำนวน ประชากร จากแนวคิดนี้การเติบโตของจำนวน ประชากรโดยไม่มี การควบคุมจะนำไปสู่การขาดแคลน อาหารและการลดจำนวนของประชากรลงในที่สุด
51.	mammal	สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม	สัตว์มีกระดูกสันหลังจัดอยู่ในชั้นแมมมาเลีย (Class Mammalia) เป็นสัตว์เลือดอุ่น ผิวหนังมีขนปกคลุม ตัว เมียมีต่อมน้ำนมสำหรับเลี้ยงลูกอ่อน มีช่วงอายุตั้งแต่ยุค จูแรสซิกจนถึงปัจจุบัน เช่น วาฬ โลมา แมวน้ำ ค้างคาว
52.	mammoth	แมมมอท	ช้างดึกดำบรรพ์ที่มีอายุอยู่ในสมัยไพลสโตซีน จัดอยู่ใน กลุ่มเดียวกับช้างเอเชีย ซึ่งเป็นช้างปัจจุบัน ฟัน ๑ ซี่ ประกอบขึ้นด้วยแผ่นสารเคลือบฟันที่ห่อหุ้มเนื้อฟันอยู่

			ภายในจำนวนหลายแผ่นเรียงอัดกันแน่น มองเห็นเป็น เส้นขวางบนผิวหน้าของหิน เส้นเหล่านี้ทำหน้าที่บด อาหาร ฟันของช้างแมมมอธแตกต่างจากฟันของช้าง ปัจจุบันตรงสันหรือแผ่นสารเคลือบฟันมีจำนวนที่ไม่ แน่นอน บางชนิดมีจำนวน ๑๐-๑๒ แผ่น แต่บางชนิด เช่น แมมมอทขนยาว มี ๒๗-๓๐ แผ่น
53.	manganese nodule*	ก้อนแมงกานีสทรงมน	ก้อนแมงกานีสที่มีรูปมนคล้ายหัวมันฝรั่งหรือกลม ประกอบด้วยธาตุแมงกานีสและเหล็กเป็นส่วนสำคัญ นอกจากนี้ ยังมีธาตุโคบอลต์ ทองแดง นิกเกิล และธาตุ อื่น ๆ มีสีน้ำตาลถึงดำ โดยทั่วไปมีขนาด ๓-๕ เซนติเมตร เกิดตามพื้นมหาสมุทร
54.	mantle	เนื้อโลก	ส่วนชั้นของโลกที่อยู่ระหว่างเปลือกโลกกับแก่นโลก ด้านบนของส่วนชั้นนี้ล้อมรอบด้วยแนวแบ่งเขตโมโฮโร วิซิก ที่ความลึกประมาณ ๓๕ กิโลเมตร ใต้ทวีป และ ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ใต้มหาสมุทร ส่วนด้านล่างเป็น แนวแบ่งเขตดิเชิร์ตกูเทนเบิร์ก ซึ่งอยู่ใต้ผิวโลก ประมาณ ๒,๙๐๐ กิโลเมตร เชื่อกันว่าส่วนชั้นนี้ ประกอบด้วยสารพวกอัลตราเบสิก (<i>ดูรูปที่ core</i>)
55.	mantle of rock; mantle rock; regolith*	ผิวเปลือกโลก	ผิวพื้นบนสุดของโลกที่มีไอโซโทกภาคและบรรยากาศ วางตัวอยู่บนหินดานแข็งของเปลือกโลก ประกอบด้วย เศษหิน ดิน ททราย หรือพีช ซึ่งอาจเกิดจากผลของการผุ พังสลายตัว การกร่อน การปะทุของภูเขาไฟอยู่ใน บริเวณนั้น หรือการพัดพาไปรวมสะสมโดยลม น้ำ หรือ น้ำแข็งจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ความหนาของผิว

			เปลือกโลกนี้กำหนดแน่นอนไม่ได้ เพราะขึ้นอยู่กับสภาพของภูมิประเทศและดินฟ้าอากาศ
56.	marble*	หินอ่อน	<p>๑. หินแปรชนิดหนึ่งซึ่งประกอบด้วยแคลไซต์และ/หรือโดโลไมต์ที่เกิดผลึกใหม่ ขนาดละเอียดถึงหยาบ โดยปรกติจะมีเนื้อผลึกสม่ำเสมอ</p> <p>๒. ในทางการค้าหรืออุตสาหกรรม หินอ่อนนี้ใช้เรียกหินปูนที่มีผลึกใด ๆ ก็ตามที่สามารถนำมาขัดมันหรือใช้กับงานสถาปัตยกรรมที่ละเอียดประณีต หรือใช้เพื่อการประดับได้</p> <p>๓. หินเนื้อปูนผสมหรือหินอื่นที่มีความแข็งพอขัดมันแล้วจะยิ่งเพิ่มความสวยงาม มีสีสันเด่นชัดขึ้นเหมาะสำหรับใช้เป็นหินประดับ</p>
57.	marginal basin	แอ่งชายขอบ	แอ่งตะกอนที่ตั้งอยู่บริเวณขอบของทวีป โดยทั่วไปมักอยู่ระหว่างทวีปและแนวภูเขาไฟรูปโค้ง (volcanic arc) <i>ดู back-arc basin</i>
58.	marginal carina	สันริมขอบ	สันที่เกิดเป็นขอบเปลือกหรือขอบกระดองด้านข้างและด้านหางของสัตว์พวกกุ้ง กั้ง ปู กลุ่มที่มีขา ๑๐ ขา ซึ่งได้แก่ ปู กุ้งมังกร และกุ้งชนิดต่าง ๆ
59.	marginal chamberlet	ห้องย่อยริมขอบ	ห้องย่อย ๆ ในเขตริมขอบของเปลือกฟอแรมินิเฟอรา เกิดจากการแบ่งช่องว่างขนาดใหญ่ออกเป็นช่องเล็ก ๆ และมีผนังกันแบ่งเป็นผนังของช่องเล็ก ๆ นั้น <i>ดู marginal zone ประกอบ</i>
60.	marginal channel	ร่องน้ำขอบธารน้ำแข็ง	ทางน้ำที่เกิดจากน้ำที่ละลายมาจากขอบของธารน้ำแข็งหรือแผ่นน้ำแข็ง

61.	marginal conglomerate	หินกรวดมนชายขอบ	หินกรวดมนที่เกิดบริเวณชายฝั่งตรงส่วนขอบด้านเข้าหาฝั่งซึ่งมีตะกอนชนิดอื่น ๆ ลดขนาดลงตามลาดแอ่งตะกอน หินกรวดมนชายขอบจะมีลำดับชั้นหินต่างระดับกัน ถ้าระดับน้ำทะเลสูงขึ้น หินกรวดมนชายขอบจะเป็นหินกรวดมนฐาน (basal conglomerate)
62.	marginal cord	เส้นเกลียวริมขอบ	โครงสร้างหนารูปเกลียวซึ่งเกิดขึ้นที่ขอบด้านนอกใต้ผิวเปลือกฟอแรมินิเฟอรา
63.	marginal crevasse	เหวขอบธารน้ำแข็ง	เหวน้ำแข็ง (crevasse) ที่อยู่บริเวณขอบของธารน้ำแข็ง โดยทำมุมเฉียงประมาณ ๔๕ องศา กับส่วนขอบเข้าหาตอนกลางของธารน้ำแข็ง แต่การไหลของธารน้ำแข็งทำให้เหวน้ำแข็งเป็นมุมฉากกับส่วนขอบ
64.	marginal fault	รอยเลื่อนชายขอบ	ดู boundary fault
65.	marginal field	แหล่งไม่คุ้มทุน	แหล่งปิโตรเลียมที่ค้นพบแล้วแต่ยังไม่สามารถผลิตในเชิงพาณิชย์ได้ในเวลานั้น ต้องรอเงื่อนไขทางเศรษฐศาสตร์และกฎหมาย เช่น ราคา ค่าภาคหลวงภาษี เพื่อให้เกิดความคุ้มทุนในการผลิต
66.	marginal granule	ผิวเม็ดริมขอบ	รูปลักษณะคล้ายจุดกลมในชั้นผิวของหินทินนิต (tintinnid) 25/56
67.	marginal groove	แนวร่องริมขอบ	ร่องบนเปลือกหรือกระดองของสัตว์พวกกุ้ง กั้ง ปู กลุ่มที่มีขา ๑๐ ขา มีลักษณะยาวไปตามสันริมขอบด้านในของเปลือกหรือกระดองของสัตว์นั้น
68.	marginal lake	ทะเลสาบชายขอบ	ดู glacier lake 25/56

69.	marginal moraine	กองตะกอนธารน้ำแข็งชายขอบ	ดูคำอธิบายใน <i>terminal moraine</i>
70.	marginal plate	แผ่นริมขอบ	แผ่นยาวขนาดใหญ่ที่ประกอบเป็นขอบหนารอบตัวของสัตว์ผิวหนามที่มีรูปร่างแบน
71.	marginal plateau	ที่ราบสูงขอบทวีป	บริเวณที่ติดกับทวีปที่มีพื้นค่อนข้างราบเรียบแบบเดียวกับไหล่ทวีปแต่มีความลึกมากกว่า ตัวอย่างเช่น ที่ราบสูงเบลก (Blake Plateau) ซึ่งตั้งอยู่ด้านตะวันออกของทวีปอเมริกาเหนือ
72.	marginal polje	ที่ราบมีขอบ	ที่ราบที่เกิดจากหินปูนล้อมรอบด้วยภูมิประเทศสูงชัน มีด้านหนึ่งเป็นหินเนื้อแน่น ดู <i>blind valley</i> ประกอบ
73.	marginal reserve	ปริมาณสำรองไม่คุ้มทุน	ปริมาณสำรองที่มีเงื่อนไขทางเศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยจะทำการผลิตขึ้นมาได้ในเชิงพาณิชย์ หรือมีกำไรเมื่อมีราคาสูงขึ้น หรือมีเทคโนโลยีดีขึ้น
74.	marginal ring	วงแหวนริมขอบ	แผ่นกลมหนานูน ซึ่งอยู่ที่ด้านปากและด้านตรงข้ามปากของสัตว์ผิวหนามพวกไซโคลซิสทอยด์ (cyclocystoid)
75.	marginal suture	รอยตะเข็บริมขอบ	๑. รอยต่อระหว่างโครงร่างแข็งภายนอก ๒ ส่วนของสัตว์ขาปล้องพวกแมงดาทะเล (horseshoe crab) ซึ่งมีส่วนหัวเชื่อมติดกับส่วนอกและแยกออกจากส่วนท้อง รอยต่อนี้จะแยกออกจากกันเมื่อสัตว์ลอกคราบ ๒. รอยต่อหรือรอยแยกที่เกิดขึ้นตลอดวงรอบด้านข้างและด้านบนของส่วนหัวเมื่อไทรโลไบต์บางชนิดลอกคราบ มีความหมายเหมือนกับ <i>lateral suture</i>
76.	marginal well	หลุมไม่คุ้มทุน	หลุมผลิตปิโตรเลียมที่ทำการผลิตจนใกล้ถึงจุดคุ้มทุน

			แล้ว แต่ยังมีปริมาณสำรองเหลืออยู่โดยต้องศึกษาความคุ้มค่าเชิงพาณิชย์ในการผลิต
77.	marginal zone	เขตริมขอบ	ส่วนรอบนอกของเปลือกฟอแรมินิเฟอรา ซึ่งช่องเล็ก ๆ หรือห้องย่อยริมขอบในส่วนที่มีผนังกันเป็นผนังปฐมภูมิ หรือผนังทุติยภูมิ <i>ดู marginal chamberlet ประกอบ</i>
78.	marginalia	โครงหนามริมขอบ	โครงหนามของฟองน้ำรูปถ้วยซึ่งอยู่รอบ ๆ หรืออยู่บนขอบของช่องเปิดใหญ่ด้านบนที่น้ำไหลออก (oscula)
79.	marine cave; sea cave*	โพรงหินชายฝั่ง	<i>ดู sea cave; marine cave</i>
80.	marine deposit	สิ่งทับถมภาคพื้นสมุทร	สิ่งตกจมที่เกิดทับถมในทะเลและมหาสมุทร
81.	marine marsh	ที่ลุ่มริมทะเล	พื้นแผ่นดินตามริมทะเลหรือมหาสมุทร มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบปกคลุมด้วยพืชที่คล้ายพืชในทุ่งสะวันนา โดยปรกติจะถูกน้ำท่วมในช่วงเวลาน้ำขึ้น 36/55
82.	marine reptile	สัตว์เลื้อยคลานทะเล	สัตว์เลื้อยคลานที่อาศัยอยู่ในทะเลแห่งมหายุคมีโซโซอิก แบ่งออกเป็น ๒ พวก คือ อิชทีโอซอร์ และเพลสิโอซอร์ <i>ดู ichthyosaurus และ plesiosaur ประกอบ</i>
83.	marine swamp	บึงริมทะเล	หนองบึงหรือพื้นที่ชุ่มน้ำริมชายฝั่งทะเลที่มีพืชขึ้นอยู่ในน้ำเค็มหรือน้ำกร่อยซึ่งมักเกิดเป็นชั้นถ่านหิน 37/55
84.	marine terrace	ตะพักทะเล	๑. พื้นที่ชายฝั่งทะเลที่มีลักษณะคล้ายขั้นบันได เกิดจากการลดระดับของน้ำทะเลหรือเกิดจากการยกตัวของแผ่นดิน

			๒. พื้นที่ชายฝั่งทะเลที่มีลักษณะคล้ายชั้นบันได ทั้งที่เกิดจากการกัดเซาะและสะสมตะกอนจากน้ำทะเล
85.	marine*	๑. ภาควิทยาศาสตร์สมุทร	ภาควิทยาหรือบริเวณทะเลและมหาสมุทร
86.	marine*	๒. -ทะเล	คำที่ใช้เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ในทะเลหรือที่เกี่ยวข้องกับทะเล
87.	marker bed; index bed; key bed; key horizon*	ชั้นหินหลัก	ดู <i>key bed; index bed; key horizon; marker bed</i>
88.	marl	มาร์ล	ดินที่เนื้อเป็นสารประกอบแคลเซียมคาร์บอเนตผสม กับเคลย์สัดส่วน ๓๕ : ๖๕ หรือ ๖๕ : ๓๕ ยังคงมีการ เรียกตะกอนผสมระหว่างดินกับคาร์บอเนตที่มีสัดส่วน ไม่แน่นอนว่า ดินมาร์ล
89.	marlstone	มาร์ลสโตน, หินมาร์ล	๑. หินแข็งที่มีส่วนประกอบเกือบเหมือนมาร์ล เช่น หินปูนเนื้อดิน มีรอยแตกเป็นบล็อกกิ่งรอยแตก แบบก้นหอย และมีแนวแตกถี่กว่าหินดินดาน ๒. คำเดิมที่เคยใช้เรียกหินโคลนเนื้อปูน แมกนีเซียม หรือหินปูนเนื้อโคลนในหมวดหินกรีนริ เวอร์ มลรัฐยูทาห์ สหรัฐอเมริกา ปัจจุบันใช้คำนี้กับหิน ที่เกิดร่วมกันและมีสมบัติของหินหลากหลาย
90.	marly limestone	ดินสอพอง	ดินที่เนื้อเป็นสารประกอบแคลเซียมคาร์บอเนตเป็นส่วน ใหญ่ เมื่อเอามะนาวบีบใส น้ำมะนาวมีกรดซึ่งเมื่อทำ ปฏิกิริยากับแคลเซียมคาร์บอเนตเกิดแก๊ส คาร์บอนไดออกไซด์เป็นฟองฟูขึ้น ดูเฟิน ๆ ก็เห็นว่าดิน นั้นฟองตัว จึงเรียกกันว่า ดินสอพอง โบราณใช้ทำแป้ง

			ประร่างกายเพื่อให้เย็นสบาย เมื่อผสมน้ำหอมเข้าไป ด้วยกลายเป็นแป้งกระแจะปัจจุบันนี้ใช้มากในการแก้ดินเปรี้ยว ผสมทำรูป ทำปูนซีเมนต์ เพราะเสียค่าชุดและค่าบดต่ำกว่าใช้หินปูนซึ่งมีเนื้อเป็นสารประกอบชนิดเดียวกัน แหล่งใหญ่ในประเทศไทยมีในท้องที่อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี และอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์
91.	marsh	ที่ลุ่มชื้นแฉะ	ที่ลุ่มน้ำขังที่มีทางระบายน้ำออกไม่สะดวก ลักษณะคล้ายหนองหรือบึง อาจมีน้ำขังอยู่ตลอดหรือไม่ก็ได้ แต่พรรณพืชที่อยู่ในที่ลุ่มชื้นแฉะจะเป็นจำพวกพืชน้ำและหญ้าต่าง ๆ 37/55
92.	marsh gas	แก๊สบึง	ดู methane 37/55
93.	Marshall line	เส้นมาร์แชลล์	คำนี้ได้ชื่อมาจากนักธรณีวิทยาชาวนิวซีแลนด์ ชื่อ P. Marshall ดู andesite line
94.	marsupial	-มีถุงหน้าท้อง	คำที่ใช้กับสัตว์ในอันดับหนึ่งของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม มีลักษณะเฉพาะคือ ไม่มีรก ตัวอ่อนที่คลอดออกมายังอยู่ในสภาพไม่เต็มวัยแต่มาพัฒนาด้วยต่อมน้ำนมในถุงหน้าท้องของแม่ เช่น จิงโจ้ โอปออสซัม ดู placental ประกอบ
95.	mass movement*	การเคลื่อนที่ของมวล	การเคลื่อนที่ของมวลหิน ดิน ททราย ภายใต้แรงดึงดูดของโลก เช่น แผ่นดินถล่ม ดินคืบ ยืนยันมติเดิม 44/55
96.	massif*	มวลเขาสูง	บริเวณที่สูงซึ่งประกอบด้วยที่ราบสูงและภูเขา

			ต่อเนื่องกันเป็นผืนกว้างใหญ่ มีหุบเขาตามขวางและตามยาวเห็นเด่นชัดเป็นสำคัญ ขอบที่สูงแสดงความต่างระดับจากแผ่นดินต่ำข้าง ๆ อย่างเห็นได้ชัด ตัวอย่างเช่น มาซิฟของตราล (Massif Central) ในประเทศฝรั่งเศส ในบริเวณหุบเขาที่ประกอบด้วยยอดเขาสูงหลาย ๆ ยอดรายล้อมยอดสูงเด่นยอดใดยอดหนึ่ง จัดได้ว่าเป็นมวลเขาสูง ตัวอย่างในประเทศไทย ได้แก่ หุบเขาที่มีตอยอินทนนท์เป็นยอดสูงสุด และมีตอยปุยตอยสุเทพ เป็นยอดสูงรองลงมา
97.	massive sulfide deposit	แหล่งมวลแร่ซัลไฟด์	แหล่งแร่ใด ๆ ที่มีปริมาณแร่โลหะซัลไฟด์จำนวนมาก เช่น แหล่งแร่คูปริโกะ
98.	mast	หอเจาะเล็ก	<i>ดูคำอธิบายใน derrick</i>
99.	mastodon	มาสโตดอน	กลุ่มของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมที่สูญพันธุ์ไปแล้ว มีรูปร่างคล้ายช้าง สัตว์กลุ่มนี้ได้แพร่กระจายไปทั่วซีกโลกเหนือในสมัยโอลิโกซีนและพาลีโอซีน แตกต่างจากช้างแมมมอท และช้างปัจจุบัน คือ ตัวฟัน (crown) มีลักษณะเตี้ย หน้าฟันมีปุ่มกลมเรียงกันเป็นคู่ ๆ รากฟันชิดกัน
100.	material balance	ความสมดุลของสาร	ค่าปริมาณสำรองที่คำนวณโดยใช้หลักการที่ว่า ของไหลที่ผลิตได้และที่ยังเหลืออยู่ในชั้นกักเก็บต้องมีปริมาณเท่ากับปริมาณที่มีอยู่เดิม 25/56
101.	matrix	เนื้อพื้น	๑. ในหินตะกอน หมายถึง วัสดุหรือเม็ดแร่ขนาดเล็กเป็นส่วนใหญ่ที่ล้อมรอบวัสดุที่มีขนาดใหญ่กว่า โดย

			<p>ที่ขนาดของวัสดุมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน สำหรับในหินอัคนีเนื้อดอก เม็ดแร่ขนาดเล็กที่ล้อมรอบแร่ดอก นิยมเรียกว่า groundmass</p> <p>๒. วัสดุธรรมชาติที่ภายในมีโลหะ ซากดึกดำบรรพ์ กรวด ผลึกแร่หรือรัตนชาติ ฝังตัวอยู่</p>
102.	maturation	ความสมบูรณ์	กระบวนการที่สารอินทรีย์ในตะกอนอยู่ภายใต้ความร้อน ระยะเวลา และความลึกที่สามารถให้ปิโตรเลียมได้
103.	mature	๑. -สมบูรณ์	<p>๑.๑ คำที่ใช้กับตะกอนเนื้อประสมที่ถูกกระทำโดยกระบวนการต่าง ๆ อย่างเข้มข้นเป็นเวลายาวนานจนเหลือแต่แร่ที่เสถียร</p> <p>๑.๒ คำที่ใช้กับการกร่อนที่แสดงถึงขั้นตอนที่แผ่นดินถูกกัดกร่อนจนมีลักษณะเกือบเป็นพื้นราบ ดู <i>maturity ประกอบ</i></p> <p>25,26/56</p>
104.	mature	๒. ภาวะสมบูรณ์	<p>ภาวะที่สารอินทรีย์ในตะกอนหรือหินชั้นอยู่ภายใต้ความร้อนในระยะเวลาที่เหมาะสมที่จะเปลี่ยนสภาพเป็นน้ำมันได้ ดู <i>immature และ over mature; post mature ประกอบ</i></p> <p>25,26/56</p>
105.	mature	๓. -มัชฌิมวัย	<p>คำที่ใช้กับธารน้ำมัชฌิมวัย ดู <i>mature stream ประกอบ</i></p> <p>25,26/56</p>
106.	mature stream	ธารมัชฌิมวัย	ธารน้ำที่มีสภาพคล่องตัวในการส่งทอดน้ำฝนให้ไหลลง

			<p>ทะเลโดยไม่ติดขัด และในเวลาเดียวกันก็พัดพาเอาตะกอนต่าง ๆ ไปกับน้ำอย่างสะดวกด้วย ทั้งนี้ เป็นเพราะมีอายุอยู่ในวัยกลางหรือระดับกลาง ไม่เหมือนกับธารปฐมวัย (young stream) ซึ่งมักมีน้ำโกรกแรง มีน้ำตก น้ำหลั่น และไม่เหมือนกับธารปัจฉิมวัย (old age stream) ที่น้ำไหลเอื่อยจนเว้งว้างเป็นหนองบึงต่าง ๆ ขึ้น</p> <p>25,26/56</p>
107.	maturity	ขั้นสมบูรณ์	<p>๑. ขั้นที่สองของวัฏจักรการกร่อนในการพัฒนาลักษณะภูมิประเทศโดยอยู่ระหว่างขั้นปฐมวัยกับขั้นปัจฉิมวัย ขั้นนี้รวมถึงช่วงที่ภูมิประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสูงสุด ซึ่งระหว่างนี้การเคลื่อนผิวแผ่นดินที่เกิดขึ้นเกือบจะสิ้นสุดลงแล้ว</p> <p>๒. ขั้นตอนที่สายน้ำพัฒนาไปถึงจุดที่มีพลังสูงสุด นั่นคือมีหน้าตัดข้างสมดุล และมีความเร็วของกระแสน้ำเพียงพอที่จะนำพาตะกอนที่ทางน้ำสาขาปล่อยลงมาไปได้</p> <p><i>ดู mature stream ประกอบ</i></p> <p>25,26/56</p>
108.	MD (measured depth)	เอ็มดี (ความลึกตามหลุมเจาะ)	<i>ดู measured depth (MD)</i>
109.	mean stress	ความเค้นเฉลี่ย	ความเค้นโดยเฉลี่ยที่ได้จากความเค้นหลักทั้งสาม ได้แก่ ความเค้นสูงสุด ความเค้นปานกลาง ความเค้นต่ำสุด

			26/56
110.	meander	ทางน้ำโค้งตวัด	<p>ลำน้ำที่โค้งไปโค้งมาแลดูคล้ายเส้นเชือกที่วางขดไว้ เป็นหยัก ๆ เป็นลักษณะของลำน้ำที่มักพบอยู่ในบริเวณที่ธารน้ำไหลผ่านไปในพื้นที่ค่อนข้างราบ การกัดเซาะในทางลิกมีน้อยกว่าในทางข้าง กระแสน้ำที่ไหลมาปะทะตลิ่งด้านหนึ่งจะค่อย ๆ กัดเซาะตลิ่งด้านนั้นให้พังทลายไปที่ละน้อย ๆ ในขณะที่เดียวกันตลิ่งด้านที่อยู่ตรงข้ามจะเกิดการทับถมงอกออกมา นาน ๆ เข้าทางน้ำจึงโค้งมากขึ้น บางครั้งก็โค้งตวัดจนเกือบจะประชิดกัน ซึ่งถ้าหากประชิดกันมากกระแสน้ำอาจเซาะตรงคอคอดให้ขาดเป็นลำน้ำตัดตรงไป ส่วนที่โค้งอ้อมนั้นกลายเป็นบึงโค้งหรือทะเลสาบรูปแอก</p> <p><i>ดู oxbow lake ประกอบ ยืนยันมติเดิม</i></p> <p>26/56</p>
111.	meander lobe	พู่ทางน้ำโค้งตวัด	<p>พื้นที่สูงหรือเนินรูปร่างคล้ายลิ้นที่ถูกล้อมด้วยทางน้ำโค้งตวัด <i>มีความหมายเหมือนกับ lobe ๓</i></p> <p>26/56</p>
112.	measured depth (MD)	ความลึกตามหลุมเจาะ (เอ็มดี)	<p>ความลึกรวมของหลุมเจาะที่วัดตามแนวเจาะ เช่น หลุมเจาะเอียง หลุมเจาะแนวราบ หลุมเจาะแนวนอน ซึ่งต่างจากความลึกตามแนวตั้ง <i>มีความหมายเหมือนกับ total depth (TD)</i></p>
113.	measured reserves	ปริมาณสำรองวัดได้	<i>ดู developed reserves</i>

114.	mechanical analysis	การวิเคราะห์เชิงกล	การวิเคราะห์หาการกระจายของอนุภาคขนาดต่าง ๆ ในดิน ตะกอน และในหิน ด้วยการร่อนผ่านตะแกรง หรือด้วยกระบวนการเชิงกลอื่น ๆ ปรกติแสดงค่าเป็น ร้อยละโดยน้ำหนักของอนุภาคแต่ละช่วงขนาด
115.	mechanical twin; deformation twin; gliding twin	ผลึกแฝดไถล	<i>ดู gliding twin; deformation twin; mechanical twin</i>
116.	medial moraine	กองตะกอนธารน้ำแข็งกลางธาร	<p>๑. กองตะกอนธารน้ำแข็งที่มีลักษณะเป็นแนวยาว ที่ถูกนำพาไปกลางธารน้ำแข็ง หรือถูกนำพาไปในหรือบนธารน้ำแข็ง โดยทั่วไปเกิดจากตะกอนธารน้ำแข็งข้างธาร ๒ สายมาบรรจบกัน</p> <p>๒. กองตะกอนธารน้ำแข็งที่เกิดจากธารน้ำแข็งครูดหินโพล์บริเวณใกล้กลางธารน้ำแข็ง ซึ่งเศษหินที่กร่อนนี้อาจปรากฏให้เห็นบนพื้นผิวธารน้ำแข็งบริเวณที่มีการเสียดละลาย</p> <p>๓. กองตะกอนธารน้ำแข็งที่มีรูปร่างไม่แน่นอน ที่ถูกทิ้งไว้บริเวณกลางหุบเขาธารน้ำแข็ง ปรากฏให้เห็นเมื่อธารน้ำแข็งได้หายไปแล้ว</p>
117.	median valley; central valley; mid-ocean rift	หุบเขาทรุด	<i>ดู rift valley ๒</i> ยืนยันมติเดิม 26/56
118.	medical geology	ธรณีวิทยาการแพทย์	การประยุกต์วิชาธรณีวิทยาใช้กับปัญหาทางการแพทย์และสุขภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่าง ๆ เช่น การปรากฏอยู่ของสารพิษในปริมาณมากผิดปกติบน

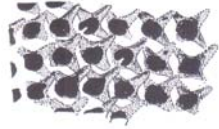
			พื้นผิวโลก การกระจายตัวของธาตุหายากที่สัมพันธ์กับ โภชนาการ หรือรูปแบบการแพร่กระจายทางภูมิศาสตร์ ของเชื้อโรค <i>ดู environmental geochemistry</i> <i>ประกอบ</i>
119.	Mediterranean suite	ชุดเมดิเตอร์เรเนียน	ชุดหินอัคนีใหญ่ชุดหนึ่งที่ประกอบด้วยปริมาณ โพแทสเซียมสูง ที่ใช้ชื่อเช่นนี้เพราะหินละลายในแถบ ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนมักมีธาตุโพแทสเซียมอยู่มาก เช่น ที่ภูเขาไฟริชูเวียดและภูเขาไฟสตรอมโบลิ <i>ดู Pacific</i> <i>suite และ Atlantic suite ประกอบ</i>
120.	medium bands	แถบชั้นปานกลาง	ในถ่านหินแสดงชั้นจะมีความหนาของชั้นวิเทรนหรือ ชั้นที่มีความวาวสูง ชั้นเหล่านี้ยังมีความหนาจาก ๒-๕ มิลลิเมตร <i>ดู thin bands, thick bands และ very thick</i> <i>bands ประกอบ</i>
121.	medium to high gravity oil	น้ำมันความถ่วงปาน กลางถึงสูง	น้ำมันดิบที่มีค่าความถ่วงเอพีไอ อยู่ระหว่าง ๒๗-๓๕ องศาเอพีไอ น้ำมันชนิดนี้มีการผลิตมากที่สุด
122.	medium-grained	-เนื้อปานกลาง	๑. คำที่ใช้กับหินอัคนีหรือเนื้อของหินอัคนีที่ ประกอบด้วยผลึกแร่ที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางโดย เฉลี่ยระหว่าง ๑-๕ มิลลิเมตร (๐.๐๔-๐.๒ นิ้ว) ๒. คำที่ใช้กับหินตะกอนหรือเนื้อของหินตะกอนที่ ประกอบด้วยเม็ดตะกอนที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง โดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๑/๑๖-๒ มิลลิเมตร (๑/๒-๒,๐๐๐ ไมครอน หรือขนาดทราย) <i>ดู coarse-grained และ</i>

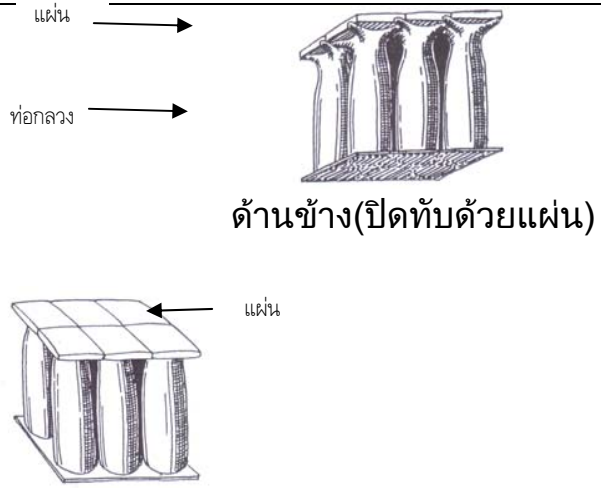
			<i>fine-grained</i> ประกอบ 11/56
123.	medium-volatile bituminous coal	ถ่านหินบิทูมินัสสารระเหยปานกลาง	ถ่านหินชั้นคุณภาพบิทูมินัส มีปริมาณสารระเหยร้อยละ ๒๒-๓๑ มีค่าความร้อนมากกว่า ๑๔,๐๐๐ บีทียู/ปอนด์ โดยใช้มูลฐานดีเอ็มเอ็มเอฟ เมื่อให้ความร้อนจะจับตัวกันเป็นกลุ่มก้อน
124.	megabreccia	หินกรวดเหลี่ยมใหญ่	๑. หินซึ่งเกิดจากการหักพังเนื่องจากการละลายของเกลือ ประกอบด้วยบล็อกขนาดตั้งแต่ ๑ เมตร ถึงมากกว่า ๑๐๐ เมตร วางตัวอย่างไม่มีทิศทางและเอียงเป็นมุมตั้งแต่ ๖-๒๕ องศา ๒. หินกรวดเหลี่ยมซึ่งประกอบด้วยบล็อกขนาดความยาวถึง ๔๐๐ เมตร ซึ่งเกิดจากการเลื่อนไถลลงมาตามแรงโน้มถ่วงบนแนวลาดชันอันเกิดจากรอยเลื่อนย้อนมุมต่ำ ขนาดใหญ่ และเนื่องจากการเลื่อนไถลทำให้เกิดการหมุนซึ่งเป็นเหตุให้บล็อกแตกเป็นเสี่ยงๆ หินกรวดเหลี่ยมใหญ่จึงเป็นผลส่วนหนึ่งจากการแปรสัณฐาน และส่วนหนึ่งจากการตกตะกอน <i>ดู chaos</i> ประกอบ
125.	megaclast	เศษหินใหญ่	๑. เศษหินหรือก้อนหินขนาดใหญ่ในเนื้อพื้นขนาดต่างๆ ของหินตะกอน ๒. เศษหินชั้นใหญ่ที่เป็นองค์ประกอบของหินมิกซ์ไทต์ <i>ดู mixtite</i> ประกอบ
126.	megacryst	ผลึกดอกใหญ่	ผลึกหรือเม็ดที่มีขนาดใหญ่กว่าผลึกหรือเม็ดที่อยู่

			โดยรอบในเนื้อของหินอัคนีหรือหินแปร เช่น ผลึกไมโครโคลนขนาดใหญ่ในหินแกรนิตเนื้อดอก เม็ดดอกใหญ่อาจเป็นผลึกดอก (phenocryst) ผลึกดอกแปร (porphyroblast) เศษหินดอกแปร (porphyroclast) ผลึกแปลกปลอม (xenocryst) หรือเม็ดแปลกปลอม (xenoclast) ก็ได้
127.	megacyclothem	วัฏจักรชั้นตะกอนมหภาค	วัฏจักรชั้นตะกอนที่รวมวัฏจักรหลาย ๆ วัฏจักรซึ่งมีความสัมพันธ์เข้าด้วยกัน หรือรอบใหญ่รอบหนึ่งของวัฏจักรชั้นตะกอน เช่นที่พบในชั้นหินยุคเพนซิลเวเนียนที่มลรัฐแคนซัส รวมถึงวัฏจักรชั้นตะกอนขนาดใหญ่ที่ประกอบขึ้นด้วยวัฏจักรชั้นตะกอนย่อย ๆ หลายวัฏจักร
128.	megafauna	มหพรณสัตว์	สัตว์หรือซากสัตว์ดึกดำบรรพ์ ซึ่งมีขนาดใหญ่พอที่จะมองเห็นหรือศึกษาได้ด้วยตาเปล่า
129.	megafloora	มหพรณพืช	พืชหรือซากพืชดึกดำบรรพ์ ซึ่งมีขนาดใหญ่พอที่จะมองเห็นหรือศึกษาได้ด้วยตาเปล่า
130.	megafossil; macrofossil	มหชีวินดึกดำบรรพ์	<i>ดู macrofossil; megafossil</i>
131.	megalospheric	-ภาวะไม่อาศัยเพศ	คำกล่าวถึงเปลือกของสัตว์เซลล์เดียวจำพวกฟอแรมซึ่งเกิดจากการแพร่พันธุ์ในขั้นตอนของการสืบพันธุ์โดยไม่อาศัยเซลล์สืบพันธุ์ เช่น การแบ่งแยกตัว (fission) การหลุดเป็นส่วน (fragmentation) การเจริญทดแทน (regeneration) เปลือกของสัตว์ที่เกิดในช่วงเวลานี้มี

			ลักษณะเฉพาะคือ ห้องแรกเกิด (proloculus) มีขนาดใหญ่ จำนวนห้องน้อย เมื่อโตเต็มที่มีขนาดเล็กกว่าฟอแรมที่เกิดในช่วงออคัยเพส เป็นช่วงชีวิตที่มีการพัฒนาการที่ไม่สมบูรณ์ <i>ดู microspheric ประกอบ</i>
132.	megaripple	รอยริ้วคลื่นใหญ่	รอยริ้วคลื่นขนาดใหญ่บนผืนทราย มีความยาวช่วงคลื่นมากกว่า ๑ เมตร หรือมีความสูงช่วงคลื่นมากกว่า ๑๐ เซนติเมตร เกิดในสภาวะแวดล้อมใต้น้ำ
133.	megascopic; macroscopic	มหทรรศน์	<i>ดู macroscopic; megascopic</i>
134.	mélange	๑. หินคละ	มวลหินที่พบเป็นบริเวณกว้างจนสามารถกำหนดขอบเขตบนแผนที่มาตราส่วนโดยประมาณ ๑ ต่อ ๒๕,๐๐๐ ประกอบด้วยเศษหินและบล็อกขนาดต่าง ๆ ซึ่งเป็นหินที่อยู่ในพื้นที่และหินจากต่างถิ่นปะปนรวมอยู่ด้วยกันในเนื้อหิน ที่ถูกแรงเฉือนกระทำและบดขยี้ เกิดได้ทั้งจากการตกตะกอนและการแปรสัณฐาน หากเกิดจากการตกตะกอนอาจจัดเป็นหินชั้นเลื่อนไถล <i>ดู olistostrome ประกอบ</i>
135.	mélange	๒. เพชรคละ	เพชรที่มีขนาดต่าง ๆ ผสมคละกันไป โดยมากมีน้ำหนักตั้งแต่ ๑/๔ กะรัต
136.	melanocratic rock	หินสีเข้ม	หินอัคนีที่ประกอบด้วยแร่สีเข้มมากกว่าร้อยละ ๖๐ แต่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ โดยปริมาตร หรือมีดรรชนีสีมากกว่า ๖๐ แต่น้อยกว่า ๙๐ เช่น หินบะซอลต์ หินแกบ

			โบร ดู <i>basic rock</i> ประกอบ 12/56
137.	mellorite	เมลโลไรต์	ดู <i>fireclay mineral</i>
138.	member**	หมู่หิน	หน่วยลำดับชั้นหินตามลักษณะหิน จัดเป็นส่วนหนึ่งของหมวดหิน มีลักษณะเนื้อหินที่เด่นแตกต่างจากส่วนอื่น ๆ ของหมวดหินนั้น ๆ
139.	membrane polarization	การเกิดขั้วแบบเยื่อ	การเกิดขั้วไฟฟ้าใต้ดินบริเวณชั้นแร่ดินในรูปของหิน เนื่องจากชั้นแร่ดินบาง ๆ หรือเคลย์ที่มีประจุไฟฟ้าลบกระจายอยู่ตามขอบตึงดูดประจุไฟฟ้าบวกของสารละลายในรูปของแร่เข้ามาเกาะเป็นคู่เกิดเป็นชั้นคู่ (double layer) ของประจุไฟฟ้าลบและบวกอยู่ (ดังรูป) เมื่อมีประจุไฟฟ้าบวกมาสะสมอยู่มากจนเกินบริเวณลึกเข้าไปในรูเล็กจะเกิดเป็นแผ่นประจุที่ขวางกันไม่ให้ประจุไฟฟ้าบวกผ่านไปได้ เรียกว่า การเกิดขั้วแบบเยื่อ มีรูป
140.	Menapian	มินาเปียน	ช่วงเวลาเกิดธารน้ำแข็งในสมัยไพลสโตซีนตอนล่างของทวีปยุโรปตะวันตกเฉียงเหนือ เป็นช่วงภูมิอากาศหนาวเย็น มีลำดับเทียบเท่าธารน้ำแข็งกินช์ ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ 5/56
141.	Mercalli scale	มาตราเมอร์คัลลี	มาตราวัดแบบใช้คำบรรยายที่บอกให้ทราบถึงความรุนแรงของความไหวสะเทือนที่ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งโดยสังเกตความรุนแรงของความเสียหายหรือความรู้สึกถึงการสั่นสะเทือนซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจาก

			การเกิดแผ่นดินไหว มาตราเมอร์คัลลีเดิมกำหนดขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๔๕ แบ่งระดับความเข้มเป็น ๑๐ ระดับ โดยจูเซปเป เมร์คัลลี (Giuseppe Mercalli) นักธรณีวิทยาชาวอิตาลี เป็นผู้คิดค้นและเผยแพร่ มาตรานี้ได้ปรับปรุงใหม่แบ่งความเข้มเป็น ๑๒ ระดับ
142.	merocrystalline; hypocrystalline	-เนื้อแก้วผลึก	ดู <i>hypocrystalline; merocrystalline</i>
143.	merohedral	เมโรฮีดรัล	ชั้นผลึกในระบบผลึกหนึ่ง ซึ่งแบบรูปผลึกทั่วไปคือ มีหน้าผลึกเพียงครึ่งหนึ่ง หนึ่งในสี่ หรือหนึ่งในแปดของจำนวนหน้าผลึกที่เหมือนกันของแบบรูปผลึกที่มีลักษณะเดียวกับโฮโลฮีดรัลในระบบผลึกเดียวกัน <i>มีความหมายเหมือนกับ merosymmetric ดู tetartohedral และ hemihedral ประกอบ</i>
144.	merom; merome	เมอโรม *****รูปไม่สมบูรณ์ทำใหม่ด้วย*****	๑. โครงสร้างแข็งเป็นหินที่แตกแขนงออกจากแกนกลางในโครงสร้างของริเซฟตาคูลิทิด ประกอบด้วยท่อกลวงที่มีปลายเปิดเป็นแฉกรูปดาวสี่แฉก ปิดทับด้วยแผ่นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ท่อกลวงเหล่านี้วางตัวต่อเนื่องออกไปทางด้านข้าง <i>ดูรูป และ receptaculitid ประกอบ</i> 

			 <p>ด้านข้าง(ปิดทับด้วยแผ่น)</p> <p>๒. โครงสร้างแข็งเป็นหินแตกแขนงออกจากแกนกลางในโครงร่างของสาหร่ายเนื้อปูนไซโคลโครนิติด ลักษณะเป็นท่อกลางเช่นเดียวกับในรีเซฟตาकुลิติด แต่ฝาที่ปิดทับมักมีรูพรุน และไม่มีปลายเป็นแฉกรูปดาว <i>ดู cyclocrinoid ประกอบ</i></p>
145.	meroplankton	แพลงก์ตอนไม่ถาวร	<i>ดูคำอธิบายใน holoplankton</i>
146.	merostome	เมอโรสโตม	สัตว์ขาปล้องพวกหนึ่งที่อาศัยอยู่ในน้ำ จัดอยู่ในชั้นเมอโรสโตมาตา (Class Merostomata) มีลักษณะเฉพาะคือ มีระยางค์เหนือปาก ๑ คู่ ระยางค์มีลักษณะเป็นข้อ ๆ จำนวน ๓-๔ ข้อ ได้แก่ แมงดาทะเล <i>ดู eurypterid ประกอบ</i>
147.	merosymmetric	เมโรซิมเมตริก	<i>ดู merohedral</i>
148.	mesa*	ภูเขายอดราบ	ภูเขาที่มียอดราบ ๆ โดยด้านหนึ่งหรือหลายด้านเป็นผา

			ชั้นลงไป ภูเขาแบบนี้คล้ายเนินยอดป้าน (butte) ผิดกันแต่สูงใหญ่กว่า และตอนบนราบกว่าเท่านั้น ตัวอย่างเช่น ภูกระดึง ดู <i>butte</i> ประกอบ
149.	mesh	เมช	จำนวนช่องเปิดของตะแกรงคัดขนาดที่มีอยู่ในความยาว ๑ นิ้ว เช่น ตะแกรงขนาด ๑๐ เมช หมายถึงในระยะความยาว ๑ นิ้วของตะแกรง จะมีช่องเปิด ๑๐ ช่อง เมื่อจำนวนเมชของตะแกรงมีค่ามากขึ้น แสดงว่าตะแกรงมีความถี่มากขึ้น เช่น น้อยกว่า ๑๐ เมช มีขนาดกรวด ๑๐-๒๓๐ เมช มีขนาดทราย มากกว่า ๒๓๐ เมช มีขนาดโคลน ทั้งนี้ตัวเลขของเมชไม่ได้บอกขนาดที่แท้จริงของวัตถุที่ลอดผ่านรูตะแกรง เพราะตัวเลขของเมชเป็นค่าที่ได้จากขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของเส้นลวดที่นำมาสานบวกกับขนาดช่องเปิดของตะแกรง แล้วนำไปหาร ๑ เช่น เส้นผ่านศูนย์กลางของเส้นลวดเท่ากับ ๐.๐๐๑๐ นิ้ว และขนาดช่องเปิดของตะแกรงเท่ากับ ๐.๐๐๑๕ นิ้ว บวกกันได้ ๐.๐๐๒๕ นิ้ว เมื่อนำไปหาร ๑ จะได้ ๔๐๐ เป็นค่าของเมชที่ต้องการ
150.	mesh texture	เนื้อตาข่าย	ลักษณะเนื้อหินที่เห็นเป็นรูปตาข่ายเนื่องจากผลึกแร่แปรเปลี่ยนไปบางส่วน เกิดเป็นแร่ทุติยภูมิล้อมส่วนของแร่เดิมที่ยังเหลืออยู่เหมือนรูปตาข่าย เช่น ลักษณะเนื้อตาข่ายของหินเซอร์เพนทิไนต์ที่เกิดจากแร่โอลิวีนบางส่วนเปลี่ยนไปเป็นแร่เซอร์เพนทินตามแนวแตกเรียบของแร่โอลิวีน ดู <i>reticulate</i> ประกอบ

151.	mesocratic rock	หินสีกลาง	หินอัคนีที่ประกอบด้วยแร่สีเข้มมากกว่าร้อยละ ๓๐ แต่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ โดยปริมาตร หรือมีดรรชนีสีมากกว่า ๓๐ แต่น้อยกว่า ๖๐ เช่น หินแอนดีไซต์ หินไดออไรต์ ดู <i>intermediate rock</i> ประกอบ 12/56
152.	mesocrystalline	เนื้อมัชฌิมผลึก	เนื้อของหินที่ประกอบด้วยผลึกแร่ที่มีขนาดใหญ่ปานกลาง ซึ่งอยู่ระหว่างขนาดผลึกแร่ของหินเนื้อหยาผลึกกับหินเนื้อจุลผลึก ใช้เรียกหินที่มีลักษณะเนื้อแบบนี้ได้ด้วย
153.	mesogene	-ระดับกลาง	คำที่ใช้กับแหล่งแร่ หรือการสะสมเพิ่มปริมาณแร่ที่เกิดจากการผสมกันของสารละลายข้างบนและสารละลายข้างล่าง หรือหมายถึง คำที่ใช้กับสารละลายและสิ่งแวดล้อมดังกล่าว
154.	mesogenesis	การก่อตัวระยะกลาง	ระยะการก่อตัวในระดับลึกของตะกอนหรือหิน เกิดขึ้นต่อจากการก่อตัวระยะต้น (eogenesis) จนถึงการก่อตัวระยะยาว (telogenesis) และก่อนถึงเขตการแปรสภาพ (metamorphic zone) กระบวนการหลักของระยะนี้ คือ การประสาน (cementation) ของตะกอน ซึ่งมีผลต่อความพรุนของหิน ส่วนกระบวนการรอง คือการละลาย (dissolution)
155.	mesolimnion; clinolimnion; metalimnion	ชั้นน้ำส่วนกลาง	ดูคำอธิบายใน <i>epilimnion</i>

156.	Mesolithic; Middle Stone Age	ยุคหินกลาง	ยุคหินช่วงกลางระหว่างยุคหินเก่าและยุคหินใหม่ เกิดขึ้นหลังยุคน้ำแข็งช่วงสุดท้าย ตั้งแต่สมัยโฮโลซีนตอนต้นถึงตอนกลาง ดู <i>Paleolithic; Old Stone Age</i> และ <i>Neolithic; New Stone Age</i> ประกอบ
157.	mesopelagic	-ท้องทะเลลึกปานกลาง	คำที่ใช้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมส่วนที่เป็นน้ำในมหาสมุทร ระหว่าง ๒๐๐-๑,๐๐๐ เมตร ดู <i>epipelagic</i> ประกอบ ยืนยันมติเดิม 36/55, 24/56
158.	mesoscopic	-มัชฌิมทรรศน์	คำที่ใช้ทางวิชาธรณีแปรสัณฐาน หมายถึงรูปลักษณะวัตถุที่มีขนาดใหญ่พอที่จะมองเห็นได้โดยไม่ต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ และขนาดเล็กพอที่จะมองเห็นได้ทั้งหมด ดู <i>microscopic</i> และ <i>macroscopic; megascopic</i> ประกอบ
159.	mesosiderite	มีโซซิเดอไรต์	อุกกาบาตเหล็กปนหิน มีสารซิลิเกตเป็นพวกไพรอกซีนและแคลซิกแพลจิโอเคลส มีลักษณะเป็นหินกรวดเหลี่ยม ซึ่งเศษชิ้นกรวดมีส่วนประกอบทางเคมีและทางแร่แตกต่างกันอยู่ในเนื้อพื้น (groundmass) ที่เป็นเหล็ก-นิกเกิล บางที่มีโอลิวีนด้วย มีความหมายเหมือนกับ <i>grahamite</i>
160.	mesosphere	มัชฌิมภาค	ชั้นที่อยู่ใต้ฐานธรณีภาคและเหนือศูนย์ภาค อยู่ในระดับความลึกจากผิวโลก ๓๕๐-๒,๙๐๐ กิโลเมตร โดยส่วนใหญ่ประกอบด้วยซิลิเกตของเหล็กและแมกนีเซียม ดู <i>mantle</i> ประกอบ และดูรูปที่ <i>crust</i>

161.	mesothermal	-อุณหภูมิปานกลาง	คำที่ใช้กับแหล่งแร่แบบน้ำร้อนที่กำเนิด ณ อุณหภูมิ ๒๐๐-๓๐๐ องศาเซลเซียส และที่ความลึกปานกลาง คำนี้ยังใช้ในความหมายด้านสิ่งแวดล้อมด้วย ดู <i>epithermal, hypothermal และ telethermal</i> ประกอบ
162.	Mesozoic Era	มหายุคมีโซโซอิก	มหายุคหนึ่งทางธรณีกาล อยู่ระหว่างมหายุคพาลีโอโซอิกกับมหายุคซีโนโซอิก มีช่วงอายุตั้งแต่ ๒๕๒.๒-๖๖ ล้านปีมาแล้ว เป็นมหายุคที่สัตว์เลื้อยคลานเจริญมาก หินที่เกิดในมหายุคนี้ เรียกว่า หินมหายุคมีโซโซอิก (Mesozoic Erathem) <i>ดู geologic time scale</i> ประกอบ 40/55
163.	mesozone	เขตแปรสภาพระดับกลาง	บริเวณความลึกตอนกลางของการแปรสภาพของหินเกิดในสภาพแวดล้อมที่มีความดันและอุณหภูมิปานกลาง มีแรงเค้นหรือแรงเฉือนปานกลาง ที่ความลึก ๕-๑๕ กิโลเมตรจากผิวโลก ความดัน ๐.๑๕-๐.๕ จิกะพาสคัล (GPa) อุณหภูมิ ๓๐๐-๕๐๐ องศาเซลเซียส หินข้างเคียงในบริเวณนี้เป็นหินแปรชั้นปานกลางถึงขั้นต่ำ เช่น หินไมกาชีสต์ หินการ์เนต-สตอโรไลต์ชีสต์ หินควอร์ตไซต์ ซึ่งถูกเปลี่ยนลักษณะ อันเป็นผลมาจากการแทรกของมวลหินพลูตอน แนวการแปรสภาพสัมผัสกับหินข้างเคียงชัดเจนหรือไม่ก็ได้ มวลหินพลูตอนประกอบด้วยหินอัคนีมวลไพศาลและลำหินอัคนีที่เกิดจากการแทรกซอนหลายครั้ง การแทรกนี้เกิดขึ้นพร้อม

			กับการแปรสัณฐานหรือเกิดภายหลัง
164.	meta-anthracite	แอนทราไซต์แปร	แอนทราไซต์ชั้นคุณภาพสูงที่สุด มีปริมาณคาร์บอนคงที่มากกว่าร้อยละ ๙๘ มีค่าความชื้นต่ำกว่าร้อยละ ๒ (ตัวอย่างแห้งและไม่รวมแร่ประกอบ) ไม่จับตัวเป็นก้อน เมื่อให้ความร้อน ดู <i>semi-anthracite</i> ประกอบ
165.	metabentonite	เบนทอนิตแปรสภาพ	เบนทอนิตที่ถูกทับหรือถูกแปรสภาพจะแข็งตัวทำให้สูญเสียสมบัติเดิมไป ดูดซับน้ำได้น้อยลง เป็นผลให้การพองตัวและสมบัติคอลลอยด์ต่ำลง ดู <i>bentonite</i> ประกอบ
166.	metacryst; metacrystal; porphyroblast	ผลึกดอกแปร	๑. ผลึกขนาดใหญ่ที่เกิดในหินแปรโดยกระบวนการตกผลึกใหม่ เช่นผลึกของแร่การ์เนต สโตโรไลต์ ในหินไมกาชีสต์ ๒. ผลึกแร่ที่มีขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับแร่ที่เป็นเนื้อพื้น เกิดจากการตกผลึกใหม่ ในกระบวนการเกิดหินแปร
167.	metalimnion; clinolimnion; mesolimnion	ชั้นน้ำส่วนกลาง	ดูคำอธิบายใน <i>epilimnion</i>
168.	metallic	-โลหะ	๑. คำที่ใช้เกี่ยวกับโลหะ ๒. คำที่ใช้เกี่ยวกับความวาวแบบโลหะ ดู <i>nonmetallic</i> และ <i>submetallic luster</i> ประกอบ
169.	metallic luster	ความวาวแบบโลหะ	ความวาวแบบผิวหน้าโลหะ เช่น ทองคำ เหล็กกล้า วัสดุที่มีความวาวแบบนี้จะเป็นพวกทึบแสง แม้ที่ริมขอบบาง

			ๆ แสงก็ทะลุผ่านไม่ได้ แร่ที่มีความวาวแบบนี้ที่เด่น ๆ ได้แก่ กาลีสนา ไพไรต์ และคาลโคไพไรต์ ดู <i>luster</i> และ <i>nonmetallic luster</i> ประกอบ
170.	metalliferous	-มีโลหะ	คำที่ใช้กับแหล่งแร่ซึ่งสามารถถลุงได้โลหะ ๑ ชนิดหรือหลายชนิด
171.	metallogenic province; metallogenic province	แดนแร่	ดู <i>metallogenic province; metallogenic province</i>
172.	metallogenic epoch	สมัยแร่	หน่วยของอายุทางธรณีวิทยาที่เหมาะสมสำหรับการสะสมตัวของแร่ หรือลักษณะบ่งชี้ของกลุ่มแหล่งแร่ บริเวณหนึ่ง ๆ หรือแดนแร่หนึ่ง ๆ อาจมีได้หลายสมัยแร่
173.	metallogenic province; metallogenic province	แดนแร่	บริเวณที่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มการเกิดแหล่งแร่แบบหนึ่งหรือหลายแบบในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งหรือหลายช่วงเวลาก็ได้ เช่น แดนแร่ตีบูกจากประเทศจีน ไทย มาเลเซีย ถึงอินโดนีเซีย
174.	metallogeny	การกำเนิดแหล่งแร่	การศึกษาเกี่ยวกับการกำเนิดของแหล่งแร่ทั้งที่เป็นโลหะและอโลหะ โดยเน้นถึงความสัมพันธ์ของพื้นที่และช่วงเวลา กับรูปลักษณะของหินบริเวณไพศาล และการแปรสัณฐานของเปลือกโลก 30/56
175.	metallurgy	โลหวิทยา	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกี่ยวกับโลหะที่ครอบคลุม

			การสกัดและ/หรือการถลุงโลหะจากสินแร่ การผลิตโลหะและโลหะเจือ
176.	metaluminous	-เมทาอะลูมินัส	คำที่ใช้กับหินอัคนีที่สัดส่วนโมเลกุลของอะลูมิเนียมออกไซด์มากกว่าโซเดียมและโพแทสเซียมออกไซด์รวมกันแต่น้อยกว่าโซเดียมโพแทสเซียม และแคลเซียมออกไซด์รวมกัน ที่ชรานด์ (Shrand, 1947) จำแนกชนิดหินอัคนีโดยใช้ปริมาณการอิ่มตัวของอะลูมิเนียมออกไซด์ ดู <i>peralkaline, peraluminous, subaluminous</i> ประกอบ 29/56
177.	metamict mineral	แร่แปลง	แร่ที่ประกอบด้วยธาตุกัมมันตรังสีที่โครงสร้างผลึกถูกทำลาย เนื่องจากการแผ่รังสีของธาตุกัมมันตรังสีที่อยู่ภายใน ทำให้เป็นอสัณฐาน แร่แปลงส่วนใหญ่ยังคงแสดงรูปผลึกภายนอกเหมือนเดิม ไม่พบแนวแตกเรียบแต่มีรอยแตกแบบกั้นหอย เช่น ที่เกิดกับแร่เซอร์คอน (มาลาคอน) ทอไรต์ ซามาร์สไกต์
178.	metamorphic aureole; aureole*	ปริมาตรสัมผัส	ดู <i>aureole; metamorphic aureole</i>
179.	metamorphic differentiation	การแยกตัวช่วงแปรสภาพ	กระบวนการที่แร่แยกตัวออกมาจากหินเดิมที่มีเนื้อสม่ำเสมอเป็นแร่โดด ๆ หรือกลุ่มแร่ระหว่างการแปรสภาพ
180.	metamorphic rock*	หินแปร	หินที่แปรสภาพไปจากหินเดิมโดยการกระทำของความร้อน ความดัน และปฏิกิริยาเคมี หินแปรบางชนิดยังแสดงเค้าเดิม บางชนิดผิดไปจากเดิมมากมายจนต้อง

			อาศัยดูรายละเอียดของเนื้อในหรือสภาพสิ่งแวดล้อมจึงจะทราบที่มา เช่น หินดินดานแปรเป็นหินชนวน หินปูนแปรเป็นหินอ่อน
181.	metamorphism*	การแปรสภาพ	กระบวนการที่เนื้อหิน และ/หรือส่วนประกอบของหินแปรเปลี่ยนไปเนื่องจากความร้อนและ/หรือความดัน ในการที่มีสารอื่นเพิ่มเข้าไปในกระบวนการนั้นด้วย เรียกว่า การแปรสภาพแบบแทนที่ (metasomatism) กระบวนการนี้เกิดในบริเวณที่ลึกกว่าส่วนชั้นหินที่มีการผุพังสลายตัว ดู <i>metasomatism</i> ประกอบ
182.	metasomatic	แปรสภาพแบบแทนที่	ดูคำอธิบายใน <i>metasomatism</i>
183.	metasomatism	การแปรสภาพแบบแทนที่	การที่หินเปลี่ยนแปรสภาพไปอันเป็นผลเนื่องมาจากกระบวนการที่แร่ในหินถูกแทนที่โดยการแทรกซึมของสารจากต้นกำเนิดอื่น ในรูปของสารละลายหรือที่เป็นไอโดยเกิดกรรมวิธีทางเคมีอย่างรุนแรง โดยที่ไอออนหรือธาตุใหม่เข้ามาแทนที่แร่เดิมจนทำให้ได้แร่ใหม่ขึ้น ซึ่งอาจมีส่วนประกอบทางเคมีบางส่วนหรือทั้งหมด แตกต่างไปจากแร่เดิม โดยลักษณะหินเดิมไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนก็ได้
184.	Metazoa	เมทาซัว	กลุ่มของสัตว์หลายเซลล์ ซึ่งในระยะที่เป็นตัวอ่อน เซลล์จะจัดเรียงตัวเป็นสองชั้น
185.	meteor crater; meteorite crater	หุบอุกกาบาต	ดู <i>meteorite crater</i> ; <i>meteor crater</i>
186.	meteor; falling star;	ดาวตก, ฝีพุ่งใต้	เทหวัตถุแข็งจากอวกาศ มี ๓ ชนิด ชนิดแรกประกอบด้วยหินเป็นส่วนใหญ่ ชนิดที่สองประกอบด้วย

	shooting star		โลหะเป็นส่วนใหญ่ และชนิดที่สามประกอบด้วยโลหะปนหิน เมื่อเคลื่อนที่ผ่านบรรยากาศสู่ผิวโลก จะลุกไหม้ให้แสงสว่างจ้าเนื่องจากเสียดสีกับอากาศ ถ้ามีขนาดเล็กก็จะไหม้หมดก่อนถึงผิวโลก ถ้ามีขนาดใหญ่จะตกถึงผิวโลก เรียกว่าอุกกาบาต
187.	meteoric water*	น้ำจากบรรยากาศ	น้ำที่มีกำเนิดจากบรรยากาศ เช่น จากน้ำฝน น้ำค้าง ลูกเห็บ หรือหิมะ
188.	meteorite crater ; meteor crater	หุบอุกกาบาต	หุบลิกรูปกรวยหงายมีขอบเกือบกลม เกิดจากการที่มีวัตถุจากภายนอกโลกพุ่งเข้าชนเปลือกโลกด้วยความเร็วสูง ทำให้เกิดเป็นหลุมลึกหรือเป็นหุบขึ้น ทราบได้จากการพบชิ้นส่วนของอุกกาบาต ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ หุบอุกกาบาตในมลรัฐแอริโซนา สหรัฐอเมริกา
189.	meteorite; cosmolite; skystone*	อุกกาบาต	สะเก็ดดาวใด ๆ หรือสะเก็ดดาวชนิดที่มีส่วนประกอบเหมือนหินอัลตราเมฟิก ที่ตกลงสู่พื้นโลกโดยไม่ถูกเผาไหม้ไปหมดเสียก่อนในชั้นบรรยากาศ เชื่อกันว่าอุกกาบาตเป็นชิ้นส่วนของดาวเคราะห์น้อย (asteroid) และมีส่วนประกอบคล้ายกับส่วนประกอบของโลกเมื่อแรกเกิด
190.	methane	มีเทน	หน่วยแรกสุดของชุดแอลิแพติกไฮโดรคาร์บอน มีสูตรเคมี CH ₄ ซึ่งเป็นไฮโดรคาร์บอนที่มีความซับซ้อนน้อยที่สุด น้ำหนักเบาที่สุด ติดไฟได้ ไม่มีสีและกลิ่น มีเทนเกิดจากการสลายตัวของสารอินทรีย์โดยความร้อนหรือแบคทีเรีย มักพบเกิดรวมอยู่กับน้ำมันดิบหรือในชั้นถ่านหิน มีความหมายเหมือนกับ <i>marsh gas</i>

191.	methane hydrate	มีเทนไฮเดรต	<i>ดูคำอธิบายใน calthrate</i>
192.	methanogenic bacteria	แบคทีเรียมีเทน	แบคทีเรียชนิดไม่ใช้ออกซิเจน ซึ่งสามารถปล่อยแก๊สมีเทนออกมาในกระบวนการหมักสารอินทรีย์
193.	methylphenanthrene index (MPI)	ดัชนีเมทิลฟีนานเทอริน (เอ็มพีไอ)	ค่าระดับความสมบูรณ์ทางความร้อนโดยใช้หลักการวัดปริมาณของฟีนานเทอรินและเมทิลฟีนานเทอริน (แควโรแมติกไฮโดรคาร์บอนชนิด ๓ วง) ดัชนีนี้ขึ้นอยู่กับชุดลักษณะของหินและชนิดของเคอโรเจน ซึ่งเคอโรเจนชนิด III จะให้ผลที่ถูกต้องมากกว่าชนิด II
194.	methylsterane	เมทิลสเตอเรน	สเตอเรนที่มีหมู่เมทิลประกอบอยู่ด้วยที่ตำแหน่งคาร์บอนที่ ๒, ๓ หรือ ๔ ถ้าหินต้นกำเนิดปิโตรเลียมมี 4-เมทิลสเตอเรนอยู่ด้วย แสดงถึงน้ำมันได้มาจากไดโนแฟลเจลเลตที่อยู่ในสภาวะแวดล้อมแบบทะเลสาบ (lacustrine)
195.	Mexican onyx	โอนิกซ์เม็กซิโก	แร่อะราโกไนต์ชนิดหนึ่ง มักมีความโปร่งแสงมากจนสามารถใช้เป็นเครื่องประดับ หรือใช้ในงานสถาปัตยกรรมตกแต่งภายใน โดยมากพบที่ประเทศเม็กซิโก
196.	mica plate	แผ่นไมกา	อุปกรณ์เสริมที่ใช้ในกล้องจุลทรรศน์โพลาไรส์ ทำด้วยแผ่นไมกาหรือมัสโคไวต์ มีความหนาขนาดที่เมื่อแสงสีขาวหรือสีเหลืองผ่านจะให้สีแทรกสอดสีเทาอันดับที่ ๑ ใช้ตรวจสอบเครื่องหมายทางแสงของแร่แกนแสงเดี่ยวและแร่แกนแสงคู่ โดยดูที่รูปแทรกสอด นอกจากนี้ยังใช้หาตำแหน่งของแนวระนาบสั้นของแผ่นผลึกแร่ ตลอดจน

			การตรวจสอบสีแทรกสอดของแร่ด้วย <i>quartz wedge</i> และ <i>gypsum plate</i> ประกอบ
197.	mica schist*	หินไมกาชีสต์	หินชีสต์ที่มีแร่ไมกาควอตซ์เป็นส่วนประกอบสำคัญ
198.	micritic limestone	หินปูนมิโครต์	หินปูนที่ประกอบด้วยมิโครต์หรือผลึกแคลไซต์ขนาดเล็กมากกว่า ร้อยละ ๙๐ หรือมวลรวมคาร์บอนเนต (allochem) น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ <i>sparry limestone</i> และ <i>micrite</i> ประกอบ
199.	microanalyzer	เครื่องจุลวิเคราะห์	<i>electron microprobe; electron probe</i>
200.	microbial laminite; microbialite	ชั้นบางจุลชีพ	ชั้นบางที่เกิดจากการตกตะกอนของโคลนปูนพร้อมกับการดักจับตะกอนของจุลินทรีย์จำพวก แบคทีเรีย ไชยาโนแบคทีเรีย และเห็ดราที่อาศัยอยู่ในแผ่นจุลชีพ ชั้นบางจุลชีพเมื่อแข็งตัวเรียกว่า สโตรมาโทไลต์ (stromatolite) <i>microbial mat</i> ประกอบ
201.	microbial mat	แผ่นจุลชีพ	ชั้นที่เกิดจากจุลินทรีย์จำพวกยูแบคทีเรีย (eubacteria) ไชยาโนแบคทีเรีย (cyanobacteria) และเห็ดรา (fungi) เจริญเติบโตบนผิวของชั้นตะกอน โน้มนำให้แคลเซียมคาร์บอเนตตกตะกอนพร้อมกับการดักตะกอนและจับยึดเอาตะกอนนั้นไว้ ทำให้เกิดเป็นแผ่นตะกอนบางๆ และเกิดสโตรมาโทไลต์ คำนี้แต่เดิมเรียกว่า algal mat

202.	microcontinent	จุลทวีป	พื้นที่ราบใต้ทะเลซึ่งสูงกว่าบริเวณอื่น คล้ายที่ราบสูงซึ่งเป็นชั้นส่วนของเปลือกโลกส่วนทวีป <i>ดู aseismic ridge ประกอบ</i> 1/56
203.	microcoquina	ไมโครโคคิโน	<i>ดูคำอธิบายใน coquina</i> 18/56
204.	microcrystal	จุลผลึก	ผลึกที่มีขนาดเล็กมาก มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น ต้องศึกษาด้วยกล้องจุลทรรศน์เท่านั้น
205.	microcrystalline*	เนื้อจุลผลึก	ลักษณะเนื้อของหินที่ประกอบด้วยจุลผลึก
206.	microevolution	วิวัฒนาการจุลภาค	๑. วิวัฒนาการหรือกำเนิดของสิ่งมีชีวิตที่จัดอยู่ในการจำแนกหมวดหมู่ในอนุกรมวิธานชั้นลำดับของชนิด (species) ซึ่งจะตรงข้ามกับวิวัฒนาการในลำดับต้น ๆ ที่เรียกว่า วิวัฒนาการมหภาค (macroevolution) ๒. วิวัฒนาการที่ได้เกิดขึ้นภายในกลุ่มประชากรเดียวกันกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งไม่มีผลให้เกิดการพัฒนาเป็นสายพันธุ์ใหม่หรือวิวัฒนาการที่ได้เกิดขึ้นจากการเลือกตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงย่อย ๆ ซึ่งจะมีผลทำให้วิวัฒนาการเหล่านั้นแตกต่างกัน <i>ดู macroevolution ประกอบ</i>
207.	microfauna	จุลพรรณสัตว์	สัตว์หรือซากสัตว์ดึกดำบรรพ์ซึ่งมีขนาดเล็กมากจนไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า <i>ดู microflora และ megafauna ประกอบ</i>

208.	microflora	จุลพรรณพืช	พืชหรือซากพืชดึกดำบรรพ์ซึ่งมีขนาดเล็กมากจนไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า คำนี้มักใช้ผิด ๆ กับคำว่า จุลชีวินดึกดำบรรพ์ของพืชชั้นสูง ดู <i>microfauna</i> และ <i>megafloa</i> ประกอบ
209.	microfossil	จุลชีวินดึกดำบรรพ์	ซากดึกดำบรรพ์ขนาดเล็กมากจนต้องศึกษาจากกล้องจุลทรรศน์ เช่น สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังพวกฟอแรมินิเฟอรา หรือออสตราคอต จุลชีวินดึกดำบรรพ์อาจเป็นซากชิ้นส่วนเล็ก ๆ ของสิ่งมีชีวิตขนาดใหญ่ก็ได้ ดู <i>macrofossil</i> ; <i>megafossil</i> และ <i>nannofossil</i> ประกอบ
210.	microlite	ไมโครไลต์	๑ (ผลึกศาสตร์) ผลึกแร่ขนาดเล็กที่สามารถใช้สมบัติทางแสงในการหาชนิดของแร่ได้ภายใต้กล้องจุลทรรศน์ ดู <i>crystallite</i> ประกอบ ๒ (วิทยาแร่) กลุ่มแร่ไพโรคลออร์ มีสูตรเคมี (Na, Ca) ₂ (Ta, Nb) ₂ O ₆ (O, OH, F) ผลึกอยู่ในระบบสามแกนเท่า สีเหลืองอ่อน อมแดง น้ำตาล หรือดำ สมสัณฐานกับไพโรคลออร์ ประกอบด้วยธาตุแทนทาลัมมากกว่าไนโอเบียม มักพบธาตุอื่น ๆ ในปริมาณน้อย รวมทั้งยูเรเนียมและโทเทเนียม ความแข็ง ๕-๕.๕ ความถ่วงจำเพาะ ๔.๒-๖.๕ เกิดในหินแกรนิตเพกมาไทต์ และสัมพันธ์กับหินอัคนีแอลคาไล เกิดร่วมกับสินแร่แทนทาลัม
211.	microlithon	จุลศิลา	ส่วนของหินที่มีรูปร่างแบนหนาหรือรูปเลนส์ ระหว่างผิวของแนวแตกเรียบช่องว่าง อาจมีแนวแตกเรียบไม่

			ต่อเนื่อง (disjunctive cleavage)หรือแนวแตกเรียบแบบวง (domainal cleavage) ซึ่งอาจไม่มีแนวแตกเรียบหรือมีแต่เกิด (แนวแตกเรียบ)น้อย (ยังไม่ยุติ)
212.	microlithotype	เนื้อถ่านหินจุลภาค	ลักษณะเนื้อถ่านหินขนาดเล็ก ซึ่ง นางซี.เอ. เซย์เลอร์ (C.A. Seyler) เป็นผู้เสนอใน ค.ศ. ๑๙๕๔ (พ.ศ. ๒๔๙๗) เพื่อใช้แบ่งลักษณะเนื้อถ่านหินฮิวมิกด้วยกล้องจุลทรรศน์ โดยใช้ความสัมพันธ์เชิงปริมาณของมาเซอร์ลทั้ง ๓ กลุ่ม ดู <i>maceral</i> และ <i>lithotype</i> ประกอบ (ตัดที่ศัพท์ซึ่งเป็นคำตั้งออกทั้งหมดด้วย) 22/56
213.	micropaleontology	จุลบรรพชีวินวิทยา	วิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับซากดึกดำบรรพ์หรือชิ้นส่วนซากดึกดำบรรพ์ที่มีขนาดเล็กมากจนต้องใช้กล้องจุลทรรศน์ ดู <i>paleontology</i> ประกอบ
214.	microplankton	จุลแพลงก์ตอน	แพลงตอนหรือสิ่งมีชีวิตที่ล่องลอยตามน้ำ มีขนาดตั้งแต่ ๖๐ ไมครอน (๐.๐๖ มิลลิเมตร) ถึง ๑ มิลลิเมตร ส่วนใหญ่จุลแพลงก์ตอนประกอบด้วยแพลงก์ตอนพืช
215.	microscopic	-จุลทรรศน์ , เห็นได้ด้วยกล้องจุลทรรศน์	๑.๑ คำที่ใช้เกี่ยวกับวัตถุขนาดเล็กมากจนไม่สามารถดูด้วยตาเปล่า แต่ยังมีขนาดใหญ่พอที่จะศึกษาได้ด้วยกล้องจุลทรรศน์ ๑.๒ คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับกล้องจุลทรรศน์
216.	microspheric	-ภาวะอาศัยเพศ	คำกล่าวถึงเปลือกของสัตว์เซลล์เดียวจำพวกฟอแรม ซึ่งเกิดจากการแพร่พันธุ์ในขั้นตอนของการสืบพันธุ์ โดยอาศัยการผสมของเซลล์สืบพันธุ์ ๒ เซลล์ เปลือก

			ของสัตว์ที่เกิดในช่วงเวลานี้จะมีลักษณะเฉพาะคือ ห่องแรกเกิดมีขนาดเล็กมาก จำนวนห่องหลายห่อง เมื่อโตเต็มที่จะมีขนาดใหญ่กว่าฟอแรมที่เกิดในช่วงไมออคีเพส เป็นช่วงชีวิตที่มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ <i>ดู megalospheric ประกอบ</i>
217.	microstructure	โครงสร้างจุลภาค	ลักษณะโครงสร้างขนาดเล็ก ซึ่งสามารถตรวจสอบได้เฉพาะจากการศึกษาภายใต้กล้องจุลทรรศน์หรือกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM)
218.	microtectonics	การแปรสัณฐานจุลภาค	<i>ดู structural petrology</i> 30,31/56
219.	middle	๑. ช่วงกลาง	ระยะเวลาระหว่างช่วงต้นกับช่วงปลายของลำดับอายุทางธรณีวิทยาลำดับหนึ่ง ใช้คู่กับชื่อมหายุค ยุค และสมัย เพื่อให้เจาะจงเวลาที่แน่นอนยิ่งขึ้น เช่น มหายุคพาลีโอโซอิกช่วงกลาง (Middle Paleozoic Era) ยุคเพอร์เมียนช่วงกลาง (Middle Permian Period) สมัยโอลิโกซีนช่วงกลาง (Middle Oligocene Epoch)
220.	middle	๒. ตอนกลาง	หน่วยชั้นหินซึ่งได้สะสมตัวในช่วงกลางของลำดับอายุทางธรณีวิทยา ใช้คู่กับชื่อมหายุค ยุค และสมัย เช่น หินมหายุคมีโซโซอิกตอนกลาง (Middle Mesozoic Erathem) หินยุคเพอร์เมียนตอนกลาง (Middle Permian System) หินยุคโอลิโกซีนตอนกลาง (Middle Oligocene System) คำนี้ใช้ได้ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ หากใช้อย่างเป็นทางการจะต้องขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์

			ใหญ่ ดู <i>early, late, lower และ upper</i> ประกอบ
221.	middle diagenesis; anadiagenesis	การก่อตัวใหม่ระยะ กลาง	ดู <i>anadiagenesis; middle diagenesis</i>
222.	Middle Stone Age; Mesolithic	ยุคหินกลาง	ดู <i>Mesolithic; Middle Stone Age</i>
223.	middling	แร่ละเอียด	ส่วนของแร่ที่แยกออกจากมลทินหรือแร่อื่นที่ยังไม่ สมบูรณ์ในกระบวนการแต่งแร่ ต้องนำไปแต่งแร่โดยวิธี อื่นต่อไป
224.	mid-ocean ridge; oceanic ridge; submarine ridge	สันเขาใต้สมุทร	ดู <i>oceanic ridge; mid-ocean ridge; submarine ridge</i> 2/56
225.	mid-ocean rift; central valley; median valley	หุบเขาทรุด	ดู <i>rift valley</i> ๒ ยืนยันมติเดิม 26/56
226.	migmatite*	หินมิกมาไทต์	หินที่ประกอบด้วยหินอัคนี (เช่น หินแกรนิต หินแอส โพลต์ หินเพกมาไทต์) และหินแปร (เช่น หินไนส์ หิน ชีสต์) เกิดอยู่คละกัน โดยมากพบในบริเวณที่เกิดการ แปรสภาพเป็นบริเวณกว้างขวาง
227.	migration	๑. การอพยพ, การ ย้ายถิ่น	การเคลื่อนย้ายของพืชและสัตว์จากที่หนึ่ง ไปอีกที่หนึ่ง ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ
228.	migration	๒. การย้ายที่	๒. ๑ การเคลื่อนที่ของปิโตรเลียมจากหินต้นกำเนิดผ่าน ชั้นหินเนื้อฟามเข้าไปในชั้นหินกักเก็บ

			<p>๒.๒ การย้ายตำแหน่งของจุดที่ผิดไปจากของจริงไปอยู่ในตำแหน่งที่ถูกต้อง โดยความลึกที่ได้จะอยู่ในรูปของเวลาหรือระยะทางก็ได้ เป็นกระบวนการหนึ่งในการประมวลผลข้อมูลการวัดความไหวสะเทือน</p> <p>๒.๓ การเคลื่อนที่ของสันป็นน้ำจากสายน้ำบนที่ลาดเอียงสูงเข้าไปหาสายน้ำบนที่ลาดเอียงต่ำ</p> <p>๒.๔ การเคลื่อนที่ของทางน้ำโค้งตัวตัวอย่างช้า ๆ เพื่อขยายส่วนโค้งและความกว้างของแนวทางน้ำโค้งตัว</p> <p>๒.๕ การเคลื่อนที่ของเนินทรายไปตามทิศทางของลม</p>
229.	milligal	มิลลิแกล	หน่วยวัดค่าความโน้มถ่วงตามปรกติในการสำรวจทางธรณีฟิสิกส์ มีค่าเท่ากับ 10^{-3} แกล ซึ่ง ๑ แกล มีค่าเท่ากับอัตราเร่งที่เกิดจากแรงโน้มถ่วงของโลก ๑ เซนติเมตรต่อวินาทีกำลังสอง คำว่า แกล ไม่ใช่คำย่อแต่นำคำนี้มาใช้เพื่อเป็นเกียรติแก่กาลิเลโอ (Galileo) ผู้พบความโน้มถ่วงของโลก
230.	mimetic	๑. -เลียนแบบ	คำที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตซึ่งปรับตัวให้คล้ายกับสภาพแวดล้อม เช่น ปรับสี ปรับแต่งร่างกาย ทั้งนี้เพื่อการหลบซ่อนตัวหรือป้องกันตัว
231.	mimetic	๒. -ผิดรูป	<p>๒.๑ คำที่ใช้กับผลึกแฝดหรือผลึกผิดรูป (ผลึกที่มีรูปผลึกผิดจากรูปจริง) ซึ่งดูเหมือนกับมีสมมาตรผลึกในอันดับที่สูงกว่าความเป็นจริง</p> <p>๒.๒ คำที่ใช้กับหินเทกโทไนต์ซึ่งมีลักษณะเนื้อ</p>

			หินผิตรูป เกิดจากการตกผลึกผิบบนซึ่งสะท้อนถึงโครงสร้างเดิมและมีผลจากโครงสร้างเดิมที่มีโครงสร้างแตกต่างกันในทิศทางที่ต่างกัน
232.	minable ore	สินแร่ทำเหมืองได้	สินแร่ซึ่งสามารถผลิต สกัด หรือทำเหมืองได้ และมีคุณค่าทางเศรษฐกิจ <i>ดู positive ore ประกอบ</i>
233.	Mindel	มินเดล	๑. ช่วงอายุของตะกอนสมัยไพลสโตซีนในทวีปยุโรปตอนกลาง อยู่เหนือกินซ์และอยู่ใต้ริสส์ ๒. ช่วงเวลาที่เกิดการน้ำแข็งลำดับที่สองของบริเวณภูเขาแอลป์ เกิดหลังช่วงคั่นกินซ์-มินเดล <i>ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ 5/56</i>
234.	Mindel-Riss	มินเดล-ริสส์	คำที่ประยุกต์ใช้กับช่วงเวลาที่ธารน้ำแข็งลำดับที่สองในสมัยไพลสโตซีนของบริเวณภูเขาแอลป์เกิดการละลาย โดยเกิดหลังธารน้ำแข็งมินเดลและก่อนธารน้ำแข็งริสส์ <i>ดู ตารางช่วงอายุธารน้ำแข็งและช่วงคั่นธารน้ำแข็งสมัยไพลสโตซีนในทวีปอเมริกาเหนือและทวีปยุโรป ประกอบ 6/56 ตรวจสอบแล้ว</i>
235.	mineral charcoal	ถ่านแร่	สารเนื้อละเอียดและด้านที่ซึ่งไม่ได้เกิดจากพืช มีปริมาณคาร์บอนสูง แต่มีไฮโดรเจนและออกซิเจนต่ำ เกิดเป็นชั้นบาง ๆ ในถ่านหินบิทูมินัส
236.	mineral coal	ถ่านหินแร่	ถ่านหินที่เกิดตามธรรมชาติ เป็นคำที่ใช้เรียกเพื่อให้แตกต่างจากถ่านไม้ หรือถ่าน
237.	mineral deposit	แหล่งแร่	มวลของสารแร่ที่เกิดตามธรรมชาติ เช่น สินแร่โลหะ

			หรือโลหะ โดยไม่คำนึงถึงลักษณะการกำเนิดของแร่ โดยปรกติเป็นแหล่งที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ คำนี้อาจหมายรวมถึงแหล่งสะสมของถ่านหินและปิโตรเลียมด้วยก็ได้
238.	mineral fuel	แร่เชื้อเพลิง	เชื้อเพลิงธรรมชาติที่ให้พลังงาน ซึ่งได้มาจากแร่ธาตุ เช่น ยูเรเนียม หรือได้มาจากสิ่งที่มีชีวิต เช่น น้ำมัน ถ่านหิน <i>ดู fossil fuel ประกอบ ยืนยันมติเดิม 26/56</i>
239.	mineral oil	น้ำมันแร่	น้ำมันที่ได้มาจากทรัพยากรที่เกี่ยวกับแร่ รวมทั้งปิโตรเลียม ถ่านหิน และหินน้ำมัน
240.	mineral resources	ทรัพยากรแร่	<i>ดู resources</i>
241.	mineral soil	ดินอนินทรีย์, ดินแร่	ดินที่มีอนินทรีย์วัตถุหรือสารประกอบจำพวกแร่เป็นองค์ประกอบในปริมาณมาก โดยปรกติจะมีคาร์บอนอินทรีย์น้อยกว่า ๒๐๐ กรัมต่อกิโลกรัมของดิน
242.	mineral spring	น้ำพุแร่	น้ำพุที่มีแร่ธาตุเพียงพอ ทำให้มีรสเฉพาะ เป็นน้ำที่เหมาะสมในทางอายุรเวช
243.	mineral tar	น้ำมันดินแร่	๑. ปิโตรเลียม ชนิดข้นและเหนียว ๒. น้ำมันดินที่ได้จากถ่านหิน หินน้ำมัน พิต และอื่น ๆ
244.	mineral wax	ไขแร่	บิทูเมนธรรมชาติ สีนํ้าตาลถึงดำเกิดเป็นสาย ละลายได้ง่ายในตัวทำละลายอินทรีย์ มีจุดหลอมตัวต่ำประมาณ ๓๐-๙๐ องศาเซลเซียส มีหลายชนิด เช่น โอโซเคอไรต์ (ozokerite หรือ osocerite) ยินทาไฮต์ (uintahite)

			เชียวเรอไรต์ (scheererite) มีความหมายเหมือนกับ <i>fossil wax</i> และ <i>native paraffin</i>
245.	mineral wool	ใยแร่	คำทั่วไปที่ใช้สำหรับเส้นใยที่ทำจากการเป่า ฟน หรือ ปั่นหินหลอมเหลว ตะกรัน หรือแก้ว ให้เป็นเส้น ใยกัน ความร้อน มีความหมายเหมือนกับ <i>rock wool</i>
246.	mineral zoning; zoning of ore deposits	โซนแหล่งแร่	<i>ดู zoning of ore deposits; mineral zoning</i>
247.	mineral*	แร่	ธาตุหรือสารประกอบอนินทรีย์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ มีโครงสร้างภายในที่เป็นระเบียบ มีสูตรเคมีและสมบัติอื่น ๆ ที่แน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงได้ในวงจำกัด
248.	mineralizer	สารทำให้เกิดแร่	<p>๑. แก๊สหรือของไหลที่ละลายในแมกมาอันเป็นผลมาจากการลำดับส่วน การนำพา และการตกตะกอน แร่มีค่าในแมกมา นอกจากนั้นยังใช้กับสารที่ทำให้เกิดแร่ซึ่งมีน้ำเป็นองค์ประกอบ พร้อมด้วยแก๊สที่ละลายได้มาก เช่น คาร์บอนไดออกไซด์ มีเทน ไฮโดรเจนซัลไฟด์ ไฮโดรเจนฟลูออไรด์ ไอออนเชิงเดี่ยว เช่น ไฮโดรเจนไอออน ไฮโดรเจนโบรซัลไฟด์ คลอไรด์ โพแทสเซียม โซเดียม แคลเซียม ไอออนเชิงซ้อน เช่น คลอไรด์เชิงซ้อน รวมทั้งเบสที่ละลายได้และโลหะสูงค่า</p> <p>๒. แก๊สที่ละลายในแมกมา เป็นตัวช่วยทำให้เกิด</p>

			การรวมตัว การนำพา และการตกตะกอนของแร่บางชนิด ช่วยให้เนื้อหินและแร่เกิดการพัฒนาขณะที่ถูกปลดปล่อยจากแมกมา โดยการลดอุณหภูมิ และ/หรือความดัน
249.	mineralogical phase rule	กฎเฟสทางแร่	กฎที่ได้จากการปรับปรุงกฎเฟสของกิบบส์ (Gibbs' phase rule) ซึ่งพิจารณาจากระดับขั้นความเสรี (degree of freedom) (F) หรือตัวแปรทางฟิสิกส์และทางเคมีที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ กฎเฟสที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น กฎเฟสของโกลด์ชมิตต์ ซึ่งกำหนดให้ตัวแปร ๒ ตัวคือความดันและอุณหภูมิคงที่ ทำให้จำนวนเฟส (phase) ในระบบหรือชนิดแร่ที่ตกผลึกประกอบเป็นหิน มีจำนวนไม่เกินจำนวนขององค์ประกอบ (component) เช่น เมื่อให้ความดันคงที่ในแมกมาที่มีองค์ประกอบ ๒ ชนิด คือ ไดออพไซด์ (diopside) และอะนอร์ไทต์ (anorthite) เมื่อเย็นตัวเป็นหินจะประกอบด้วยแร่ไม่เกิน ๒ ชนิด เป็นสัดส่วนกัน (รอบพิจารณา) ยืนยันมติเดิม 26,27/56
250.	mineralogy*	วิทยาแร่	วิชาว่าด้วยลักษณะเฉพาะและสมบัติต่าง ๆ ของแร่แต่ละชนิด ตลอดจนการเกิดและการตรวจวิเคราะห์แร่
251.	mineraloid	สารคล้ายแร่	สารอนินทรีย์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นสารอสัณฐาน

			ดังนั้นจึงไม่ได้รับการพิจารณาจัดให้เป็นแร่ แต่จัดเป็น เจลแร่ (mineral gel)
252.	mining geophysics	ธรณีฟิสิกส์แหล่งแร่	การประยุกต์วิธีการต่าง ๆ ทางธรณีฟิสิกส์ในการค้นหา แหล่งแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจเพื่อการทำเหมืองต่อไป โดยอาศัยสมบัติทางฟิสิกส์ที่แตกต่างกันระหว่างหิน ข้างเคียงและมวลแร่เป็นหลักในการค้นหา เช่น แร่ โลหะ คาลโคไพไรต์ ไพร์โรไทต์ กาสีนา และสฟาเลอ ไรต์ จะมีสภาพนำไฟฟ้า สภาพต้านทานไฟฟ้า ความ ต่างศักย์ และความหนาแน่นมากกว่าหินข้างเคียง สามารถตรวจหาได้ด้วยวิธีไฟฟ้า แม่เหล็กไฟฟ้า และ ความโน้มถ่วง แร่เหล็กและแร่แม่เหล็กมีอำนาจแม่เหล็ก มากกว่าหินข้างเคียงสามารถตรวจหาได้ด้วยวิธีวัด ความเข้มสนามแม่เหล็ก เป็นต้น
253.	Miocene Epoch	สมัยไมโอซีน	สมัยแรกของยุคนีโอจีน อยู่ระหว่างสมัยโอลิโกซีนกับ สมัยพาลีโอซีน มีช่วงอายุตั้งแต่ ๒๓.๐๓ ถึง ๕.๓๓๓ ล้านปีมาแล้ว สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมและนกเกิดขึ้น มากมาย ทูงหญ้าแพร่กระจาย ม้าและช้างมาสโตดอน (mastodon) พัฒนามาก เป็นช่วงเวลาที่มีการก่อ เทือกเขาแอลป์เกิดขึ้นอย่างเต็มที่ หินที่เกิดในสมัยนี้ เรียกว่า หินสมัยไมโอซีน (Miocene Series) ดู <i>geologic time scale</i> ประกอบ 41/55
254.	miogeosyncline*	ธรณีแอ่นตัวน้อย	บริเวณธรณีแอ่นตัวในส่วนที่ไม่มีกระบวนการภูเขาไฟ มาเกี่ยวข้องกับการสะสมตัวของตะกอน และเป็นบริเวณ


			ที่อยู่ใกล้กับหินฐานธรณี (<i>ดูรูปที่ geosyncline</i>)
255.	miscibility	สภาพผสมกันได้	การที่สารจำนวน ๒ เฟสหรือมากกว่า สามารถรวมตัวเกิดเป็นเฟสเดียวกันได้ เช่น การเกิดผลึกผสมเนื้อเดียวของกลุ่มแร่เฟลด์สปาร์ชนิดแพลจิโอเคลส <i>ตรงข้ามกับ immiscibility</i>
256.	miscible drive	แรงขับผสม	แรงผลักดันที่เกิดจากการอัดฉีดสารละลายเข้าไปในแหล่งกักเก็บปิโตรเลียม เพื่อให้ปิโตรเลียมหรือน้ำมันดิบที่ตกค้างอยู่ไหลเข้าสู่หลุมผลิต ซึ่งเป็นเทคนิคของการผลิตปิโตรเลียมขั้นทุติยภูมิ
257.	mispickel	มิสพิกเกล	<i>ดู arsenopyrite</i>
258.	Mississippi Valley-type deposit	แหล่งแร่แบบหุบมิสซิสซิปปี	แหล่งแร่ในหน่วยลำดับชั้นหิน (strata-bound) ของแร่ตะกั่วและ/หรือสังกะสีในหินคาร์บอนेटที่เกิดร่วมกันกับแร่ฟลูออไรต์และแบไรต์ แหล่งแร่แบบนี้มีลักษณะทางวิทยาแร่ง่าย ๆ เกิดเป็นสายแร่และโดยการแทนที่ที่ระดับตื้นถึงลึกปานกลาง ส่วนมากแหล่งแร่แบบนี้จะเปลี่ยนลักษณะเล็กน้อยภายหลังการเกิดสินแร่ พบตรงชายขอบของแอ่งหินตะกอน และปราศจากต้นตอของการเกิดแร่ที่แจ่มชัด โดยมากมักเรียกย่อ ๆ ว่า MVT
259.	Mississippian	มิสซิสซิปปีเยน	ช่วงเวลาแบ่งย่อยของมหายุคพาลีโอโซอิกของทวีปอเมริกา อยู่หลังจากยุคดีโวเนียนและก่อนยุคเพนซิลเวเนียน มีช่วงเวลาตั้งแต่ ๓๕๘.๙ ล้านปี ถึง ๓๒๓.๒ ล้านปีมาแล้ว หินที่สะสมตัวในช่วงเวลานี้เรียกว่า หินยุคมิสซิสซิปปีเยน ซึ่งได้ชื่อจากแหล่งกำเนิดที่หุบเขา

			แม่น้ำมิสซิสซิปปี มีช่วงเวลาเทียบเท่ายุคคาร์บอนิเฟอรัสตอนต้นของทวีปยุโรป 41/55
260.	mixed crystal; solid solution	ผลึกผสมเนื้อเดียว	ดู <i>solid solution; mixed crystal</i> ยืนยันมติเดิม 26,27/56
261.	mixed layer	ชั้นน้ำผสม	ดูคำอธิบายใน <i>epilimnion</i>
262.	mixed-based crude	น้ำมันดิบฐานผสม	น้ำมันดิบที่ประกอบด้วยไฮโดรคาร์บอนชนิดพาราฟินและแนฟทา ในสัดส่วนเกือบเท่า ๆ กัน ดู <i>paraffinic-base crude</i> และ <i>asphalt-base crude</i> ประกอบ
263.	mixed-layer mineral	แร่แบบชั้นผสม	แร่ที่มีโครงสร้างประกอบด้วยการสลับชั้นของแร่ดินและ/หรือแร่ไมกาชนิดต่าง ๆ อาจสลับชั้นอย่างเป็นระเบียบ หรือไม่เป็นระเบียบ ตัวอย่างเช่น ชั้นคลอไรต์สลับชั้นเคโอลิไนต์ ชั้นไบโอไทต์สลับชั้นคลอไรต์ ชั้นเวอร์มิคูไลต์สลับชั้นไพโรฟิลไลต์
264.	mixtite	หินมิกซ์ไทต์	หินตะกอนเศษชิ้นหรือหินตะกอนเนื้อประสมที่มีตะกอนขนาดต่าง ๆ ไม่มีการคัดขนาด โดยไม่ได้พิจารณาเกี่ยวกับส่วนประกอบและแหล่งกำเนิด ตัวอย่างเช่น หินทิลไลต์ หินโคลนปนกรวด มีความหมายเหมือนกับ <i>diamictite</i>
265.	mode	ปริมาณจริง	องค์ประกอบตามจริงของแร่ในหินมักคิดเป็นร้อยละโดยน้ำหนักหรือปริมาตร
266.	moderate	ปานกลาง	ดูคำอธิบายใน <i>abundant</i>

267.	modulus of elasticity	มอดุลัสยืดหยุ่น	อัตราส่วนระหว่างความเค้นต่อความเครียดภายใต้สภาพน้ำหนักกดทับของสารที่เปลี่ยนรูปแบบยืดหยุ่นตามกฎของฮุก อัตราส่วนนี้เป็นค่าคงที่ตัวหนึ่งของความยืดหยุ่น						
268.	modulus of rigidity; rigidity modulus	มอดุลัสความแข็งเกร็ง	<i>ดู rigidity modulus; modulus of rigidity</i>						
269.	Moho	โมโฮ	<i>ดูคำอธิบายใน Mohorovicic Discontinuity</i>						
270.	Mohorovicic discontinuity	แนวไม่ต่อเนื่องโมโฮโรวิชิก	แนวที่แบ่งเขตระหว่างเปลือกโลก (crust) กับเนื้อโลก (mantle) อยู่ลึกประมาณ ๓๕ กิโลเมตรใต้พื้นทวีป และลึกเพียง ๕-๑๐ กิโลเมตรใต้มหาสมุทร เรียกตามชื่อนักวิทยาศาสตร์ชาวสลาฟชื่อ นาย เอ. โมโฮโรวิชิก ซึ่งเป็นผู้ค้นพบใน พ.ศ. ๒๔๕๒ ขณะที่ทำการศึกษาเรื่องแผ่นดินไหวที่แหลมบอลข่าน แนวแบ่งเขตนี้มีผลเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่ออัตราเร็วของคลื่นแผ่นดินไหว คำนี้เรียกย่อว่า โมโฮ (Moho) <i>(ดูรูปที่ crust)</i> 9/56						
271.	Mohs' scale	มาตราโมส์	มาตราความแข็งของแร่ตามทีโมส์ (Mohs) กำหนดขึ้นประกอบด้วยแร่มาตรฐาน ๑๐ ชนิด เรียงลำดับตั้งแต่แร่ที่ทนทานต่อการขูดขีดน้อยที่สุดถึงมากที่สุด คือ <table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>ทัลก์</td> <td>ค่าความแข็ง ๑</td> </tr> <tr> <td>ยิปซัม</td> <td>ค่าความแข็ง ๒</td> </tr> <tr> <td>แคลไซต์</td> <td>ค่าความแข็ง ๓</td> </tr> </table>	ทัลก์	ค่าความแข็ง ๑	ยิปซัม	ค่าความแข็ง ๒	แคลไซต์	ค่าความแข็ง ๓
ทัลก์	ค่าความแข็ง ๑								
ยิปซัม	ค่าความแข็ง ๒								
แคลไซต์	ค่าความแข็ง ๓								

			<p>ฟลูออไรต์ ค่าความแข็ง ๔ อะพาไทต์ ค่าความแข็ง ๕ ออร์โทเคลส ค่าความแข็ง ๖ ควอตซ์ ค่าความแข็ง ๗ โทแพซ ค่าความแข็ง ๘ คอร์ันดัม ค่าความแข็ง ๙ เพชร ค่าความแข็ง ๑๐</p> <p>แร่ชนิดอื่นๆ จะมีค่าความแข็งเฉพาะตัว โดยเทียบกับมาตราโมส์ข้างต้น เช่น กาสีนา ค่าความแข็ง ๒.๕ ยูเรนิไนต์ (uraninite) ค่าความแข็ง ๕.๕</p>
272.	moisture content	ปริมาณความชื้น	<p>๑. ปริมาณร้อยละของความชื้นหรือน้ำในถ่านหิน ความชื้นที่ถูกขับออกไปโดยการทำให้แห้งตามธรรมชาติเรียกว่า ความชื้นอิสระ ความชื้นที่อยู่ภายในโครงสร้างของเนื้อถ่านหินเรียกว่า ความชื้นยึดเหนี่ยว และปริมาณความชื้นในถ่านหินเรียกว่า ความชื้นในชั้น</p> <p>๒. ปริมาณน้ำที่มีอยู่ในดินซึ่งสามารถคำนวณหาได้โดยน้ำหนักของน้ำหารด้วยน้ำหนักของดินแห้ง คุณด้วยร้อยละแสดงเป็นร้อยละ</p>
273.	molasse*	โมลาสส์	<p>หน่วยหินที่ประกอบด้วยหินทรายสีขาวย หินกรวดมน และดินมาร์ล สลับกันอยู่ในบริเวณเทือกเขาแอลป์ในยุโรป เป็นหินสมัยไมโอซีน เกิดจากเศษหิน ดิน ทราย ที่ผุพังทลายในระหว่างหรือภายหลังการก่อเทือกเขาแอลป์ และได้สะสมอยู่ในผืนทวีปหรือในแหล่งน้ำจืดตื้นๆ คำนี้ต่อมาได้ใช้เรียกหน่วยหินที่มีลักษณะและการ</p>

			กำเนิดแบบนี้ในที่อื่นด้วย ดู <i>flysch</i> ประกอบ
274.	mold; mould	๑. รอยพิมพ์	๑.๑ รอยประทับของซากดึกดำบรรพ์ เช่น เปลือกหอยหรือโครงสร้างอินทรีย์อื่น ๆ ที่ปรากฏในเนื้อหินที่ซากนั้นฝังตัวอยู่ ดู <i>cast</i> , <i>external mold</i> และ <i>internal mold</i> ประกอบ ๑.๒ ดู <i>natural mold</i> 24/56
275.	mold; mould	๒. แม่พิมพ์	ร่องหรือรางบนผิวพื้นตะกอนซึ่งจะเป็นแม่แบบสำหรับสร้างรูปพิมพ์ (cast) 24/56
276.	mollusk; mollusc	สัตว์พวกหอย	กลุ่มสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง จัดอยู่ในไฟลัมมอลลัสกา (Phylum Mollusca) มีลักษณะพิเศษคือ ร่างกายไม่มีข้อหรือปล้อง มีสมมาตรด้านข้างหรือสมมาตรแบบรัศมีหรือรัศมี ๒ ซีก แบ่งออกเป็นพวกหอยกาบเดี่ยว หอยกาบคู่ และหอยเซฟาโลพอด ซึ่งรวมพวกหมึกด้วย
277.	moment magnitude	ขนาดโมเมนต์แผ่นดินไหว	ขนาดแผ่นดินไหวที่คำนวณจากโมเมนต์แผ่นดินไหวคำนวณขนาดได้โดยคำนึงถึงพื้นที่การเคลื่อนตัวของรอยเลื่อนมีพลังกับค่ามอดุลัสความแข็งแกร่งของหิน เหมาะกับการใช้งานในกรณีที่แผ่นดินไหวมีค่ามากกว่า ๗ ริกเตอร์ ขึ้นไป เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ MW หรือ Mw
278.	monadnock	ยอดเขาโดด	เขาที่ตั้งอยู่โดดเด่นบนที่เกือบราบ เป็นผลจากพื้นที่ภูเขาโดยรอบเกิดการกัดกร่อนเป็นเวลายาวนาน จนเหลือเป็นยอดเขาโดดอยู่ ลักษณะต้นแบบยอดเขาโดดมาจาก

			<p>mount monadnock ในมลรัฐนิวแฮมป์เชียร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา</p>  <p>27/56</p>
279.	monocline	๑. แนวเทเดี่ยว	<p>ลักษณะชั้นหินที่มีแนวเทไปทิศทางเดียวกันตลอดระยะทางอันไกล</p> <p>27/56</p>
280.	monocline	๒. หยักแนวเท	<p>ลักษณะชั้นหินที่เป็นหยักเพราะถูกแรงเค้นจากการเคลื่อนตัวของเปลือกโลก ทำให้ชั้นหินบางตอนหย่อนหรือย้วยตัวลงเป็นหยัก ตอนนั้นมุมเทจึงมากกว่าทั้งสองฟากเดิม หยักนี้อาจพบเป็นหยักเดี่ยวหรือหลายหยักเหมือนชั้นบันไดก็ได้</p> <p>27/56</p>

281.	monoclinic system	ระบบหนึ่งแกนเอียง	ระบบผลึกระบบหนึ่งซึ่งแกนผลึกทั้ง ๓ แกนยาวไม่เท่ากัน สองแกนราบตั้งฉากซึ่งกันและกัน ส่วนแกนตั้งเอียงทำมุมกับสองแกนแรก ผลึกระบบนี้อาจมีหนึ่งระนาบสมมาตรหรือหนึ่งแกนทวิสมมาตรหรือทั้งสองอย่าง ดู <i>crystal sytem ประกอบ</i>
282.	monothem	ชั้นตะกอนไร้วัฏจักร	ชั้นหินที่ถูกกำหนดให้เป็นหน่วยลำดับชั้นหินตามอายุกาลหน่วยหนึ่ง อาจเป็นหมวดหินหรือหมู่หินที่สามารถกำหนดได้โดยลักษณะเด่นทางธรณีวิทยา ซึ่งไม่มีลักษณะเป็นวัฏจักร ดู <i>cyclothem ประกอบ</i>
283.	monotypic	-มอโนไทปิก	คำที่ใช้กับชั้นอนุกรมวิธานที่รวมชั้นอนุกรมวิธานในลำดับต่ำกว่าที่ถัดไปเพียงอย่างเดียว เช่น สกุลของสิ่งมีชีวิตที่จำแนกได้เพียงชนิดเดียว 27/56
284.	monzonite*	หินมอนโซไนต์	หินอัคนีแทรกซอนชนิดหนึ่ง มีเนื้อหยาบ ประกอบด้วยแร่ออร์โทเคลสและแพลจีโอเคลสในปริมาณเท่า ๆ กัน มีฮอร์นเบลนด์ และ/หรือไดออปไซด์และไบโอไทต์อยู่ด้วย มักมีแร่ควอตซ์ปนอยู่ไม่เกินร้อยละ ๒ โดยปริมาตร
285.	moraine	กองตะกอนธารน้ำแข็ง	๑. เนินหรือสันของตะกอนธารน้ำแข็งไม่แสดงชั้น (till หรือ unstratified drift) ซึ่งเป็นตะกอนที่ตกสะสมตัวจากธารน้ำแข็งโดยตรง ๒. เศษหินภูเขาไฟที่แข็งตัวและถูกนำพาไปบนพื้นผิวของลาวาหลาก
286.	moraine kame	เคมกองตะกอนธาร	เนินเคมหนึ่งของกลุ่มเนินเคมซึ่งมีลักษณะของกอง

		น้ำแข็งเนิน	ตะกอนธารน้ำแข็งปลายสุด (terminal moraine) ดู <i>kame moraine</i> ประกอบ 22/56
287.	morion	มอเรียน	ควอตซ์สีควันไฟชนิดหนึ่ง สีเข้ม ดำ เกือบทึบแสง ดู <i>smoke quartz</i> ประกอบ
288.	morphologic species	ชนิดร่วมสัณฐาน	สิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง ๆ ซึ่งได้รับการจัดกลุ่มขึ้นจาก ลักษณะเฉพาะทางด้านรูปแบบและโครงสร้างเท่านั้น
289.	morphotectonics; tectonic geomorphology	ธรณีวิทยาแปรสัณฐาน การศึกษาและการแปลความหมายลักษณะรูปร่างและภูมิประเทศของพื้นผิวโลก ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการแปรสัณฐาน หรือเป็นความสัมพันธ์ของโครงสร้างและการกำเนิดมากกว่าที่เกิดจากกระบวนการกร่อนและการสะสมตะกอนบนพื้นผิว	มอบนางเบ็ญจา เสกธีระ ปรับแก้ไขเพื่อนำเสนอที่ประชุมต่อไป 30/56
290.	mortar structure	โครงสร้างหินบด	โครงสร้างที่เกิดจากการเปลี่ยนลักษณะที่เกิดการแตกหักบดอัดหรือการแปรสภาพพลวัต มักพบในหินแกรนิต หินไนส์ ที่มีผลึกเล็ก ๆ ของควอตซ์

			เฟลด์สปาร์ อยู่ระหว่างผลึกใหญ่ ประกอบด้วยเศษหินที่เกิดจากการบดอัด ดู <i>crush conglomerate; tectonic conglomerate ประกอบ</i>
291.	mosaic	๑. โมเสก	๑.๑ ดาดกรวดทะเลทราย (desert pavement) ที่เกิดจากการที่ลมพัดพาเอาทรายออกไปจากทรายปนกรวดในทะเลทราย จนเหลือแต่กรวดเรียงรายกันอยู่ และช่วยกันทรายข้างใต้ไม่ให้ถูกลมพัดไปได้อีก พื้นผิวที่เหลือจึงเป็นดาดกรวด ๑.๒ (ศิลาวิทยา) ลักษณะเนื้อหินแบบหนึ่งที่ประกอบด้วย เม็ดแร่มีติเท่า (equant grain) หรือเกือบเท่า ๑.๓ (โบราณชีววิทยา) รูปแบบที่เกิดขึ้นภายในฝายหอยของพวกแบรคิโอพอด
292.	mosaic	๒. ภาพต่อ	ชุดของรูปถ่ายทางอากาศหรือภาพจากดาวเทียมที่นำมาเรียงตามลำดับให้ได้รูปที่ต่อเนื่องกัน เพื่อแสดงรายละเอียดของพื้นผิวโลกบริเวณนั้น 27/56
293.	mosaic texture	เนื้อโมเสก	๑. เนื้อหินแปรสภาพพลวัต ที่เป็นแบบเนื้อเม็ดแปร (granoblastic) ซึ่งเม็ดแร่จะมีรอยต่อเป็นแนวตรงหรืออาจโค้งเล็กน้อย โดยเม็ดแร่ไม่เกี่ยวประสานกัน หรือต่อเป็นแบบหยัก (sutured boundary) ดู <i>mosaic ๑ ประกอบ</i>

			๒. เนื้อหินที่พบในหินตะกอนเนื้อผลึก ที่มีรอยต่อของเม็ดแร่สม่ำเสมอ เช่น ในหินโดโลไมต์ ที่ประกอบด้วยเม็ดแร่โดโลไมต์เป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนขนาดเกือบเท่ากัน
294.	moss agate	มอสส์อะเกต, โมรามอสส์	คำทั่วไปที่ใช้เรียกแร่คาลซิโดนีเนื้อโปร่งแสง ซึ่งมีสารฝังในที่ดูคล้ายต้นไม้ เฟิร์น มอสส์ และพรรณไม้ที่คล้ายกัน ในความหมายเฉพาะหมายถึงอะเกตชนิดที่มีตำหนิภายในดูคล้ายมอสส์สีน้ำตาล ดำ หรือเขียว อันเนื่องมาจากสารฝังในจำพวกออกไซด์ของแมงกานีสและเหล็ก
295.	moss animal	สัตว์พวกตะแกรงหิน	ดู <i>bryozoan</i> 27/56
296.	mother lode	สายแร่แม่	๑. สายแร่หลักที่อาจไม่มีค่าเชิงพาณิชย์ แต่มีความสัมพันธ์กับสายแร่ย่อย ๆ ที่สามารถพัฒนาได้ ๒. แหล่งสินแร่ที่เป็นต้นกำเนิดของแหล่งลานแร่
297.	mother rock	๑. หินแม่	(ธรณีวิทยาเศรษฐกิจ) คำทั่วไปที่ใช้หมายถึงหินที่เป็นต้นกำเนิดของแร่ในแหล่งสินแร่ทุติยภูมิหรือแหล่งสินแร่จากการนำพา และยังใช้หมายถึงหินท้องที่ด้วย
298.	mother rock	๒. หินต้นกำเนิด	ดู <i>parent rock; source rock</i>
299.	mottled limestone	หินปูนลายประ	หินปูนที่มีมวลแร่โดโลไมต์ซึ่งมีลักษณะเป็นกิ่งก้านกลวง อันอาจมีต้นกำเนิดแบบอินทรีย์หรือแบบอนินทรีย์ เมื่อมองดูผิวหน้าของหินปูนนี้จะเห็นเป็นลายประ

300.	mould; mold	รอยพิมพ์	ดู <i>mold; mould</i>
301.	mound	๑. มุนดิน	๑.๑ เนินดินเตี้ย ๆ รูปทรงกลมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ดู <i>knoll</i> ๑ ประกอบ ๑.๒ เนินเขาเล็ก ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยการทับถมหรือฝังกลบของซากปรักหักพัง
302.	mound	๒. มุนซาก	โครงสร้างของสิ่งมีชีวิตที่สร้างขึ้นจากซากดึกดำบรรพ์ ซึ่งเคยมีชีวิตอยู่กันเป็นอาณานิคม เช่น ไครนอยด์
303.	mountain building; orogenesis; Orogeny; tectogenesis	การก่อเทือกเขา	ดู <i>Orogeny; mountain building; orogenesis; tectogenesis</i>
304.	mountain of accumulation*	ภูเขาสะสม	ภูเขาที่เกิดจากการทับถมของเถ้าธุลีและหินละลายจากภูเขาไฟ
305.	mountain*	ภูเขา	พื้นที่ที่มีระดับสูงขึ้นจากบริเวณรอบ ๆ ตั้งแต่ ๖๐๐ เมตรขึ้นไป และมีความลาดชันสูง
306.	mountainside; mountain slope	ลาดภูเขา	ส่วนที่อยู่ระหว่างยอดสูงสุดของภูเขากับตีนเขา 17/56
307.	moveout; moveout time	การเคลื่อนออก	ความแตกต่างของเวลาอันเนื่องจากการที่คลื่นเสียงเดินทางจากต้นกำเนิดคลื่นที่ผิวดินลงไปตกกระทบชั้นสะท้อนที่วางตัวในแนวระดับใต้ผิวดิน แล้วสะท้อนกลับมายังตัวรับคลื่นที่ผิวดิน ๒ ตำแหน่งที่อยู่ถัดไปและห่างจากต้นกำเนิดคลื่นเป็นระยะทางไม่เท่ากัน ดู <i>dip</i>

			<i>moveout และ normal moveout (NMO) ประกอบ</i>
308.	MPI (methylphenanthrene index)	เอ็มพีไอ (ดัชนีเมทิลฟีนานเทอร์น)	<i>ดู methylphenanthrene index (MPI)</i>
309.	muck	ม้ก	๑. วัสดุอินทรีย์ที่มีการสลายตัวสูงจนไม่สามารถบ่งบอกสภาพเดิมได้ว่ามาจากส่วนไหนของพืช ปรกติมีปริมาณอินทรีย์วัตถุมากกว่าอินทรีย์วัตถุ มีสีคล้ำหรือเข้มกว่าฟิต ๒. ในการทำเหมืองแร่ หมายถึงหินที่ไม่มีสินแร่
310.	mucro	หนาม	ส่วนของพืชหรือสัตว์ที่มีขนาดเล็กๆ และปลายแหลมคม
311.	mucronate	-เป็นตั้งหนาม	มีลักษณะเป็นหนามยื่นออกมา
312.	mud	๑. โคลน	มวลตะกอนที่ยังไม่แห้งและแข็งตัว ประกอบด้วยวัสดุขนาดเคลย์และทรายแป้งปนอยู่กับสารอื่นที่มีขนาดเท่าเม็ดทราย
313.	mud	๒. โคลนเจาะ	<i>ดูคำอธิบายใน drilling mud</i>
314.	mud crack*	ระแหงโคลน	ลักษณะรอยแตกที่เกิดจากการหดตัวของโคลนที่ถูกแดดเผา มักเป็นรูปหลายเหลี่ยม ต่อมามีตะกอนบรรจุในรอยแตกแล้วแข็งตัวเป็นหิน พบในหินโคลนและหินดินดาน
315.	mud engineer	วิศวกรโคลนเจาะ	ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ศึกษาและกำหนดเงื่อนไขการใช้วัสดุ เคมีภัณฑ์ และสารเติมแต่ง เพื่อจัดทำและควบคุมสมบัติของโคลนเจาะที่ใช้ในการเจาะแบบหมุน เช่น

			การเจาะสำรวจปิโตรเลียมหรือน้ำบาดาล
316.	mud flow line	ท่อระบายโคลนเจาะ	ท่อเหล็กสำหรับหมุนเวียนน้ำโคลนที่ออกจากหลุมเจาะกลับเข้าสู่ถังโคลนเจาะ
317.	mud gas	แก๊สโคลนเจาะ	แก๊สไฮโดรคาร์บอนที่ปนมากับโคลนเจาะ เป็นแก๊สที่ออกมาจากชั้นหินขณะทำการเจาะ
318.	mud hose; kelly hose; rotary hose	สายโคลนเจาะ	ท่ออ่อนที่ทนแรงดันสูงใช้เชื่อมต่อหัวหมุนและก้านเจ้านำกับท่อโคลนเจาะแนวตั้ง (<i>ดูรูปที่ swivel หมายเลข ๑๕</i>)
319.	mud log	ผลบันทึกโคลนเจาะ	<i>ดู interpretive log</i>
320.	mud mound	มุนโคลน	โคลนจำพวกคาร์บอนเนตที่ทับถมอยู่บนไหล่ทวีป โดยการกระทำทางอุทกพลศาสตร์ ซึ่งอาจมีเศษชิ้นส่วนของสิ่งมีชีวิตปนอยู่ด้วย เช่น สาหร่าย ฟองน้ำ ปะการัง
321.	mud pot; sulfur–mud pool*	พุโคลน	พุน้ำร้อนแบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยโคลนเดือดที่พุพุ่งขึ้นมาจากภายใต้ผิวโลก พุโคลนมักเกี่ยวข้องกับพุน้ำร้อน ไกเซอร์และพุน้ำร้อนอื่น ๆ ในบริเวณภูเขาไฟ ปรกติพุโคลนมักมีกำมะถันอยู่มากและมีสีหลายสี เรียก พุโคลนสี (paint pot)
322.	mud pump; slush pump	เครื่องสูบลโคลนเจาะ	เครื่องสูบลหรือปั๊มชนิดลูกสูบที่ใช้สำหรับสูบลโคลนเจาะเข้าไปในระบบหมุนเวียนของการเจาะแบบหมุน
323.	mud rock; mudrock	หินโคลน	๑. ตะกอนละเอียดที่ประกอบด้วยโคลนอัดแน่นจนแข็งตัวเป็นหิน มีเนื้อและองค์ประกอบเหมือนหินดินดาน แต่ไม่มีแนวแตกเรียบเป็นชั้นหรือแนวแตกถี่ หรือหินตะกอนเนื้อละเอียดซึ่งมีอัตราส่วนของเคลย์และทราย

			แบ่งเท่ากันโดยประมาณ ๒. คำทั่ว ๆ ไปใช้รวมถึงเคลย์ ทรายแป้ง หินเคลย์ หินทรายแป้ง หินดินดาน และหินอาร์จิลไลต์ คำนี้ควรใช้เมื่อไม่ทราบปริมาณของเคลย์และทรายแป้ง หรือไม่สามารถระบุได้แน่นอน หรือเมื่อต้องการจะจำแนกกลุ่มของหินตะกอนเนื้อละเอียด เช่น แยกหินโคลนจากหินทรายหรือหินปูน มีความหมายเหมือนกับ <i>mudstone</i>
324.	mudflow*	๑. การไหลของโคลน	การเคลื่อนที่อย่างรวดเร็วของดินโคลนหรือเศษหินและน้ำผสมกัน ไหลลงตามระนาบเอียงเนื่องจากแรงดึงดูดของโลก (ดูรูปที่ <i>landslide</i>)
325.	mudflow*	๒. โคลนไหล	ดูคำอธิบายใน <i>earth flow; earthflow</i>
326.	mudstone	๑. หินมัดสโตน	หินตะกอนคาร์บอเนตจำแนกโดย Dunham (1962) หมายถึง หินตะกอนคาร์บอเนตที่มีขนาดเม็ดแร่หรือซากดึกดำบรรพ์ตั้งแต่ ๐.๓ ถึง ๒ มิลลิเมตร ในปริมาณน้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ในเนื้อพื้นที่เป็นโคลนปูน (รอหาภาพประกอบใหม่)
327.	mudstone	๒. หินโคลน	ดู <i>mud rock; mudrock</i>
328.	mud-volcano*	เนินฟูโคลน	เนินโคลนรูปกรวยที่เกิดจากการสะสมของโคลนและหิน โดยการนำพาของแก๊สภูเขาไฟหรือแก๊สปิโตรเลียมที่พุ่งขึ้นมาจากภายในโลก คำนี้ยังหมายถึงกรวยโคลนที่ไม่ได้มีกำเนิดจากภูเขาไฟด้วย
329.	mullion structure	๑. โครงสร้างลอนลูกฟูก	โครงสร้างบนพื้นผิวรอยเลื่อนที่มีลักษณะคล้ายลอนลูกฟูกซึ่งขนานกับทิศทางการเลื่อนตัวของรอยเลื่อน

330.	mullion structure	๒. โครงสร้างรูปแท่ง	ดู <i>rodding structure</i>
331.	multiple; multiple reflection	คลื่นสะท้อนซ้ำ	คลื่นเสียงที่เดินทางออกจากต้นกำเนิดคลื่นลงไปกระทบชั้นด้านล่างแล้วสะท้อนกลับขึ้นไป และสะท้อนกลับลงมาที่ชั้นสะท้อนด้านล่างกลับ ไปกลับมาก่อนเดินทางเข้าสู่เครื่องรับ คลื่นสะท้อนซ้ำมี ๒ แบบ แบบหนึ่งคือ คลื่นสะท้อนซ้ำที่มีระยะการเดินทางของคลื่นใกล้เคียงกับคลื่นสะท้อนปฐมภูมิ (ก) และเดินทางถึงเครื่องรับคลื่นในเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งจะปรากฏในภาพตัดขวางคลื่นไหวสะเทือนให้เห็นเพียงเป็นหางต่อจากรูปคลื่นสะท้อน คือ (ข) โกสต์ (ค) คลื่นสะท้อนซ้ำใกล้ผิว และ (ง) คลื่นสะท้อนซ้ำเพกเล็ก อีกแบบหนึ่งคือ คลื่นสะท้อนซ้ำที่มีระยะการเดินทางมากกว่าคลื่นสะท้อนปฐมภูมิ ซึ่งจะก่อตัวเป็นแนวคลื่นสะท้อนแนวหนึ่งในภาพตัดขวางคลื่นไหวสะเทือน แสดงไว้ในรูปคือ (จ) คลื่นสะท้อนซ้ำธรรมดา (ฉ) และ (ช) คลื่นสะท้อนซ้ำระหว่างชั้น รูปแสดงชนิดต่าง ๆ ของคลื่นสะท้อนซ้ำ
332.	muneraeize	เกิดเป็นแร่	เปลี่ยนเป็นแร่ แทนที่ หรือแทรกประด้วยแร่ คำนี้ยังประยุกต์ใช้กับกระบวนการเกิดแร่และสินแร่ และการกลายเป็นซากดึกดำบรรพ์
333.	musical sand; squeaking sand; whistling sand	ทรายหวีด	ดู <i>whistling sand; squeaking sand; musical sand</i>

334.	muskeg	พรุเขตนาว	ที่ลุ่มสนุ่นหรือพรุในเขตนาวเย็นซึ่งปกคลุมด้วยมอสส์หรือตะไคร่น้ำและมีน้ำขังตลอดปี มีการระบายน้ำไม่ดีและมีสภาพแช่แข็ง ภูมิภาคประเทศลักษณะนี้ชาวอินเดียแดงพื้นเมืองในแคนาดาเรียกว่า <u>มัสเคก</u> (muskeg) 27,28/56
335.	mutant	สายพันธุ์กลาย	ลูกหลานที่เกิดการกลายพันธุ์ไปแล้ว ดู <i>mutation</i> ประกอบ
336.	mutation	การกลายพันธุ์	การเปลี่ยนแปลงชั้นพื้นฐานทางพันธุกรรมที่ได้เกิดขึ้นเองโดยบังเอิญ เป็นผลให้ลูกหลานที่เกิดใหม่แตกต่างไปจากสายพันธุ์ของพ่อแม่ อันเป็นการเลือกสรรของธรรมชาติ ซึ่งจะมีผลให้เกิดเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่ๆ ขึ้น สายพันธุ์กลายนี้ ในปัจจุบันคิดว่าเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางเคมีของดีเอ็นเอ ในโครโมโซม การเปลี่ยนแปลงนี้บางครั้งมองเห็นได้แต่ส่วนใหญ่จะมองไม่เห็น หลายครั้งเป็นการเสื่อมสภาพ การกลายพันธุ์เป็นหลักฐานของวิวัฒนาการ ดู <i>mutant</i> ประกอบ
337.	mutualism	ภาวะพึ่งพากัน	ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิต ๒ ชนิด ที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยสิ่งมีชีวิตทั้ง ๒ ชนิดนั้นต่างก็ได้ประโยชน์จากกันและกัน เช่น โปรโตซัวชนิดหนึ่งที่อาศัยในลำไส้ของปลวก ปลวกกินไม้เป็นอาหารส่วนโปรโตซัวผลิตเอนไซม์ย่อยเซลลูโลสเป็นสารอาหารโดยปลวกย่อยไม้ไม่ได้และโปรโตซัวกินไม้ไม่ได้ ดู <i>commensalism</i> และ <i>symbiosis</i> ประกอบ

338.	mylonite	หินไมโลไนต์	<p>หินแปรเนื้อละเอียดที่เกิดจากกระบวนการแปรสภาพ พลวัตชั้นรุนแรง โดยเฉพาะในระหว่างการไถลทับ (overthrust) ซึ่งทำให้หินเดิมแตกหักและถูกบดอัดในเวลาเดียวกัน ชั้นส่วนของแร่และหินเดิมที่ถูกบดอัดจะมีขนาดเล็กลงเรื่อย ๆ จนมีลักษณะเรียวยาวเป็นรูปเลนส์หรือรูปตาฝ้างเรียงตัวไปทางเดียวกันในเนื้อพื้นละเอียด และภายใต้แรงเค้นมหาศาลรวมทั้งความดันอุทกสถิต ทำให้มวลสารเคลื่อนไปแบบของไหลได้ หินไมโลไนต์จึงแสดงริ้วลายทาง (laminated structure) คล้ายกับลายชั้นของหินลาวา โดยทั่วไปหินไมโลไนต์ประกอบด้วยเนื้อพื้นในปริมาณร้อยละ ๕๐-๙๐</p> <p>6/56 ตรวจแล้ว</p>
339.	myriapod	ไมเรียพอด	<p>สัตว์ขาปล้องพวกหนึ่งที่อาศัยอยู่บนบก มีขาจำนวนมาก จัดอยู่ในชั้นใหญ่ไมเรียโพดา (superclass Myriapoda) ซึ่งรวมถึงตะขาบและกิ้งกือ ไมเรียพอดมีช่วงอายุตั้งแต่ยุคไซลูเรียนตอนปลายจนถึงปัจจุบัน และไม่ค่อยพบเป็นซากดึกดำบรรพ์</p>
340.	myrmekitic texture	เนื้อแบบตัวหนอน	<p>ลักษณะเนื้อหินที่มีควอตซ์เม็ดเล็ก ๆ คล้ายหนอน เกิดในแร่เฟลด์สปาร์ โดยทั่วไปเป็นแพลจิโอเคลส มักเกิดในช่วงหลังของการแข็งตัวของหินอัคนี หรือช่วงเกิดการแทรกดันของหินอัคนีแทรกซอน</p> <p>27/56</p>
341.	namakier; salt glacier	ธารเกลือ	<p>ดู <i>salt glacier; namakier</i></p>

342.	nannofossil	ซากดึกดำบรรพ์แนโน	<p>๑. ชื่อที่ใช้กับซากดึกดำบรรพ์ดิสโคอาร์สเตอร์ (discoarster) และคอโคลิต (cocolith) ซึ่งเป็นจุลชีวนดึกดำบรรพ์เนื้อปูน มีขนาดเล็กมากจนใช้กล้องจุลทรรศน์ทางแสงทั่ว ๆ ไปไม่ได้ผลดี จึงต้องใช้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน</p> <p>๒. คำที่บางครั้งใช้ในความหมายทั่ว ๆ ไปสำหรับซากพืชดึกดำบรรพ์พวกสาหร่ายน้ำเค็มที่มีขนาดเล็กกว่าจุลชีวนดึกดำบรรพ์ มีความหมายเหมือนกับ <i>nannofossil</i></p>
343.	nanofossil	ซากดึกดำบรรพ์นาโน	ดู <i>nannofossil</i>
344.	naphtha	แนฟทา	ปิโตรเลียมที่มีจุดเดือดต่ำอยู่ในช่วงของแกโซลีนและเคอโรซีน (C7-C10)
345.	naphthalene	แนฟทาลีน	แอโรแมติกไฮโดรคาร์บอนที่ประกอบด้วยวงเบนซีน ๒ วงเชื่อมติดกัน มีสูตรเคมี C ₁₀ H ₈
346.	naphthene	แนฟทีน	ดู <i>cycloalkane</i>
347.	nappe*	ชั้นหินทบตัว	<p>๑. ชั้นหินคดโค้งตลบทับที่มีชั้นหินด้านบนรอยเลื่อนเลื่อนขึ้น</p> <p>๒. สภาพชั้นหินตรงที่ถูกแรงกดดันด้านแนวนอนอย่างรุนแรง ทำให้โค้งตัวขึ้นมากมายจนส่วนโค้งตอนบนย้วยลงมาทบตัวเองเป็นระยะทาง ๑.๖ กิโลเมตร ขึ้นไปหรือหากชั้นหินนั้นค่อนข้างแข็ง ก็จะทำให้เกิดรอยเลื่อนขึ้นตรงระนาบที่อ่อนที่สุด แล้วชั้นหินด้านหนึ่งไถลตัวทับชั้นหินอีกด้านหนึ่งไปเป็นระยะทางตั้งแต่ ๑.๖ กิโลเมตร</p>

			ขึ้นไป จัดว่าเป็นชั้นหินทบตัวเช่นกัน (<i>ดูรูปที่ isoclinal folding</i>)
348.	Na-spar	โซเดียมสปาร์	<i>ดู soda spar</i>
349.	native element*	ธาตุธรรมชาติ	ธาตุอิสระที่เกิดตามธรรมชาติ ได้แก่ ธาตุที่เป็นโลหะ เช่น เงิน ทองคำ ทองแดง เหล็ก พรอท ตะกั่ว แพลเลเดียม แพลทินัม ธาตุที่เป็นอโลหะ เช่น คาร์บอน กำมะถัน ซิลิเนียม และธาตุที่เป็นกึ่งโลหะ เช่น พลวง สารหนู บิสมัท เทลลูเรียม ยืนยันมติเดิม 27/56
350.	native paraffin	พาราฟินธรรมชาติ	<i>ดู mineral wax</i>
351.	native water; formation water	น้ำเดิมในชั้นหิน	<i>ดู formation water; native water</i>
352.	natural arch	ซุ้มหินธรรมชาติ	๑. สะพานหินธรรมชาติ (natural bridge) ที่เกิดขึ้นจากการกร่อน (การกัดเซาะของลม น้ำ ฯลฯ) ๒. ลักษณะภูมิประเทศที่มีรูปร่างคล้ายสะพานหินธรรมชาติ เกิดขึ้นจากเนื้อหินมีความทนทานต่อการผุพังได้ไม่เท่ากัน <i>ดู differential weathering ประกอบ</i> 1/56
353.	natural bitumen	บิทูเมนธรรมชาติ	<i>ดูคำอธิบายใน reservoir bitumen</i>
354.	natural bridge	สะพานหินธรรมชาติ	๑. ชั้นหินที่มีลักษณะคล้ายสะพานทอดข้ามเหวลึกหรือ

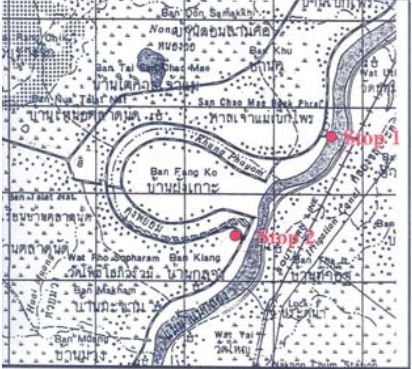
			<p>ลำห้วย เกิดจากการกัดเซาะของน้ำ ลม ฯลฯ</p> <p>๒. ช่องเปิดที่เกิดจากกระแสในแม่น้ำโค้งตัวกัดเซาะแผ่นดินส่วนที่เป็นคอคอดจนทะลุถึงกัน เกิดเป็นช่องทางน้ำใหม่ไหลลดคอคอดออกไป ส่วนบนของคอคอดจึงมีลักษณะคล้ายสะพาน</p> <p>1/56</p>
355.	natural coke; cinder coal; coke coal	ถ่านโค้กธรรมชาติ	<p>ถ่านหินที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากความร้อนของหินอัคนีที่แทรกเข้ามาในชั้นถ่านหิน มักเป็นการเปลี่ยนแปลงเฉพาะที่และมีผลต่าง ๆ กัน ขึ้นอยู่กับความร้อนที่ได้รับ ทำให้ถ่านหินมีชั้นคุณภาพสูงกว่าปรกติ ลักษณะภายนอกมักมีสีดำ ด้าน เนื้อแน่น และแข็ง บางครั้งพบแนวแตกรูปหกเหลี่ยมซึ่งตั้งฉากกับผิวสัมผัส ในรอยแตกเหล่านั้นอาจมีแร่แคลไซต์แทรกอยู่ กระบวนการเกิดถือถือว่าเป็นการเพิ่มคาร์บอนด้วย บางครั้งถ่านโค้กธรรมชาติมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน คือ burnt coal, clinker, jhama, geological coke, thermally metamorphosed coal</p>
356.	natural drive energy	พลังขับเคลื่อนธรรมชาติ	<p><i>ดู drive mechanism; reservoir drive; reservoir drive mechanism</i></p>
357.	natural gas	แก๊สธรรมชาติ	<p>สารประกอบไฮโดรคาร์บอนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสถานะแก๊สหรือไอ ณ อุณหภูมิและความดันปรกติ โดยมี มีเทน (methane, CH₄) เป็นสารประกอบที่สำคัญที่สุด นอกจากนี้ ยังมีอีเทน (ethane, C₂H₆) โพรเพน (propane, C₃H₈) บิวเทน (butane, C₄H₁₀) เพนเทน</p>

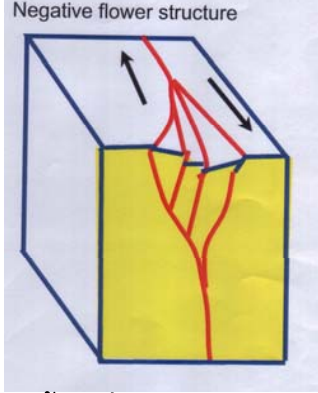
			<p>(pentane, C₅H₁₂) เฮกเซน (hexane, C₆H₁₄) เฮปเทน (heptane, C₇H₁₆) และออกเทน (octane, C₈H₁₈) แก๊สเฉื่อยที่มักพบอยู่ด้วย ได้แก่ ไนโตรเจน (nitrogen, N₂) คาร์บอนไดออกไซด์ (carbondioxide, CO₂) ไฮโดรเจนซัลไฟด์ (hydrogen sulphide, H₂S)</p> <p>แก๊สธรรมชาติบริสุทธิ์จะไม่มีสี ไม่มีกลิ่น มีค่าการเผาไหม้ระหว่าง ๙๐๐-๑,๓๐๐ บีที่ยุติอุณหภูมิกักฟุต ความถ่วงจำเพาะมีค่าเท่ากับ ๐.๖ เกิดจากการสลายของสารอินทรีย์ เช่น พืชหรือสัตว์ทับถมกันอาจเกิดร่วมหรือไม่ร่วมกับน้ำมันก็ได้ โดยทั่วไปแก๊สธรรมชาติจะพบอยู่ในแหล่งกักเก็บที่มีโครงสร้างทางธรณีวิทยาที่เหมาะสม <i>มีความหมายเหมือนกับ gas ๒</i></p>
358.	natural gasoline; condensate; distillate	แก๊สธรรมชาติเหลว	<i>ดู condensate; distillate; natural gasoline</i>
359.	natural law; law of nature	กฎหมายธรรมชาติ	<i>ดู law of nature; natural law</i>
360.	natural mold	<u>แม่พิมพ์ธรรมชาติ</u>	ช่องว่างที่เกิดขึ้นจากการที่ซากดึกดำบรรพ์หรือโครงสร้างอินทรีย์ที่ฝังอยู่ในหินถูกละลายหายไป ช่องว่างนี้จะอยู่ระหว่างรอยพิมพ์ด้านนอก (external mold) กับ <u>รูปพิมพ์ด้านใน</u> (steinkern) บางครั้งเรียกว่ารอยพิมพ์ (mold) ถ้าช่องว่างดังกล่าวมีแร่หรือสารเข้าไปบรรจุแล้วแข็งตัวเรียกว่า รูปพิมพ์ (cast) <i>มี</i>

			ความหมายเหมือนกับ <i>mold; mould</i> ข้อ ๑.๒ 24,25/56
361.	natural selection	การคัดเลือกโดยธรรมชาติ	กระบวนการที่สิ่งมีชีวิตตัวใดตัวหนึ่งไม่สามารถปรับตัวได้หรือปรับตัวได้น้อยที่สุด ถูกขจัดออกไปจากกลุ่มของประชากรของสิ่งมีชีวิตชนิดนั้น ๆ จนทำให้ประชากรมีจำนวนลดลงเหลือแต่กลุ่มที่มีคุณภาพสืบเชื้อสายต่อไป
362.	natural tunnel; tunnel; tunnel cave	อุโมงค์ธรรมชาติ	โพรงถ้ำซึ่งวางตัวอยู่ในแนวยาวเกือบขนานกับพื้นราบ มีปลายเปิดทั้ง ๒ ด้าน อาจมีธารน้ำไหลผ่านได้
363.	natural well	บ่อน้ำธรรมชาติ	หลุมยุบหรือช่องเปิดใด ๆ ในชั้นหินที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ทำหน้าที่เป็นท่อใต้ดินที่ทอดยาวลงไปได้ระดับน้ำใต้ดิน ทำให้สามารถสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ได้
364.	nautilicone	นอติลอยด์ม้วนเหลี่ยม	นอติลอยด์ที่มีเปลือกม้วนงอหรือม้วนขดเป็นแบบม้วนเหลี่ยม ดู <i>involute</i> ประกอบ
365.	nautiloid	นอติลอยด์	สัตว์พวกหอยในกลุ่มของเซฟาโลพอด จัดอยู่ในชั้นย่อยนอติลอยเดีย (subclass Nautiloidea) มีลักษณะเฉพาะ คือมีไซฟงเคิล (siphuncle) เปลือกมีลักษณะตรง โค้งหรือม้วนขด ภายในมีผนังแบ่งช่องว่างออกเป็นห้อง ๆ รอยเชื่อมต่อระหว่างผนังแบ่งห้องกับผนังเปลือกไม่หยักซับซ้อนเหมือนของแอมโมไนต์ ปัจจุบันเหลือเพียงสกุลเดียว คือ หอยนอติลัส (<i>Nautilus</i>) นอติลอยด์เคยมีแพร่หลายมากที่สุดในยุคออร์โดวิเซียนและไซลูเรียน โดยเริ่มพบในยุคแคมเบรียน ดู <i>goniatite</i> ประกอบ

366.	n-butane; normal butane	นอร์แมลบิวเทน	ดู <i>normal butane; n-butane</i>
367.	neanic	-นีแอนนิค	คำที่ใช้กับสิ่งมีชีวิตในช่วงที่การเจริญเติบโตยังอยู่ในขั้นไม่เต็มวัย หรือยังอยู่ในขั้นวัยเด็ก ชั้นนี้อยู่ระหว่างชั้นเนฟิโอนิกกับขั้นเต็มวัย ดู <i>nephionic</i> ประกอบ
368.	neap tide	น้ำตาย	ช่วงกระแสน้ำขึ้น-น้ำลงซึ่งเกิดในวันขึ้น ๘ ค่ำ และแรม ๘ ค่ำ เป็นช่วงเวลาที่แรงดึงดูดจากดวงอาทิตย์ตั้งฉากกับแรงดึงดูดจากดวงจันทร์ ในช่วงเวลานี้จะทำให้ระดับของกระแสน้ำขึ้น-น้ำลงต่างกันน้อยมาก ประมาณร้อยละ ๑๐- ๓๐ ของระดับเฉลี่ย ดู <i>spring tide</i> ประกอบ
369.	nearshore	ชายทะเลใกล้ฝั่ง	บริเวณชายทะเลหรือทะเลสาบที่ไม่กำหนดเขตแน่นอน แต่โดยทั่วไปไม่ไกลจากแนวชายทะเล (shoreline) มากนัก เป็นบริเวณที่มีกระแสน้ำชายทะเลใกล้ฝั่ง โดยนับจากแนวน้ำทะเลต่ำสุดลงไปจนเลยเขตคลื่นหัวแตกออกไป มีความลึกน้อยกว่า ๕ ฟาทอม (๑๐ เมตร) บริเวณชายทะเลใกล้ฝั่งนี้รวมเขตชายทะเลในฝั่ง (inshore zone) และบางส่วนของเขตชายทะเลนอกฝั่ง (offshore zone) ด้วย (ดูรูปที่ <i>shore</i>) 7/56 ตรวจสอบแล้ว
370.	near-surface multiple	คลื่นสะท้อนซ้ำใกล้ผิว	ดูคำอธิบายใน <i>multiple; multiple reflection</i>
371.	Nebraskan	เนแบรสกัน	ช่วงเวลาเกิดธารน้ำแข็งลำดับแรกของสมัยไพลสโตซีน

			ในทวีปอเมริกาเหนือ ตามด้วยแอฟโตนีเยน ซึ่งเป็นช่วงที่ธารน้ำแข็งเนแบรสกันละลาย คำนี้เคยจัดอยู่ในตารางอายุธารน้ำแข็งของ ICS (2004) แต่ยกเลิกในตารางอายุธารน้ำแข็งของ ICS (2012) 5/56
372.	neck	๑. คอคอด	ดู <i>isthmus</i>
373.	neck	๒. ส่วนคอด	๒.๑ ส่วนแคบของทางน้ำโค้งตัว ๒.๒ ท่อเก็บตัวอย่าง ดู <i>pipe ประกอบ</i> ๒.๓ แถบแคบ ๆ ของกระแสน้ำ ดู <i>rip current ประกอบ</i> ๒.๔ สายแร่เป็นลำจากปล่องภูเขาไฟ
374.	neck	๓. คอกภูเขาไฟ	ดู <i>volcanic neck; volcanic core</i>
375.	neck cutoff	ลำน้ำลัดส่วนคอด	ส่วนของทางน้ำโค้งตัวที่ถูกตัดขาด ณ ที่ซึ่งความเร็วของน้ำลดลงตรงส่วนแคบของคอคอดที่อยู่ระหว่างโค้งตัวทั้ง ๒ ด้าน โดยโค้งตัวช่วงต้นน้ำจะมีการกัดเซาะมากกว่าส่วนที่อยู่ปลายน้ำจนกระทั่งถึงกัน ทำให้ส่วนคอดขาดกลายเป็นลำน้ำเดียวกัน ลำน้ำที่ถูกตัดขาดเรียกว่า ทะเลสาบรูปแอก (<i>oxbow lake</i>)

			 <p>Figure 1. The Ban Fang Ko cut-off meander, showing the locations of Stops 1 and 2.</p>
376.	needlestone; needle stone	หินเข็ม	<i>ดู hairstone; hair stone</i>
377.	negative anomaly (of gravity)*	ค่าความถ่วงต่ำ ผิดปกติ	ค่าความโน้มถ่วงของโลกซึ่งวัดแล้วได้ค่าต่ำกว่าค่าที่ คำนวณไว้จากโลกสมมุติ
378.	negative flower structure	โครงสร้างรูปดอกไม้ บาน	โครงสร้างรูปดอกไม้ชนิดหนึ่งซึ่งเป็นผลมาจากการ เลื่อนตามแนวระดับเป็นหลัก โดยมีองค์ประกอบของการ เลื่อนตัวตามปกติ ทำให้โครงสร้างนี้มีรูปร่างตาม ภาคตัดขวางคล้ายดอกบัวบานและเกิดเป็นแอ่งตะกอน <i>ดู positive flower structure ประกอบ</i> <i>มีความหมายเหมือนกับ releasing bend</i>

			 <p>Negative flower structure</p> <p>(เติมลูกศรชี้ลงที่ภาพดอกไม้)</p>
379.	nekton	เนกตอน	<p>สัตว์น้ำซึ่งสามารถว่ายน้ำไปตามที่ต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีพได้ เช่น ปลา เซฟาโลพอด</p> <p>27/56</p>
380.	nematoblastic	-เนื้อเส้นแปร	<p>เนื้อหินแปรที่ประกอบด้วยแร่แท่งยาวหรือเส้นจำนวนมาก จัดเรียงตัวไปในแนวเดียวกันในลักษณะเป็นริ้วขนานในเนื้อหิน แร่ดังกล่าวได้แก่ ฮอร์นเบลนด์ ทัวร์มาลีน ไคยาไนต์ ฯลฯ</p>
381.	neo-Darwinism	ทฤษฎีดาร์วินใหม่	<p>บทบัญญัติของดาร์วินสมัยใหม่ซึ่งมีการขยายเพิ่มเติมตามข้อมูลด้านพันธุกรรม</p> <p>27/56</p>
382.	Neogene	นีโอจีน	<p>หินยุค (system) ที่แต่เดิมจัดเป็นหินยุคย่อย (subsystem) ของหินยุคเทอร์เชียรีตามมาตรฐาน</p> <p>มาตรฐานลำดับชั้นหินตามอายุกาลทั่วโลก (Standard Global Chronostratigraphic Scale) ปัจจุบันยกระดับ</p>

			ให้เป็นหินยุค อยู่เหนือหินยุคพาลีโอจีนและอยู่ใต้หินยุคควอเทอร์นารี รวมทั้งช่วงเวลาที่หินนี้สะสมตัว ซึ่งมีช่วงเวลา ตั้งแต่ ๒๓.๐๓ ถึง ๒.๕๘๘ ล้านปี 41/55
383.	Neogene Period	ยุคนีโอจีน	ยุคใหม่ตามตารางธรณีกาล เดิมจัดเป็นยุคย่อยในยุคเทอร์เชียรี แต่ปัจจุบันจัดให้เป็นยุคแทนยุคเทอร์เชียรีตอนปลาย มีช่วงเวลาระหว่าง ๒๓.๐๓-๒.๕๘๘ ล้านปี ดู <i>geologic time scale</i> ประกอบ 40/55
384.	Neolithic; New Stone Age	ยุคหินใหม่	ช่วงเวลาสุดท้ายของยุคหินในการแบ่งเวลาทางโบราณคดี ช่วงเวลานี้มีลักษณะเฉพาะคือ มนุษย์มีการพัฒนาเกษตรกรรมและการเลี้ยงสัตว์ ดู <i>Paleolithic; Old Stone Age</i>
385.	neomagma	แมกมาใหม่	แมกมาที่เกิดจากการหลอมเหลวเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดของหินที่มีอยู่เดิมภายใต้การแปรสภาพระดับลึก ซึ่งมีอุณหภูมิและความดันสูง ดู <i>anatexis</i> และ <i>palingenesis</i> ประกอบ
386.	neomorphism	กระบวนการแปรรูปใหม่	กระบวนการแปรเปลี่ยนแร่เดิมที่มีอยู่ในหินให้เป็นแร่ชนิดใหม่ โดยการเพิ่มอุณหภูมิและความดันต่อหินที่ประกอบด้วยแร่ต่าง ๆ หรือแร่ที่มีส่วนประกอบซับซ้อน ซึ่งจะทำให้การยึดเหนี่ยวหรือพันธะของธาตุต่าง ๆ ที่อยู่ในแร่แตกออก แล้วจับตัวกันเป็นแร่ใหม่ กระบวนการนี้สามารถทำให้ส่วนประกอบและเนื้อของ

			หินเดิมเปลี่ยนแปลงได้ ตัวอย่างแรกที่เกิดโดยกระบวนการนี้ เช่น อะราโกไนต์ แคลไซต์ การ์เน็ต คลอไรต์ ทัวร์มาลีน เซอร์เพนทีน มัสโคไวต์ ทัลก์ <i>recrystallization</i> และ <i>metasomatism</i> ประกอบ
387.	neontology	นาวิวิทยา	การศึกษาสิ่งมีชีวิตในปัจจุบัน ตรงข้ามกับบรรพชีวินวิทยา (paleontology) ซึ่งศึกษาสิ่งมีชีวิตในอดีตกาล
388.	neostratotype**	ชั้นหินแบบฉบับใหม่	ชั้นหินแบบฉบับที่ตั้งชื่อขึ้นใหม่เพื่อใช้แทนของเก่าที่ไม่เหมาะสมหรือถูกยกเลิก
389.	neotype	ต้นแบบใหม่	ตัวอย่างเดี่ยวตัวหนึ่งของสิ่งมีชีวิตหรือซากดึกดำบรรพ์ ซึ่งถูกกำหนดให้ใช้แทนที่ตัวอย่างต้นแบบของชื่อทางวิทยาศาสตร์ในชั้นชนิดที่ได้ตีพิมพ์ไว้เป็นครั้งแรก เมื่อตัวอย่างทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็ต้นแบบแรก (holotype) ต้นแบบเพิ่ม (lectotype) ตัวอย่างเสมือนต้นแบบ (paratype) หรือต้นแบบพ้อง (syntype) สูญสิ้นไปแล้ว
390.	nepheline syenite*	หินเนฟลินไซอีไนต์	หินอัคนีแทรกซอนชนิดหนึ่ง มีแร่หลักคือ แอลคาไลเฟลด์สปาร์และเนฟลิน อาจมีแร่แอลคาไลเฟรโรแมกนีเซียม เช่น แอลคาไลแอมฟีโบล แอลคาไลไพรอกซีน หินนี้มีส่วนประกอบคล้ายกับหินโพโนไลต์ แร่รองที่พบได้แก่ อะพาไทต์ สฟีน และแร่ออกไซด์ที่บแสงต่าง ๆ เช่น แมกนีไทต์ โครไมต์ อิลเมไนต์
391.	nephionic	-เนฟิโอนิก	คำที่ใช้กับสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่ช่วงการเจริญเติบโตอยู่ในขั้นวัยเด็กเล็ก เปลือกที่สร้างขึ้นจึงยังไม่แสดงลักษณะเด่นพิเศษออกมาให้เห็น ชั้นนี้อยู่

			ระหว่างชั้นตัวอ่อน (embryonic) กับชั้นนีแอนิก <i>ดู neanic ประกอบ</i>
392.	nereite	เนรีไอตต์	รอยซากดึกดำบรรพ์ซึ่งอาจเป็นรอยเคลื่อนตัวของพวกหนอนหรือของพวกหอยกาบเดี่ยว
393.	neritic	-เขตทะเลตื้น	คำที่ใช้กับสภาพแวดล้อมในมหาสมุทรหรือในช่วงความลึกระหว่างระดับน้ำทะเลต่ำสุดกับระดับความลึก ๒๐๐ เมตร หรือระหว่างระดับน้ำทะเลต่ำสุดกับขอบไหล่ทวีปโดยประมาณ และยังใช้กับสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมดังกล่าว 35/55, 24,28/56
394.	nesosilicate	นีโซซิลิเกต	กลุ่มแร่ซิลิเกตที่ประกอบด้วย SiO_4 ทรงสี่หน้าชุดเดี่ยว อัตราส่วน Si : O = ๑ : ๔ ตัวอย่างเช่น โอลิวีน โกเมน เซอร์คอน โทแพซ แอนดาลูไซต์
395.	nested sinkhole; karst valley; solution valley	หุบเขาคาสต์	<i>ดู karst valley; nested sinkhole; solution valley</i> 36/55
396.	net pay	ชั้นปิโตรเลียมหนาสุทธิ	ความหนาของชั้นปิโตรเลียมทุก ๆ ชั้นรวมกันในแหล่งหนึ่ง ๆ หรือในหลุมเจาะหนึ่ง ๆ
397.	Nettleton profile	โพรไฟล์ของเนตเติลตัน	<i>ดูคำอธิบายใน density profile</i>
398.	network deposit	แหล่งแร่โครงข่าย	<i>ดู stockwork</i>

399.	neutron log	ผลบันทึกนิวตรอน	ผลบันทึกความเข้มข้นรังสีของรังสีแกมมาหรือนิวตรอนที่เกิดขึ้นโดยการผ่านนิวตรอนจากเครื่องส่งเข้าไปในหินรอบหลุมเจาะเพื่อบอกลักษณะความพรุนของหิน ทำให้ทราบว่าปริมาณของไหลแทรกอยู่ในหิน เมื่อใช้ประกอบกับผลบันทึกแกมมาและผลบันทึกความต้านทาน จะทำให้ทราบว่าของไหลในรูพรุนเป็นน้ำหรือน้ำมัน ดู <i>gamma log</i> และ <i>resistivity log</i> ประกอบ
400.	neutron-activation log	ผลบันทึกการกระตุ้นด้วยนิวตรอน	ผลบันทึกกัมมันตรังสีชนิดบันทึกรังสีแกมมาเกิดในธรรมชาติด้วยแถบพลังงานเป็นช่วงหรือบันทึกนิวตรอนใช้งานในหลุมเจาะที่ลงท่อกรูโดยการส่งนิวตรอนพลังงานสูงซึ่งมีพลังงานประมาณ ๑๔ ล้านอิเล็กตรอนโวลต์ผ่านเข้าไปในชั้นหินรอบหลุมเจาะ ทำให้ธาตุในธรรมชาติเปลี่ยนเป็นไอโซโทปที่ให้รังสีแกมมาระดับพลังงานต่าง ๆ จากพลังงานของรังสีแกมมาสามารถแยกให้เห็นได้ว่าบริเวณใดเป็นแคลเซียม บริเวณใดเป็นซิลิกอน ช่วยให้ออกชนิดของหินหรือบอกความแตกต่างกันระหว่างบริเวณที่มีคาร์บอนกับออกซิเจน ทำให้สามารถแบ่งแยกบริเวณที่มีน้ำมันออกจากบริเวณที่เป็นน้ำได้
401.	New Stone Age; Neolithic	ยุคหินใหม่	ดู <i>Neolithic; New Stone Age</i>
402.	Ni/V ratio; nickel/vanadium	อัตราส่วนนิกเกิล วานาเดียม	ดู <i>nickel/vanadium ratio; Ni/V ratio</i>

	ratio		
403.	nickel/vanadium ratio; Ni/V ratio	อัตราส่วนนิกเกิลวานาเดียม	อัตราส่วนระหว่างนิกเกิลกับวานาเดียมในน้ำมัน อัตราส่วนนี้ขึ้นอยู่กับค่าพีเอชและค่าออกซิเดชันของน้ำ ในขณะ ตะกอนสะสมตัว ถ้ามีค่ามากกว่า ๑๐ แสดงถึงสภาวะ แวดล้อมของการสะสมตัวของตะกอนในทะเลสาบที่มี แอลคาไลน์สูง ถ้ามีค่า ๑๐-๑.๐ เป็นทะเลสาบที่มีความ เป็นกรดสูง และถ้าค่าต่ำกว่า ๑.๐ แสดงถึงสภาวะ แวดล้อมในทะเล
404.	nicol	นิคอล	๑. นิคอลปริซึม ๒. อุปกรณ์ใด ๆ ที่ทำให้เกิดแสงโพลาไรส์ เช่น นิคอลปริ ซึม (Nicol prism) หรือ โพลารอยด์ ๓. ค่าที่มักใช้เพื่อแสดงถึงอุปกรณ์โพลาไรส์ที่ใช้ใน กล้องจุลทรรศน์
405.	Nicol prism	นิคอลปริซึม	ปริซึมคู่หนึ่งในกล้องจุลทรรศน์โพลาไรส์ซึ่งทำให้เกิด แสงโพลาไรส์ และแสงแอนาไลซ์สำหรับใช้ส่องผ่าน วัตถุแผ่นบางที่ศึกษา นิคอลตัวล่างหรือโพลาไรเซอร์ซึ่ง ติดตั้งใต้แป้นหมุนทำจากผลึกโรมโบฮี-ดรอน ของแคล ไซต์ใส ซึ่งติดตั้งในลักษณะที่รังสีแสงปรกติที่เกิดจาก แสงหักเห ๒แนวในแคลไซต์จะสะท้อนกลับหมด และ รังสีแสงเกินปรกติจะถูกส่งผ่านได้ ส่วนนิคอลตัวบนหรือ แอนาไลเซอร์จะอยู่ในตำแหน่งเหนือเลนส์และรับแสง โพลาไรส์ที่ส่องผ่านวัตถุที่ศึกษามาแล้ว โดยทั่วไป มัก จัดทิศทางการสั่นของคลื่นแสงให้ตั้งฉากกับของโพลา

			โรเซอร์ ดู <i>prism polarizers</i> ประกอบ มีความหมายเหมือนกับ <i>nicol๑, Nicols</i> และ <i>polarizing prism</i> (ดูเทียบของเดิม)
406.	Nicols	นิคอลลี	อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างแสงโพลาไรส์ เพื่อให้แสงผ่านแผ่นบางที่ศึกษาด้วยกล้องจุลทรรศน์ ประกอบด้วยอุปกรณ์ ๒ ชั้น ซึ่งสามารถวางขวางหรือตั้งฉากกันได้ โดยมีนิคอลตัวล่างหรือโพลาโรเซอร์ที่วางอยู่ในตำแหน่งหน้า (ใต้) วัตถุ และนิคอลตัวบนหรือแอนาไลเซอร์ในตำแหน่งหลัง (เหนือ) วัตถุ คำนี้มาจากชื่อของนาย William Nicol ชาวสก๊อต ผู้ประดิษฐ์อุปกรณ์นี้ มีความหมายเหมือนกับ <i>Nicol prism</i> และ <i>polarizing prism</i>
407.	Niggli molecular norm	ปริมาณมาตรฐานโมเลกุลนิกกลี	ปริมาณมาตรฐานแบบหนึ่งที่ใช้ปริมาณแร่ซึ่งคำนวณได้จากร้อยละของแคตไอออนทั้งหมดในหินอัคนี ปริมาณโมเลกุลมาตรฐานนี้มี ๓ ประเภท ได้แก่ <i>catanorm mesonorm</i> และ <i>epinorm</i> ดู <i>CIPW norm</i> ประกอบ
408.	Niggli number	จำนวนนิกกลี	ดูคำอธิบายใน <i>Niggli value</i>
409.	Niggli value	ค่านิกกลี	ค่าที่เกิดจากการวิเคราะห์เคมีของหินที่ใช้สัดส่วนโมเลกุลเป็นหลัก โดยรวมสัดส่วนของออกไซด์ที่ไม่ใช่ SiO_2 เข้าด้วยกัน และแบ่งย่อยสัดส่วนนี้โดยรวมกับ

			SiO ₂ เพื่อทำให้เกิดค่า si เมื่อรวมกับ Al ₂ O ₃ เป็นค่า al เมื่อรวมกับ FeO + 2Fe ₂ O ₃ + MgO เป็นค่า fm เมื่อรวมกับ CaO เป็นค่า c และเมื่อรวมกับ Na ₂ O + K ₂ O เป็นค่า alk บางครั้งเรียกจำนวนนิกกลี (Niggli number)
410.	Niggli' s classification	การจำแนกหินแบบนิกกลี	การจำแนกหินอัคนีโดยใช้ส่วนประกอบทางเคมี คล้ายกับการจำแนกแบบซีไอพีดับเบิลยู ดู <i>CIPW classification</i> ประกอบ
411.	NMO (normal moveout)	เอ็นเอ็มโอ (การเคลื่อนออกปกติ)	ดู <i>normal moveout (NMO)</i>
412.	noble metal	โลหะมีสกุล	โลหะหรือโลหะผสมที่มีค่าสูง หรือมีสมบัติสำคัญเฉพาะอย่างทีเหนือกว่าเมื่อเทียบเคียงกับโลหะอื่น ๆ เช่น ทองคำ เงิน แพลทินัม (ทองคำขาว) ทองขาว
413.	node	โหนด	ผลของการซ้อนทับระหว่างเกลียวคลื่นต่อเนื่อง ๒ เกลียวคลื่น ทำให้เกิดการแทรกสอดของคลื่นขึ้น กรณีที่การแทรกสอดทำให้สันคลื่นทั้งสองหักล้างกัน จะเป็นผลให้สันคลื่นต่ำกว่าเดิมและท้องคลื่นตื้นกว่าเดิม ตำแหน่งนั้นเรียกว่า โหนด
414.	nodular	-เป็นก้อนกลม	๑. ประกอบด้วยมวลก้อนทรงมน เช่น หินปูนก้อนทรงมน ๒. มีรูปร่างเป็นก้อนทรงมน ดู <i>nodule</i> ประกอบ

415.	nodule	ก้อนทรงมน	<p>๑. มวลก้อนกลม ๆ ขนาดเล็ก ก้อนแร่หรือกลุ่มก้อนแร่ โดยปรกติไม่มีโครงสร้างภายใน ส่วนใหญ่มีองค์ประกอบตรงกันข้ามกับเนื้อหินที่ฝังตัวอยู่ เช่น ก้อนทรงมนของแร่ไพไรต์ในถ่านหิน หรือเชิร์ตในหินปูน <i>ดู concretion ประกอบ</i></p> <p>๒. ก้อนมวลสารพอกของแร่แมงกานีสและโลหะอื่น ๆ ที่แผ่กระจายอย่างกว้างขวาง พบบนพื้นมหาสมุทร</p>
416.	noise	สัญญาณรบกวน	สัญญาณที่ไม่ต้องการหรือสัญญาณที่ได้รับแบบไม่มีทิศทาง
417.	nomenclature	การบัญญัติชื่อ	<p>แนวทางปฏิบัติในการตั้งชื่อกลุ่มพืชและสัตว์ในระดับชั้นต่าง ๆ หรือชั้นอนุกรมวิธานต่าง ๆ ตามระบบการเรียงลำดับชั้นที่ได้ยอมรับและกำหนดไว้ให้ใช้อย่างเป็นทางการแล้ว เช่น The International Code of Botanical Nomenclature และ the International Code of Zoological Nomenclature</p> <p>27/56</p>
418.	non-banded coal	ถ่านหินไม่แสดงชั้น	<p>ถ่านหินที่ไม่แสดงชั้นให้เห็น มีเนื้อแน่นเป็นเนื้อเดียวกัน เป็นถ่านหินแบบโคลนอินทรีย์ มีส่วนประกอบส่วนใหญ่เป็นสปอริไนต์ (sporinite) และอัลจินต์ (alginite) แบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ ถ่านหินเทียน (cannel coal) และถ่านหินบ็อกเฮด (boghead coal) <i>ดู banded coal ประกอบ</i></p>

419.	nonclastic	-เนื้อประสาน	<p>๑. คำที่ใช้เกี่ยวกับเนื้อหินตะกอนที่ไม่แสดงหลักฐานว่ามาจากหินเดิม หรือมีการสะสมตัวโดยกระบวนการทางกายภาพ</p> <p>๒. คำที่ใช้เกี่ยวกับตะกอนหรือหินตะกอนที่เกิดจากปฏิกิริยาทางเคมีหรือชีวภาพ 13/56</p>
420.	noncoking coal	ถ่านหินไร้สมบัติโค้ก	ถ่านหินที่มีสมบัติไม่เหมาะสมในการผลิตถ่านโค้ก <i>ตรงข้ามกับ coking coal</i>
421.	nonconformity*	รอยชั้นไม่ต่อเนื่องบนหินอัคนี	รอยต่อของหินต่างชุด โดยหินชุดบนเป็นหินชั้น หินชุดล่างเป็นหินอัคนีระดับลึก (plutonic rock) ยืนยันมติเดิม 43/55
422.	non-hydrocarbon	-ไม่ใช่ไฮโดรคาร์บอน	คำที่ใช้ในธรณีเคมีปิโตรเลียม หมายถึงสารประกอบของคาร์บอนและไฮโดรเจนที่มีอะตอมของธาตุอื่น ๆ ปนอยู่ด้วย ได้แก่ ออกซิเจน กำมะถัน ไนโตรเจน และ/หรือธาตุอื่น ๆ
423.	non-hydrocarbon gas	แก๊สไม่ใช่ไฮโดรคาร์บอน	แก๊สที่เกิดในแหล่งปิโตรเลียมที่ไม่ใช่ไฮโดรคาร์บอน ได้แก่ คาร์บอนไดออกไซด์ ไนโตรเจน และไฮโดรเจนซัลไฟด์ เป็นหลัก และอาจรวมถึงแก๊สฮีเลียม อาร์กอน และไฮโดรเจนด้วย <i>ดู heterocompound ประกอบ</i>
424.	nonmetal	อโลหะ	<p>๑. สารที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ โดยทั่วไปมีความวาวน้อย สภาพนํ้า และความทึบแสงต่ำ รวมทั้งตั้งเป็นเส้นได้ยาก ซึ่งสมบัติเหล่านี้แตกต่างจากโลหะ <i>ดู metal ประกอบ</i></p> <p>๒. (<i>เศรษฐธรณีวิทยา</i>) หินหรือแร่ใดที่มีการทำ</p>

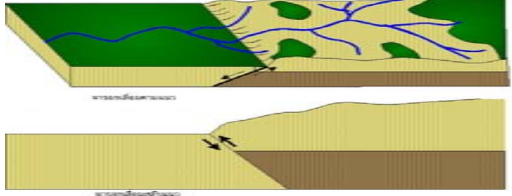
			อุตสาหกรรมเหมืองแร่เพื่อคุณค่าด้านโลหะ เช่น หิน กำมะถัน เกลือ
425.	nonmetallic	-โลหะ	๑. คำที่ใช้เกี่ยวกับโลหะ ๒. คำที่ใช้เกี่ยวกับความวาวแบบโลหะ เช่น วาวแบบแก้ว วาวแบบมุก วาวแบบใยไหม
426.	nonmetallic luster	ความวาวแบบโลหะ	ความวาวแบบหนึ่งคล้ายผิวโลหะ แร่ที่มีความวาว แบบนี้มักจะมีสีอ่อนและให้แสงทะลุผ่านได้ ในชั้นแร่ที่ มีความหนามาก หากแสงทะลุผ่านไม่ได้ แต่ที่ริมขอบ บาง ๆ จะเห็นแสงผ่านทะลุได้ ความวาวแบบโลหะมี หลายแบบ เช่น วาวแบบแก้ว วาวแบบมุก วาวแบบใย ไหม <i>ดู luster และ metallic luster ประกอบ</i>
427.	non-thermal alteration	การแปรเปลี่ยนไร้ ความร้อน	การแปรเปลี่ยนของน้ำมันดิบในหินกักเก็บที่ไม่ได้เกิด จากความร้อน แต่เกิดจากการกระทำของแก๊ส น้ำ และ กระบวนการทางชีวภาพ
428.	norm	ปริมาณมาตรฐาน	ส่วนประกอบทางแร่ของหินในทางทฤษฎี แสดงโมเลกุล มาตรฐานของแร่ซึ่งคำนวณได้จากผลวิเคราะห์ทางเคมี เพื่อใช้จำแนกและเปรียบเทียบชนิดหิน
429.	normal butane; n- butane	นอร์แมลิวเทน	นอร์แมลอัลเคนที่ประกอบด้วยคาร์บอน ๔ อะตอม เป็น โซ่ยาว มีสูตรเคมี C ₄ H ₁₀ มีสถานะเป็นแก๊ส
430.	normal cycle	วัฏจักรปกติ	<i>ดู fluvial cycle of erosion</i>
431.	normal dip	มุมเทปรกติ	<i>ดู regional dip</i>
432.	normal fault*	รอยเลื่อนปกติ	รอยเลื่อนในหินซึ่งส่วนที่อยู่ข้างบนระนาบรอยเลื่อน เคลื่อนตัวลงระดับลงสัมพันธ์กับส่วนที่อยู่ข้างล่างที่

			เคลื่อนตัวขึ้น ถ้าส่วนที่อยู่ข้างบนเคลื่อนตัวย้อนขึ้น เรียกว่า รอยเลื่อนย้อน (reverse fault) ถ้ารอยเลื่อนย้อนมีค่ามุมเทเท่ากับหรือน้อยกว่า ๔๕ องศา เรียกว่า รอยเลื่อนย้อนมุมต่ำ (thrust fault) (<i>ดูรูปที่ fault</i>)
433.	normal moveout (NMO)	การเคลื่อนออกปรกติ (เอ็นเอ็มโอ)	ความแตกต่างของเวลาอันเนื่องจากการที่คลื่นเสียงเดินทางจากต้นกำเนิดคลื่นที่ผิวดินลงไปตกกระทบชั้นสะท้อนที่วางตัวในแนวระดับใต้ผิวดิน แล้วสะท้อนกลับมายังตัวรับคลื่นที่ผิวดิน ๒ ตำแหน่ง โดยตัวรับคลื่นตัวหนึ่งอยู่ที่ตำแหน่งเดียวกันกับต้นกำเนิดคลื่น อีกตัวหนึ่งอยู่ในตำแหน่งที่ห่างถัดออกไป <i>ดู dip moveout และ moveout; moveout time ประกอบ</i>
434.	normal pentane; n-pentane	นอร์แมลเพนเทน	ไฮโดรคาร์บอนชนิดนอร์แมลอัลเคนหรือพาราฟิน ซึ่งประกอบด้วยสายโซ่ชนิดยาวมีคาร์บอน ๕ อะตอม มีสูตรเคมี C ₅ H ₁₂ พบในปิโตรเลียมและแก๊สธรรมชาติ
435.	normal polarity	สภาพขั้วปรกติ	๑. สภาพที่แนวเส้นแรงแม่เหล็กตกค้างทางธรรมชาติวางตัวเกือบขนานทิศทางการวางตัวของแนวเส้นแรงสนามแม่เหล็กโลกปัจจุบัน ๒. รูปแบบการวางตัวของเส้นแรงสนามแม่เหล็กโลก ซึ่งทำให้เกิดขั้วลบแม่เหล็กโลกอยู่ในตำแหน่งใกล้เคียงกับขั้วโลกเหนือทางภูมิศาสตร์
436.	normal stress	ความเค้นตั้งฉาก	แรงต่อ ๑ หน่วยพื้นที่ที่กระทำตั้งฉากต่อด้านใดด้านหนึ่งของวัตถุ อาจเป็นความเค้นแรงดึงหรือความเค้นแรงอัดก็ได้ <i>ดู stress ประกอบ</i>

437.	normative mineral	แร่จากการคำนวณ	แร่ที่พบในหินซึ่งอาจเป็นไปได้ทางทฤษฎี โดยคำนวณจากผลวิเคราะห์ทางเคมีของหิน แร่ดังกล่าวอาจจะมิจริงหรือไม่มีในหินก็ได้ <i>ดู norm ประกอบ</i>
438.	nose*	๑. ชั้นหินคดโค้งรูปจมูก	ชั้นหินโค้งรูปประทุนที่มีแกนเอียงเทไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง
439.	nose*	๒. ยอดโค้งรูปจมูก	ตำแหน่งบนแผนที่ธรณีวิทยาซึ่งแสดงยอดความโค้งของชั้นหิน
440.	nose*	๓. เขารูปจมูก	ยอดสูงสุดปลายแนวลาดเอียงของเนินเขา ภูเขา และสันเขา
441.	notochord	สันหลัง	เซลล์ท่อนยาว มีลักษณะยืดหยุ่น ทำหน้าที่ค้ำพุงและเป็นโครงร่างให้กับร่างกายของสัตว์ไฟลัมคอร์ดาตา ในสัตว์ที่มีวิวัฒนาการสูงขึ้นสันหลังนี้จะแข็งเป็นกระดูกจึงเรียก สัตว์มีกระดูกสันหลัง (vertebrate) <i>ดู Vertebrata ประกอบ</i>
442.	novaculite	๑. หินโนวาคิวไลต์	หินตะกอนสีอ่อน เนื้อแน่น แข็ง และเรียบ คล้ายเชิร์ต มีลักษณะเด่นคือมีควอตซ์เนื้อจุลผลึกมากกว่าคาลซีโดไนต์เดิมเชื่อว่าเกิดจากการสะสมตัวของซิลิกา แต่ปัจจุบันเชื่อว่า น่าจะเป็นการแปรสภาพของหินเชิร์ตเนื่องจากความร้อน หรือเป็นการตกผลึกของโอปอลระหว่างการก่อตัวใหม่ โดยมากใช้ทำหินลับมีด <i>มีความหมายเหมือนกับ galacite ๒, razor stone และ Turkey stone</i> ยืนยันมติเดิม 27/56

443.	novaculite	๒. โนวาคิวไลต์	แร่ควอตซ์เนื้อจุลผลึก มีสูตรเคมี SiO ₂ ผลึกอยู่ในระบบสามแกนราบ สีขาว เทา ดำ ความแข็ง ๗ ความถ่วงจำเพาะ ๒.๕-๒.๗ รอยแตกแบบก้นหอย เกิดจากการก่อตัวใหม่หรือการแปรสภาพชั้นต่ำของหินเชิร์ต ประโยชน์ใช้ทำเครื่องประดับ หินลับมีด และใช้ในอุตสาหกรรมแก้ว 27,28/56
444.	NSO	เอ็นเอสโอ	ดูคำอธิบายใน heterocompound
445.	nuclear log	ผลบันทึกทางนิวเคลียร์	ดู radioactivity log
446.	nuee ardente*	ธุลีหลาก	ถ้าธุลีภูเขาไฟที่ไหลหลากลงมาตามไหล่ภูเขาไฟ ดู ash flow ประกอบ
447.	nummulite	นมมุไลต์	สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังพวกฟอแรมินิเฟอรา จัดอยู่ในวงศ์ Nummulitidae มีลักษณะเฉพาะคือมีเปลือกเป็นรูปเลนส์หรือม้วนเป็นรูปกลมแบน มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคครีเทเชียสตอนปลายถึงปัจจุบัน
448.	nummulitic limestone	หินปูนนมมุไลต์	หินชั้นซึ่งประกอบไปด้วยเปลือกของนมมุไลต์ โดยเฉพาะหมายถึงชั้นของหินปูนนมมุไลต์หรือหมวดหินปูนนมมุไลต์ (Nummulite Limestone) สมัยอีโอซีน ซึ่งเป็นชั้นหนาเด่นชัดมากและแพร่กระจายกว้างขวางทอดยาวจากเทือกเขาแอลป์และทวีปแอฟริกาเหนือสู่ประเทศจีน เอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียใต้ ประกอบไปด้วยเปลือกของฟอแรมินิเฟอรา สกุล Nummulites
449.	nutron log	การหยั่งธรณีด้วยนิวตรอน	การหยั่งธรณีด้วยสารกัมมันตภาพรังสีแบบหนึ่งโดยการวัดความเข้มของนิวตรอนหรือรังสีแกมมาที่มาจากชั้น

			หินในหลุมเจาะ เพื่อศึกษาของเหลวในชั้นหิน แต่ไม่สามารถแยกความแตกต่างของน้ำและน้ำมันได้
450.	Nyquist frequency	ความถี่ในควิสต์	ความถี่สูงสุดที่ไม่ทำให้เกิดความถี่ปลอมเมื่อใช้ช่วงเวลาการซักร้อยค่าหนึ่ง ๆ ถ้า Δt เป็นช่วงเวลาที่ใช้ในการซักร้อยค่า ความถี่ในควิสต์จะมีค่าเท่ากับครึ่งหนึ่งของ Δt
451.	O horizon	ชั้นโอ	ชั้นดินที่องค์ประกอบส่วนใหญ่เป็นอินทรีย์วัตถุที่ยังไม่สลายตัว หรือส่วนใหญ่สลายตัวไปแล้วก็ได้ ยกเว้นชั้นลิมินิก เช่น ดินโดอะตอม ซึ่งเป็นพวกอินทรีย์วัตถุไม่ถือว่าเป็นชั้นโอ ดู <i>soil horizon ประกอบ</i>
452.	O/C ratio; oxygen-to-carbon ratio	อัตราส่วนออกซิเจนต่อคาร์บอน	ดู <i>oxygen-to-carbon ratio; O/C ratio</i>
453.	oasis*	โอเอซิส	บริเวณที่ชุ่มชื้นแถบทะเลทราย มีน้ำพอที่จะมีสิ่งมีชีวิตจำพวกพืช สัตว์ และมนุษย์อาศัยอยู่ได้ อาจเป็นบริเวณที่มีขนาดต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ขนาดเล็ก ๆ จนถึงขนาดกว้างใหญ่มากกว่า ๒๕๐ ตารางกิโลเมตร ตามปรกติเป็นบริเวณที่มีน้ำใต้ดินอยู่ตื้น แต่บางแห่งอยู่ลึกก็ต้องสูบขึ้นมา โอเอซิสมีมากทางภาคใต้ของประเทศแอลจีเรีย
454.	oblique fault*	รอยเลื่อนเฉียง	รอยเลื่อนที่มีแนวระดับของระนาบรอยเลื่อนทำมุมเฉียงหรือทแยงกับแนวระดับของชั้นหินที่เลื่อนไป
455.	oblique-slip fault*	รอยเลื่อนตามแนวเฉียง	รอยเลื่อนที่มีการเคลื่อนตัวไปในแนวเฉียงจากแนวระดับและแนวมุมเทของระนาบรอยเลื่อน อาจเป็นรอย

			เลื่อนปกติ (normal fault) หรือรอยเลื่อนย้อน (reverse fault) ก็ได้
456.	obsequent fault-line scarp	ผารอยเลื่อนย้อนแนว	แนวผารอยเลื่อนแนวหนึ่งที่หันหน้าไปในทิศทางตรงข้ามกับแนวผารอยเลื่อนเดิม กล่าวคือ หันหน้าไปทางบล็อกรอยเลื่อนที่เคยถูกยกตัวสูงขึ้น หรือในที่ซึ่งโครงสร้างของบล็อกที่เคยทรุดต่ำกว่า แต่มีสภาพภูมิประเทศที่สูงกว่าบล็อกที่เคยถูกยกตัวสูงกว่า <i>มีความหมายตรงข้ามกับ resequent fault-line scarp</i>  (ภาพจาก website www.//itc.gsw.edu/faculty/bcarter/geomorph/struct/fault1.htm) 27,28/56
457.	obsequent stream	ธารน้ำย้อนแนวเท	ธารน้ำที่ไหลย้อนทิศทางแนวเทของชั้นหินในบริเวณนั้น ๆ ดู <i>consequent stream; dip stream</i> ประกอบ
458.	obsidian	ออบซิเดียน	แก้วภูเขาไฟชนิดหนึ่งซึ่งมีสีดำ ฝารอยแตกวาว ๆ เหมือนรอยแตกของแก้วธรรมดา ส่วนบางตรงขอบชิ้นแตกโปร่งแสง ในประเทศไทยพบมากในบริเวณหินภูเขาไฟทางตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดลำปาง
459.	obtuse bisectrix	แนวแบ่งมุมป้าน	แนวหรือทิศทางที่แบ่งมุมป้านระหว่างแกนแสงของแร่ที่

			มีแกนแสงคู่ออกเป็น ๒ ส่วนเท่ากัน <i>ดูรูปที่คำ acute bisectrix</i>
460.	ocean floor; oceanic floor	<p>พื้นท้องสมุทร เปลือกโลกใต้มหาสมุทร (oceanic crust) ซึ่งประกอบด้วยหินบะซอลต์และเกิดจากการแปรสัณฐานแบบแผ่น (plate tectonics) มีอายุน้อยกว่า ๑๕๐ ล้านปี ลักษณะหลัก คือ มีสันเขากลางสมุทร (oceanic ridge) พื้นก้นสมุทร (abyssal floor) ภูเขาใต้ทะเล (seamount) ร่องลึก (trench) และลาดตีนทวีป (continental rise)</p>	<p>มอบนางเบ็ญจา เสกธีระ ปรับแก้ไขเพื่อนำเสนอที่ประชุมต่อไป 30/56</p>
461.	ocean trench; oceanic trench;	ร่องลึกใต้สมุทร	<i>ดู oceanic trench; ocean trench; sea-floor trench; submarine trench</i>

	sea-floor trench; submarine trench		
462.	ocean*	มหาสมุทร	ห้วงน้ำเค็มอันกว้างใหญ่ในที่ลุ่มต่ำต่าง ๆ บนผิวโลก ไหลติดต่อกันและกันได้ ซึ่งรวมกันแล้วจะมีพื้นที่ประมาณร้อยละ ๗๑ ของผิวพื้นโลกทั้งหมด ห้วงน้ำอันกว้างใหญ่นี้ได้ถูกแบ่งออกเป็นมหาสมุทรต่าง ๆ ตามทางภูมิศาสตร์ โดยถือเอาแผ่นดินหรือทวีปที่น้ำล้อมรอบอยู่รวมทั้งเส้นศูนย์สูตรและเส้นสมมุติอื่น ๆ เป็นเส้นแบ่งเขต
463.	ocean-basin floor	พื้นแอ่งสมุทร	พื้นมหาสมุทรระหว่างฐานล่างของขอบทวีป โดยทั่วไปอยู่ระหว่างชายขอบของลาดดินทวีปกับสันเขากลางสมุทร (mid-oceanic ridge)
464.	oceanic crust	เปลือกโลกมหาสมุทร	เปลือกโลกส่วนที่อยู่ใต้บริเวณมหาสมุทรต่าง ๆ มีความหนาประมาณ ๕-๑๐ กิโลเมตร ความเร็วคลื่นปฐมภูมิในชั้นนี้มีค่าสูงกว่า ๘.๒ กิโลเมตรต่อวินาที ดู <i>sima</i> ประกอบ
465.	oceanic floor; ocean floor	พื้นท้องสมุทร	ดู <i>ocean floor; oceanic floor</i>
466.	oceanic islands*	หมู่เกาะกลางสมุทร	หมู่เกาะที่โผล่ขึ้นในบริเวณทะเลลึกซึ่งอยู่ห่างไกลออกไปจากทวีป
467.	oceanic plate	แผ่นธรณีมหาสมุทร	แผ่นธรณีที่มีสมบัติเหมือนกับเปลือกโลกมหาสมุทร ซึ่งมีความหนาแน่นประมาณ ๒.๙ กรัมต่อลูกบาศก์

			เซนติเมตร
468.	oceanic ridge; mid-ocean ridge	สันเขากลางสมุทร	เทือกเขากลางมหาสมุทรซึ่งยังคงมีพลังและมักเกิดแผ่นดินไหว เริ่มจากกลางมหาสมุทรแอตแลนติกจากเหนือถึงใต้ ต่ไปยังมหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก ภูมิลักษณะเป็นแบบเนินรูปโดมเตี้ย กว้าง มีรอยแตกเป็นแนวขนานและตั้งฉากกับเทือกเขา ส่วนยอดของเทือกเขาจะเป็นหุบเขาทรุด (rift valley) โดยทั่วไปจะมีลักษณะขรุขระมาก ความสูงระหว่าง ๑-๓ กิโลเมตร กว้างประมาณ ๑,๕๐๐ กิโลเมตร และมีความยาวมากกว่า ๘๔,๐๐๐ กิโลเมตร เทือกสันเขากลางสมุทรเป็นแหล่งกำเนิดของวัสดุเปลือกโลกใหม่ ๆ ดู <i>rift valley</i> และ <i>sea-floor spreading</i> ประกอบ (แก้ที่ mid-ocean ridge ด้วย) 27/56
469.	oceanic rift	ร่องทรุดมหาสมุทร	รอยแตกที่เป็นร่องแคบและยาวบนเปลือกโลกมหาสมุทร (oceanic crust) และมักเกิดขนานไปกับสันกลางสมุทร ปรกติมีความยาวหลายพันกิโลเมตร และมีความกว้างหลายร้อยกิโลเมตร เช่นที่เกิดในทะเลแดง ดู <i>continental rift</i> ประกอบ
470.	oceanic rise	เนินเขาท้องสมุทร	ดู <i>rise</i> ๒
471.	oceanic trench; sea-	ร่องลึกก้นสมุทร	ดู <i>trench</i> ๓

	floor trench		27/56
472.	oceanography*	สมุทรศาสตร์	การศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของทะเลและมหาสมุทร เพื่อรวบรวมและแสวงหาความรู้ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทะเล รวมทั้งการศึกษาสมบัติทางเคมีและฟิสิกส์ของน้ำทะเลและชีววิทยาทางทะเลด้วย
473.	ocher	โอเคอร์	เหล็กออกไซด์เนื้อเหมือนผงดิน มีสีเหลือง น้ำตาล แดง โอเคอร์สีเหลืองน้ำตาล คือไลมอไนต์ สีแดงคือฮีมาไทต์ ใช้ทำรงควัตถุ รูปภาพโบราณบนผนังหินหรือบนภาชนะดินเผา มักใช้โอเคอร์เขียน
474.	octahedrite	ออกตะฮีดไรต์	ดู anatase
475.	octahedron	ออกตะฮีดรอน	รูปทรงผลึกในระบบสามแกนเท่า ซึ่งมีหน้าผลึกรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ๘ หน้า มีดัชนีมิลเลอร์ {111} และมีสมมาตร $4/3 \bar{3} 2/m$
476.	octocoral	ปะการังแปดช่อง	ปะการังกลุ่ม จัดอยู่ในชั้นย่อยออกโตคอร์ลเลีย (subclass Octocorallia) หรือชั้นย่อยแอลซีโอนาเรีย (subclass Alcyonaria) มีชีวิตแบบเกาะติด ตัวปะการังหรือโพลิป มีรูปร่างแบบถ้วยค่อนข้างสั้น มีผนังแบ่งช่องกลางตัวได้ ๘ ช่อง หนวดซึ่งมีแขนงแผ่ออกไปแบบขนนกมีจำนวน ๘ เส้น มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคไชลูเรียนถึงปัจจุบัน 21/56
477.	odd arm star array	แถวลำดับรูปดาวคี	การจัดวางกลุ่มจีโอโพนหรือกลุ่มต้นกำเนิดคลื่นแบบรูป

			ดาว มีจำนวนแฉกแยกออกไปเป็นเลขคี่ เช่น ๓, ๕, ๗ มีรูป
478.	odd-even predominance (OEP)	ลักษณะเด่นคู่-คี่ (โออีพี)	ลักษณะเฉพาะที่นอร์แมลอัลเคนหรือพาราฟินมีคาร์บอนอะตอมเลขคี่มากในช่วงของโมเลกุลหนัก (C24-C34) มักพบในตะกอนภาวะไม่สมบูรณ์ แต่ไม่พบในน้ำมันหรือหินต้นกำเนิดที่มีความพร้อมให้ปิโตรเลียม
479.	OEP (odd-even predominance)	โออีพี (ลักษณะเด่นคู่-คี่)	<i>ดู odd-even predominance (OEP)</i>
480.	offlap	การเหลื่อมถอย	การลำดับชั้นหินหรือตะกอนที่วางตัวไม่ต่อเนื่องกัน เกิดจากการตกตะกอนขณะที่น้ำทะเลถอยหรือถอยกลับ ทำให้ชั้นหินที่มีอายุอ่อนกว่าวางปิดทับไปตามมุมของชั้นหินที่มีอายุแก่กว่าเป็นลำดับตามทิศทางของการถอยกลับของทะเล <i>มีความหมายเหมือนกับ regressive overlap</i>
481.	offset	การเหลื่อม	๑. ระยะทางระหว่างต้นกำเนิดคลื่นกับจุดกึ่งกลางของกลุ่มตัวรับสัญญาณ มี ๒ แบบ คือ แบบตั้งฉากและแบบตามแนวสำรวจ ในกรณีที่ไม่ได้ระบุว่าเป็นการเหลื่อมที่เกิดจากกลุ่มตัวรับสัญญาณกลุ่มไหน ให้หมายถึงการเหลื่อมที่เกิดจากระยะทางถึงกลุ่มตัวรับสัญญาณที่อยู่ใกล้ต้นกำเนิดคลื่นมากที่สุด ๒. ในการสำรวจวัดคลื่นไหวสะเทือนในทะเล คือ

			<p>ระยะระหว่างเสารับสัญญาณกำหนดตำแหน่งเรือกับจุดกึ่งกลางของระยะครอบคลุมใต้ดิน <i>มีความหมายเหมือนกับ stepback</i></p> <p>๓. ในการสำรวจวัดคลื่นไหวสะเทือนแบบหักเห หมายถึงระยะห่างจากแนวตั้งของตัวรับสัญญาณกับจุดหักเหของคลื่นกลับสู่ตัวรับสัญญาณ</p> <p>๔. ในการประมวลผลข้อมูลการสำรวจคลื่นไหวสะเทือน หมายถึงระยะห่างของชั้นสะท้อนเดิมที่ปรากฏในภาคตัดขวางคลื่นไหวสะเทือนกับตำแหน่งที่ถูกต้อง</p> <p>๕. ดู <i>heave; horizontal throw</i></p>
482.	offset stream	ธารเหลื่อม	ทางน้ำที่เกิดจากการเลื่อนตัวตามรอยเลื่อนแนวระดับหรือแนวตั้ง (รูปประกอบ)
483.	offset well	หลุมเจาะเยื้อง	หลุมเจาะปิโตรเลียมที่เจาะในบริเวณใกล้ ๆ กับหลุมเจาะเดิมเพื่อขยายผลลักษณะหรือสมบัติของหินกักเก็บหรือเป็นหลุมที่ผลิตปิโตรเลียมในบริเวณที่มีเขตสัมปทานติดกัน เพื่อให้ไม่ใ้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผลิตปิโตรเลียมแต่ฝ่ายเดียว แล้วให้ปิโตรเลียมของอีกฝ่ายหนึ่งไหลเข้าสู่หลุมผลิตที่มีอยู่เดิม
484.	offshore	-นอกชายฝั่ง, -ในทะเล	คำที่ใช้ในความหมายเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่นอกชายฝั่งทะเลหรือการเคลื่อนที่ออกจากฝั่ง เช่น สันดอนนอกฝั่ง ลมพัดจากฝั่ง กระแสน้ำที่พัดจากฝั่ง (<i>ดูรูปที่ shore</i>) 7/56 ตรวจแล้ว
485.	oikocryst	ผลึกหุ้ม	ผลึกแร่ขนาดใหญ่แร่หนึ่งที่มีผลึกแร่อื่นขนาดเล็กกว่าอยู่

			ภายใน <i>ดู poikilitic ประกอบ</i>
486.	oil column; oil leg	ความหนาชั้นน้ำมัน	ความสูงหรือความหนาของชั้นน้ำมันในแหล่งกักเก็บปิโตรเลียม
487.	oil field	กลุ่มบ่อน้ำมัน	<i>ดู gas field และ oil pool ประกอบ</i>
488.	oil pool*	บ่อน้ำมัน	แหล่งใต้ดินที่มีปิโตรเลียมสะสมอยู่ในปริมาณเชิงพาณิชย์ อาจมีเพียงแก๊สธรรมชาติหรือน้ำมันดิบอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้ง ๒ อย่างก็ได้ บ่อน้ำมันนี้อาจมีขนาดเล็กเพียง ๒-๓ เอเคอร์ หรือกว้างใหญ่เป็นหลายตารางไมล์ก็ได้ หากบ่อน้ำมันหลาย ๆ บ่อเกิดรวมกันอยู่ในลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยาหรือลำดับชั้นหินเดียวกันเรียกกลุ่มบ่อน้ำมันนี้ว่า แหล่งน้ำมัน
489.	oil sand	ทรายน้ำมัน	หินเนื้อฟามที่มีปิโตรเลียมสะสมอยู่ โดยเฉพาะหินทรายหรือชั้นตะกอนทราย และอาจหมายความถึงหินชนิดอื่น ๆ ที่กักเก็บน้ำมันก็ได้ เช่น หินปูน
490.	oil seep	น้ำมัน ไหลซึม	น้ำมันดิบที่ผุดออกมาสู่พื้นผิว ซึ่งเป็นผลจากการเคลื่อนที่อย่างช้า ๆ จากแหล่งกำเนิดที่อยู่ใต้ดิน <i>มีความหมายเหมือนกับ seepage ความหมายที่ ๓</i>
491.	oil shale	หินน้ำมัน	หินตะกอนเนื้อละเอียดขนาดตั้งแต่หินทรายแป้งลงมาที่มีสารเคอโรเจนปนอยู่ มักมีการเรียงตัวเป็นชั้นบาง ๆ เมื่อกลั่นจะให้ปิโตรเลียมเหลวและแก๊ส เรียกว่า น้ำมันหิน (shale oil) หินน้ำมันมีสีน้ำตาลไหม้ถึงดำ แข็งและเหนียว มีความถ่วงจำเพาะต่ำ มีอัตราส่วนของสารอินทรีย์ต่อสารอนินทรีย์ไม่เกิน ๑ : ๔ และอัตราส่วนของคาร์บอนต่อไฮโดรเจนต่ำกว่าถ่านหิน มี

			ความหมายเหมือนกับ <i>kerogen shale</i>
492.	oil trap	แหล่งกักเก็บน้ำมัน	ดูคำอธิบายใน <i>petroleum trap</i>
493.	oil window	ช่วงให้น้ำมัน	ช่วงอุณหภูมิและความดันที่สามารถเปลี่ยนสารอินทรีย์ในหินดินดานไปเป็นน้ำมันได้
494.	oil*	น้ำมัน, ปิโตรเลียม	ดู <i>petroleum</i>
495.	oil-base mud	โคลนฐานน้ำมัน	โคลนเจาะที่ผสมน้ำมันเป็นเนื้อเดียวกัน มีน้ำผสมอยู่น้อยกว่าร้อยละ ๕ และน้ำจะเป็นหยดเล็ก ๆ กระจายอยู่ในน้ำมัน โคลนเจาะชนิดนี้ใช้ในการเจาะชั้นหินที่เจาะยากหรือสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก
496.	oil-oil correlation	การเทียบสัมพันธ์น้ำมันกับน้ำมัน	วิธีการเทียบสัมพันธ์ระหว่างน้ำมันในหินกักเก็บต่าง ๆ จากแหล่งเดียวกันหรือจากต่างแหล่ง ว่าเกิดจากหินต้นกำเนิดเดียวกันหรือไม่ โดยการวิเคราะห์ไฮโซโทปและ/หรือตัวชี้ชีวภาพ
497.	oil-water contact (OWC)	รอยต่อน้ำมันกับน้ำ (โอดับเบิลยูซี)	ผิวสัมผัสระหว่างชั้นน้ำมันดิบซึ่งอยู่ด้านบนกับน้ำซึ่งอยู่ด้านล่างในชั้นกักเก็บ 28/56
498.	oil-water interface	ผิวสัมผัสน้ำมันกับน้ำ	ผิวสัมผัสของน้ำที่กระจายเป็นหยดเล็ก ๆ ในโคลนเจาะที่ผสมกับน้ำมันเป็นหลัก ซึ่งมีน้ำปนอยู่น้อยกว่าร้อยละ ๒-๕ 28/56
499.	oily luster; greasy luster	ความวาวแบบน้ำมัน	ดู <i>greasy luster; oily luster</i>
500.	old age stream	ธารปัจฉิมวัย	ธารน้ำที่ไหลลดเคี้ยวไปมาอยู่ในพื้นที่ราบที่มีระดับใกล้เคียงกับระดับน้ำทะเลมากที่สุด หรืออยู่ในระดับอยู่ตัว ธารน้ำแบบนี้อยู่ในช่วงวัฏจักรการกร่อนขั้นอายุ

			มาก ซึ่งน้ำในธารไหลช้า ไม่มีอำนาจกัดเซาะในทางลึก อีก ดู <i>cycle of denudation; cycle of erosion</i> และ <i>mature stream</i> ประกอบ
501.	old age*	ชั้นอายุมาก	ดูคำอธิบายใน <i>cycle of denudation; cycle of erosion</i>
502.	Old Red Sandstone	โอลด์เรดแซนด์สโตน	ลำดับของชั้นหินสีแดงชั้นหนาที่เกิดขึ้นจากการสะสม ของตะกอนบนภาคพื้นทวีป ส่วนใหญ่จะเป็นชั้นหิน ทราย หินกรวดมน และหินดินดาน จัดเป็นหน่วยหิน ตัวแทนของหินยุคดีโวเนียน (Devonian System) ในส หราชอาณาจักรและทวีปยุโรปตะวันตกเฉียงเหนือ ยืนยันมติเดิม เนื่องจากเป็นศัพท์เฉพาะ 28/56
503.	Old Stone Age; Paleolithic	ยุคหินเก่า	ดู <i>Paleolithic; Old Stone Age</i>
504.	olefin	โอเลฟิน	ดู <i>alkene</i>
505.	Oligocene Epoch	สมัยโอลิโกซีน	สมัยที่ ๓ ของยุคพาลีโอจีน อยู่ระหว่างสมัยอีโอซีนกับ สมัยไมโอซีน มีช่วงอายุตั้งแต่ ๓๓.๙ ถึง ๒๓.๐๓ ล้านปี มาแล้ว เป็นสมัยแรกเริ่มของเอป มีพืชดอกชนิดใหม่ ๆ หินที่เกิดในสมัยนี้เรียกว่า หินสมัยโอลิโกซีน (Oligocene Series) ดู <i>geologic time scale</i> ประกอบ 40/55
506.	olistostrome	หินชั้นเลื่อนไกล	หินตะกอนที่ประกอบด้วยมวลหินบล็อกผสมที่ไม่เป็น เนื้อเดียวกัน เช่น บล็อกและโคลน เกิดจากการสะสมตัว ของชั้นตะกอนที่ยังไม่แข็งตัว และเลื่อนไกลด้วยแรง

			โน้มนำลงตามทางลาดชั้นในท้องทะเล หินชนิดนี้ไม่มีการวางชั้นชัดเจน มีลักษณะเป็นรูปเลนส์แทรกอยู่ในลำดับชั้นหินที่วางตัวตามปกติ มีขนาดใหญ่จนสามารถกำหนดขอบเขตบนแผนที่มาตราส่วนโดยประมาณ ๑ ต่อ ๒๕,๐๐๐ ดังเช่นที่พบในแอ่งเทอร์เชียรีบนเกาะชิลีตอนกลาง <i>ดู chaos และ mélange ประกอบ</i>
507.	oncolite	เม็ดแบบลูกเทนนิส	เม็ดกลมขนาดลูกเทนนิสในหินชั้น มีลักษณะคล้ายกับเม็ดแบบไข่ปลา แต่มีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร เกิดจากสารเนื้อปูนที่สหารายสีเขียวแกมน้ำเงินผลิตขึ้นในลักษณะเป็นแผ่นเจลพอกหุ้มเป็นชั้น ๆ มีขนาดเล็กกว่าสโตรมา-โทไลต์ซึ่งเกิดจากการพอกทับของสหารายเช่นเดียวกัน <i>ดู oolith ประกอบ</i>
508.	one dimension seismic data; 1 D seismic data	ข้อมูลความไหวสะเทือนมิติเดียว	ข้อมูลที่ได้จากการวัดคลื่นไหวสะเทือนเพียงรอยคลื่นเดียวในหลุมเจาะ เพื่อปรับแก้ค่าการหยั่งธรณีโดยคลื่นเสียง ด้วยวิธีการสังเคราะห์รอยคลื่นที่ได้จากการปรับค่าแอมพลิจูดกับเวลาที่คลื่นเดินทาง
509.	onion-skin weathering; onion weathering	การผุพังแบบหัวหอม	<i>ดู concentric weathering; spherical weathering; spheroidal weathering 28/56</i>
510.	onlap	การเกยทับ	การเหลื่อมทับของชั้นหินซึ่งตกตะกอนต่อเนื่องกันไป โดยที่ส่วนปลายของชั้นหินด้านบนขึ้นไปจะสอบและลำชั้นหินด้านล่างเข้าหาขอบแอ่งตะกอนเป็นลำดับ หรือ

			เกิดจากการตกตะกอนแบบถดถอย โดยส่วนปลายของชั้นตะกอนด้านล่างถูกกัดกร่อนไปเมื่อน้ำทะเลถอยกลับ ชั้นตะกอนที่เกิดใหม่ซ้อนทับข้างบนจึงมีส่วนปลายล้าไปทางขอบแอ่งมากกว่า ชุดชั้นตะกอนจะประกอบด้วยตะกอนหยาบอยู่ด้านล่างและซ้อนทับด้วยชั้นตะกอนขนาดเล็กลงเรื่อย ๆ การตกตะกอนเกิดขึ้นในขณะที่น้ำทะเลรุกล้ำเข้าหาแผ่นดิน <i>มีความหมายเหมือนกับ transgressive overlap</i>
511.	ontogenic stage	ขั้นการเจริญเฉพาะตัว	ขั้นตอนของการเติบโต ซึ่งสิ่งมีชีวิตแต่ละตัวได้พัฒนาขึ้น <i>ดู ontogeny ประกอบ</i>
512.	ontogeny	การเจริญเฉพาะตัว	การที่สิ่งมีชีวิตแต่ละชนิดได้มีการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ นับตั้งแต่ปฏิสนธิจนผ่านขั้นเต็มวัย <i>มีความหมายเหมือนกับ life cycle</i>
513.	onyx marble	หินอ่อนโอนิกซ์	หินอ่อนชนิดโปร่งแสงที่ประกอบด้วยแคลไซต์เป็นส่วนใหญ่ อาจมีแร่อะราโกไนต์บ้าง เนื้อแน่น เป็นชั้น ๆ มีลักษณะคล้ายโอนิกซ์จริง ๆ โดยเฉพาะทราเวอร์ทีน (travertine) ที่เป็นแนวชั้นขนานนั้น สามารถขัดให้หน้าเรียบหรือเป็นมันได้ ใช้เป็นเครื่องประดับหรือใช้ในงานสถาปัตยกรรมตกแต่งภายใน หินอ่อนโอนิกซ์ตกตะกอนสะสมตัวจากน้ำเย็น ถ้าพบเห็นตามถ้ำเรียกโอนิกซ์ถ้ำ <i>ดู travertine ประกอบ</i>
514.	oid	เม็ดไข่ปลา	๑. เม็ดกลมแต่ละเม็ดในหินเนื้อเม็ดแบบไข่ปลา (oolite) หรือในเม็ดแบบไข่ปลา (oolith)

			๒. คำทั่วไปที่ใช้กับอนุภาคที่มีลักษณะภายนอกและขนาดเหมือนเม็ดแบบไขปลา <i>ดู pseudo-oolith; pseudoolith;</i> <i>false oolith ประกอบ</i>
515.	oolite; eggstone; roestone	หินเนื้อเม็ดแบบไขปลา	หินตะกอนซึ่งโดยทั่วไปเป็นหินปูน ประกอบขึ้นด้วยเม็ดแบบไขปลา (oolith) เชื่อมประสานเข้าด้วยกัน
516.	oolith	เม็ดแบบไขปลา	เม็ดกลมเล็ก ๆ ในหินชั้น มีขนาดเม็ดไขปลา หรือขนาด ๐.๒๕-๒ มิลลิเมตร แต่โดยทั่วไปมักมีขนาด ๐.๕-๑ มิลลิเมตร ปรกติเกิดจากแคลเซียมคาร์บอเนต (แต่อาจเกิดจากโดโลไมต์ ซิลิกา เหล็กออกไซด์ ไพไรต์ หรือแร่อื่น ๆ ก็ได้) ไขออกเป็นชั้น ๆ รอบนิวเคลียส เกิดในบริเวณน้ำตื้นและมีคลื่นพัดตลอดเวลา โครงสร้างภายในประกอบด้วยวงกลมที่มีเส้นใยเป็นรัศมีซ้อนกันหลายวง แก้รูปศัพท์ 28/56
517.	oolitic	-เนื้อเม็ดแบบไขปลา	คำที่ใช้เกี่ยวกับหินเนื้อเม็ดแบบไขปลา (oolite) หินหรือแร่ที่ประกอบขึ้นด้วยเม็ดแบบไขปลา (oolith) ตัวอย่างเช่น หินเหล็กเนื้อเม็ดแบบไขปลา (oolitic ironstone) ซึ่งเหล็กออกไซด์หรือเหล็กคาร์บอเนตเข้าแทนที่แคลเซียมคาร์บอเนตในหินปูนเนื้อเม็ดแบบไขปลา (oolitic limestone)
518.	oolitoid	ตะกอนคล้ายไขปลา	อนุภาคตะกอนที่มีรูปร่างและขนาดเหมือนเม็ดแบบไขปลา (oolith) แต่ไม่มีโครงสร้างภายใน <i>ดู pseudo-</i>

			<i>oölith</i> ; <i>pseudoolith</i> ; <i>false oölith</i> ประกอบ 28/56
519.	<i>oömicrite</i>	หินโอเออไมโครต์	หินปูนที่ประกอบด้วยมวลรวมคาร์บอเนตจำพวกเม็ดแบบไขปลามากกว่าร้อยละ ๒๕ มีอินทรศาสตร์น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ และมีเนื้อพื้นพวกไมโครต์มากกว่าวัตถุประสานพวกสปาไรต์ ดู <i>allochem</i> , <i>micrite</i> , <i>oölith</i> , <i>oösparite</i> และ <i>sparite</i> ประกอบ 28/56
520.	<i>oösparite</i>	หินโอเออสปาไรต์	หินปูนที่ประกอบด้วยมวลรวมคาร์บอเนตจำพวกเม็ดแบบไขปลามากกว่าร้อยละ ๒๕ มีอินทรศาสตร์น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ และมีวัตถุประสานพวกสปาไรต์มากกว่าเนื้อพื้นพวกไมโครต์ ดู <i>allochem</i> , <i>micrite</i> , <i>oölith</i> , <i>oömicrite</i> และ <i>sparite</i> ประกอบ 28/56
521.	<i>ooze</i>	๑. เลนพื้นท้องทะเล	ตะกอนละเอียดที่ทับถมกันอยู่บนพื้นท้องทะเลและมหาสมุทร ประกอบด้วยซากสัตว์ขนาดเล็กที่มีเปลือกเป็นเนื้อปูนผสมหรือซิลิกา ประมาณร้อยละ ๓๐ หรือมากกว่า นอกนั้นเป็นพวกโคลนเหลว อัตราการสะสมและทับถมของเลนชนิดนี้เป็นไปอย่างช้ามาก ในพื้นที่ท้องมหาสมุทรแปซิฟิกพบว่า การสะสมจนมีชั้นเลนหนา ๑ เซนติเมตร จะกินเวลานานประมาณ ๑๐,๐๐๐ ปี และมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันตามสิ่งที่มีอยู่มากในเลนนั้น ๆ เช่น เลนไดอะตอม เลนโกลบิเจอไรนา ดู <i>diatom ooze</i> ประกอบ

522.	ooze	๒. เลน	โคลนหรือโคลนเหลวที่ทับถมอยู่บนพื้นท้องทะเลสาบหรือพื้นท้องปากแม่น้ำ
523.	opalescence	การเหือบสีแบบโอพอล	ปรากฏการณ์การเหือบสีที่พบในโอพอลซึ่งเป็นรัตนชาติ เมื่อหมุนไปมาหรือเปลี่ยนแนวแสงตกกระทบ เกิดจากการหักเหของแสงกระจายเป็นสีต่าง ๆ และการเรียงตัวเป็นชั้น ๆ จากทรงกลมขนาดเล็กมากภายในโอพอล มักพบในโอพอลและมูนสโตน
524.	opalized wood	ไม้เนื้อโอพอล	ดู <i>silicified wood</i> 37/55
525.	open fold	รอยคดโค้งเปิด	รอยคดโค้งของชั้นหินเมื่อมองขนานกับแกนชั้นหินคดโค้งจะเห็นชั้นหินประกบทั้ง ๒ ข้างของสันส่วนโค้งทำมุมกันเป็นมุมมากกว่า ๖๐ องศา แต่ไม่เกิน ๙๐ องศา ดู <i>closed fold</i> และ <i>tight fold</i> ประกอบ 2/56
526.	open hole	หลุมเปล่า	๑. หลุมเจาะที่ไม่ลงท่อกรู ๒. หลุมเจาะที่ไม่มีก้านเจาะหรืออุปกรณ์ใด ๆ อยู่ในหลุม ๓. ส่วนของหลุมเจาะที่ไม่ได้ลงท่อกรูไว้
527.	opencast mine; opencut mine; openpit mine; strip mine	เหมืองเปิด	ดู <i>openpit mine; opencast mine; opencut mine; strip mine</i>
528.	opencut mine;	เหมืองเปิด	ดู <i>openpit mine; opencast mine; opencut mine;</i>

	opencast mine; openpit mine; strip mine		<i>strip mine</i>
529.	openpit mine; opencast mine; opencut mine; strip mine	เหมืองเปิด	เหมืองที่ใช้วิธีการขุดเอาแร่เศรษฐกิจขึ้นมาจากใต้ผิวดิน โดยการเปิดหน้าดินให้กว้างออก และลึกลง ๆ โดยไม่เกิดอันตรายแก่ผู้ทำเหมืองด้วย การเปิดหน้าดินออกให้มีความลาดเทที่เหมาะสมนั้น แต่เดิมใช้คนขุดผิวดินลงไป เมื่อลึกลงก็ต้องหาเอาดินออกจากส่วนลึก จึงเรียกว่า เหมืองหาบ สมัยนี้ใช้เครื่องจักรช่วยในการเอาดินออกจากกันขุมเหมืองเป็นระดับ ๆ ลึกลงไป เช่น ที่เหมืองลิกไนต์ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง และที่อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ ดู <i>underground mine</i> ประกอบ
530.	operculum	ฝาปิด	แผ่นเยื่อหรือแผ่นเปลือกซึ่งสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง เช่น หอยกาบเดี่ยว ไบร-โอซัวและหนอนชั้นสูง สร้างขึ้นเพื่อใช้ปิดเปิดช่องที่เป็นที่อยู่ของตัวสัตว์ เช่น ฝาปิดเปลือกหอยขมหรือหอยทาก
531.	ophiolite	หินโอไฟโอไลต์	กลุ่มหินอัคนีสีเข้มถึงสีเข้มจัด ตั้งแต่หินบะซอลต์และหินแกบโบรจนถึงหินเพริโดไทต์ และหินแปรที่ประกอบด้วยแร่เซอร์เพนทีน คลอไรต์ เอพิโดต และแอลไบต์ ซึ่งแปรเปลี่ยนมาจากหินอัคนีสีเข้มถึงสีเข้มจัด โดยกระบวนการแปรสภาพหิน แต่เดิมเชื่อว่ากลุ่มหินนี้เกิดในตอนต้นของการพัฒนาแอ่งเปลือกโลก ปัจจุบัน

			ถือว่าเป็นส่วนที่เกิดสัมพันธ์กับการพัฒนาแผ่นเปลือกโลกส่วนมหาสมุทร
532.	ophiolitic	-โอฟีโอลิติก	คำที่ใช้กับเนื้อหินอัคนีโดยเฉพาะหินไดอะเบสซึ่งมีแร่แพลจิโอเคลสผลึกสมบูรณ์เป็นชั้น ๆ อยู่ภายในผลึกแร่ไพรอกซีน เช่น ออไรต์ และใช้กับหินที่แสดงลักษณะเนื้อหินดังกล่าว
533.	opisthoparian	๑. - ใต้มุมแก้ม	คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับลักษณะของรอยตะเข็บบนส่วนหัวของไตรโลไบต์ ดู <i>facial suture ประกอบ</i>
534.	opisthoparian	๒. -ออปิสโทพาเรียน	คำที่ใช้กับกลุ่มของไตรโลไบต์ที่มีรอยตะเข็บบนหน้าเป็นแบบรอยตะเข็บใต้มุมแก้ม ซึ่งรอยตะเข็บดังกล่าวมีผลทำให้มุมแก้ม (genal angle) และหนามแก้ม (genal spine) หลุดติดออกมากับแก้มหลุดได้ (free cheek) ดู <i>รูปที่ facial suture</i>
535.	opisthoparian suture	รอยตะเข็บใต้มุมแก้ม	ดูคำอธิบายใน <i>facial suture</i>
536.	opisthoparian trilobite	ออปิสโทพาเรียน ไทรโลไบต์	ไตรโลไบต์ที่มีรอยตะเข็บบนหน้าเป็นแบบรอยตะเข็บใต้มุมแก้ม จัดอยู่ในอันดับ ออปิสโทพาเรีย (order Opisthoparian) ดู <i>facial suture ประกอบ</i>
537.	Oppel zone; concurrent– range zone**	ส่วนชั้นช่วงชีวินจวบกัน	ดู <i>concurrent– range zone; Oppel zone</i>

538.	optic axes	แกนแสง	ทิศทางหรือแนวแกนจำเพาะแนวหนึ่งของผลึกแร่ชนิดแอนไอโซทรอปิก แสงที่ผ่านตามแนวแกนนี้จะมีความเร็วเท่ากันทุกทิศทาง จึงไม่เกิดแสงหักเหคู่ขึ้นตามแนวนี้ ดู <i>uniaxial mineral</i> และ <i>biaxial mineral</i> ประกอบ
539.	optical crystallography*	ผลึกศาสตร์ทางแสง	ผลึกศาสตร์สาขาหนึ่งที่ว่าด้วยสมบัติทางแสงของผลึก ดู <i>optical mineralogy</i> ประกอบ
540.	optical mineralogy*	วิทยาแร่ทางแสง	วิชาแร่สาขาหนึ่งที่ว่าด้วยสมบัติทางแสงของแร่
541.	optical-pump magnetometer	ออปติคัลพัมป์แมกนีโตมิเตอร์	เครื่องมือวัดความเข้มสนามแม่เหล็กรวม โดยการวัดความถี่ลาร์มอร์ (Larmor precession frequency) ของอิเล็กตรอน ซึ่งเป็นปฏิภาคกับความเข้มของสนามแม่เหล็กรวม ความถี่ลาร์มอร์เกิดจากการให้ลำแสงโพลาไรส์ทำมุม ๔๕ องศา กับแนวสนามแม่เหล็ก รวมผ่านเข้าไปกระทบไอของซีเซียมหรือรูบิเดียม จนทำให้อิเล็กตรอนในอะตอมเพิ่มระดับพลังงานสูงขึ้น แล้วหมุนแกว่งแบบลูกข่าง (precession) รอบแนว การวางตัวของสนามแม่เหล็กรวมด้วยความถี่ลาร์มอร์ การวัดความถี่ของการแกว่งทำให้สามารถหาค่าความเข้มสนามแม่เหล็กรวมได้ เครื่องมือนี้วัดได้ละเอียดถึง ๐.๐๑ แกมมา
542.	orbicule	มวลวงซ้อน	มวลรูปร่างค่อนข้างกลม ขนาดเล็กมากต้องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์จนถึงขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางหลายเซนติเมตร บางครั้งอาจถึง ๓ เมตรหรือมากกว่า เนื้อภายในประกอบด้วยชั้นบาง ๆ เรียงเป็นวงซ้อนกัน การ

			เกิดมวลวงซ้อนมักเกิดในระยะต้นของการแข็งตัวเป็นหิน <i>ดู spherulite ประกอบ</i>
543.	order	๑. อันดับ	ลำดับหนึ่งของการจัดจำแนกหมวดหมู่ของพืชและสัตว์ตามระบบอนุกรมวิธานอยู่ระหว่างลำดับของชั้นและวงศ์
544.	order	๒. ลำดับ	๒.๑ หน่วยพื้นฐานของชั้นในการจำแนกหินอัคนีโดย CIPW ๒.๒ <i>ดู basin order</i> ๒.๓ <i>ดู stream order</i>
545.	order of crystallization	ลำดับการตกผลึก	ลำดับขั้นการตกผลึกของแร่ชนิดต่าง ๆ ตามกาลเวลา ซึ่งสังเกตได้จากลักษณะเนื้อหิน เช่น ผลึกที่ล้อมรอบผลึกอื่นจะเกิดหลังผลึกที่ถูกล้อมเป็นลำดับ ผลึกที่ตกก่อนจะมีหน้าผลึกสมบูรณ์มากกว่าผลึกที่ตกทีหลัง หรือถ้าผลึกแร่ชนิดเดียวกันผลึกขนาดใหญ่จะเกิดก่อนผลึกขนาดเล็ก หรือถ้าเป็นโพรง ผลึกภายในโพรงที่อยู่ชั้นในสุดจะเกิดหลังสุด
546.	ordinary light; natural light; white light	แสงปรกติ	แสงที่เป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าชนิดคลื่นทรงกลม มีความถี่ระหว่าง $4.4 \times 10^{14} - 7.5 \times 10^{14}$ รอบต่อวินาที อยู่รวมกันทุกความถี่ในสัดส่วนที่เท่ากัน มีรูป รูป ก. แสดงการเดินทางของแสงจากจุดกำเนิดออกไปทุกทิศทางในลักษณะของคลื่นทรงกลมรูป ข. แสดงการเดินทางของคลื่นแสงให้เห็นการแกว่งกวัดของคลื่น

			<p>ในขณะที่เคลื่อนที่ไป โดยมีขนาดของสนามไฟฟ้าและสนามแม่เหล็กเปลี่ยนแปลงไปตามระยะทาง</p> <p>E = สนามไฟฟ้า</p> <p>H = สนามแม่เหล็ก</p> <p>\square = ความยาวคลื่น</p>
547.	ordinary ray	รังสีแสงปกติ	<p>แสงที่ผ่านเป็นเส้นตรงไปในตัวกลาง เมื่อแสงตกกระทบตั้งฉากกับวัตถุ ดรรชนีหักเหที่สัมพันธ์กับแสงนี้เรียกว่า n_o ดู <i>birefringence</i> ประกอบ</p>
548.	Ordovician Period	ยุคออร์โดวิเซียน	<p>ยุคที่ ๒ ของมหายุคพาลีโอโซอิก อยู่ระหว่างยุคแคมเบรียนกับยุคไซลูเรียน มีช่วงอายุตั้งแต่ ๔๘๕.๔ ถึง ๔๔๓.๔ ล้านปี มาแล้ว เป็นยุคเจริญรุ่งเรืองของสัตว์ทะเลไม่มีกระดูกสันหลัง พบปลาและพืชสีเขียวเป็นครั้งแรก หินที่เกิดในยุคนี้เรียกว่า หินยุคออร์โดวิเซียน (Ordovician System)</p> <p>ดู <i>geologic time scale</i> ประกอบ 41/55</p>
549.	ore	สินแร่	<p>หินหรือแร่ประกอบหินที่มีแร่เศรษฐกิจปนอยู่ในปริมาณที่จะทำเหมืองได้กำไร สินแร่ที่แต่งให้สะอาดแล้วเรียกว่า หัวแร่ (concentrate) และกากที่ปล่อยทิ้งไปเรียกว่า หางแร่ (tailing)</p>
550.	ore chimney	ปล่องสินแร่	ดู <i>ore pipe</i> 11/56 (อาริตตรวจแก้)
551.	ore control	ตัวควบคุมสินแร่	<p>ปัจจัยที่ควบคุมการเกิดแหล่งแร่ ซึ่งได้แก่ การแปรสัณฐาน ลักษณะหินหรือสภาพธรณีเคมีที่มีอิทธิพลต่อการเกิด และตำแหน่งของสินแร่</p>

552.	ore deposit	แหล่งสินแร่	<i>ดูคำอธิบายใน deposit</i>
553.	ore dressing	การแต่งสินแร่	<i>ดู beneficiation</i>
554.	ore magma	แมกมาให้สินแร่	แมกมาที่ตกผลึกให้สินแร่ เช่น ชุดลักษณะซัลไฟด์ ออกไซด์ หรือโลหะอื่น ๆ ที่ตกผลึกในแมกมานั้น
555.	ore pipe	ลำสินแร่	สินแร่รูปร่างทรงกระบอกตั้ง แหล่งสินแร่อาจเป็นแบบ สายแร่ หรือเป็นแท่งหินกรวดเหลี่ยม หรือหินกรวด เหลี่ยมภูเขาไฟที่มีเพชร <i>มีความหมายเหมือนกับ chimney, ore chimney และ pipe m 29,30,31/56</i>
556.	ore shoot	หน่อสินแร่	มวลสินแร่ที่มีลักษณะคล้ายท่อ แถบ หรือปล่อง อยู่ ภายในแหล่งแร่ ซึ่งโดยปรกติเป็นสายแร่และเป็นส่วนที่มีค่าของแหล่งแร่
557.	orebody*	มวลสินแร่	มวลของแร่ในแหล่งแร่ที่สามารถแยกหรือจำแนก เฉพาะส่วนที่มีคุณค่าเชิงพาณิชย์ <i>ดู deposit ประกอบ</i>
558.	organic	-อินทรีย์	คำที่ใช้เกี่ยวข้องกับสารประกอบที่มีธาตุคาร์บอนเป็นส่วนประกอบหลัก สารประกอบอินทรีย์ตามปรกติจะมี อะตอมของไฮโดรเจนยึดเหนี่ยวกับอะตอมของคาร์บอน
559.	organic built up	เนินอินทรีย์	<i>ดู bioherm</i> แก๊ที่ bioherm ให้สอดคล้องกันด้วย
560.	organic reef	พืดหินอินทรีย์	<i>ดู reef ๑ 6/56</i>
561.	organic rock*	หินอินทรีย์	หินตะกอนที่มีซากพืชหรือซากสัตว์เป็นองค์ประกอบ ส่วนใหญ่

562.	organic soil	ดินอินทรีย์	ดินที่มีอินทรีย์วัตถุเป็นองค์ประกอบอยู่ในปริมาณมาก โดยปรกติจะมีคาร์บอนอินทรีย์มากกว่า ๒๐๐ กรัมต่อกิโลกรัมของดิน
563.	organism	สิ่งมีชีวิต	สิ่งมีชีวิตใด ๆ ไม่ว่าจะเป็พืชหรือสัตว์
564.	oriented specimen	ตัวอย่างระบุตำแหน่ง	๑. ชิ้นส่วนซากดึกดำบรรพ์ที่ใช้กำหนดตำแหน่งตามโครงสร้างเดิม เช่น ส่วนท้อง ส่วนหลัง แนวแกนการหมุน เช่น เวียนซ้ายหรือเวียนขวา เพื่อใช้บรรยายลักษณะให้ตรงกัน ๒. ชิ้นส่วนที่เป็นตัวแทนของหินซึ่งได้ทำเครื่องหมายเพื่อแสดงตำแหน่งเดิมไว้
565.	original dip; initial dip; primary dip	มุมเทเดิม	<i>ดู initial dip; original dip; primary dip</i>
566.	orogenesis; mountain building; Orogeny; tectogenesis	การก่อเทือกเขา	<i>ดู Orogeny; mountain building; orogenesis; tectogenesis</i>
567.	orogenic belt	แนวเทือกเขา	แผ่นดินที่ต่อเนื่องกันที่ถูกทำให้เกิดการโค้งงอและเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปร่างระหว่างวัฏจักรการเกิดเทือกเขาแดนเทือกเขาเป็นเทือกเขาที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอระหว่างขั้นตอนการเกิดและเกือบทั้งหมดในภายหลังจะกลายเป็นแนวภูเขา มีความหมายเหมือนกับ <i>fold belt</i> (แก้จากหนังสือหน้า ๒๒๗)

568.	orogenic cycle	วัฏจักรการก่อเทือกเขา	วัฏจักรที่แสดงถึงช่วงเวลาระหว่างที่แนวเทือกเขามีการเปลี่ยนแนว โดยผ่านช่วงก่อน ระหว่าง และภายหลัง การเกิดแนวเทือกเขา แนวคิดนี้ได้ถูกยกเลิกเมื่อมีการพบโครงสร้างแผ่นธรณีของโลก <i>มีความหมายเหมือนกับ tectonic cycle</i>
569.	Orogeny; mountain building; orogenesis; tectogenesis	การก่อเทือกเขา	<p>กระบวนการที่ทำให้เกิดเทือกเขาโดยการเกิดโครงสร้างภายในแดนเทือกเขา อันได้แก่ การคดโค้ง การเลื่อนเคลื่อนในชั้นหินส่วนนอกและส่วนบน การคดโค้งแบบยืดหยุ่น การแปรสภาพ และการเกิดหินอัคนีระดับลึกในชั้นหินชั้นในและชั้นที่อยู่ลึกลงไป</p> <p>คำนี้เริ่มใช้ในตอนกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ หมายถึง กระบวนการรวมของการเปลี่ยนแปลงลักษณะหินภายในเทือกเขากับการเกิดลักษณะภูมิประเทศแบบเทือกเขา ต่อมาจึงพบว่ากระบวนการทั้งสองไม่เกี่ยวข้องกันทั้งในด้านการเกิดและเวลา ปัจจุบันนักธรณีศาสตร์วิทยาหลายคน และนักธรณีวิทยาบางคนใช้คำนี้ในความหมายของการเกิดลักษณะภูมิประเทศแบบเทือกเขา แต่นักธรณีวิทยาส่วนใหญ่ถือว่าการเกิดลักษณะภูมิประเทศแบบเทือกเขาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังการเกิดเทือกเขา</p> <p>หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างหินกับลักษณะภูมิประเทศมีปรากฏให้เห็นในเทือกเขาของมหายุคซีโนโซอิกตอนปลายเท่านั้น ส่วนในตอนต้นมหายุคดังกล่าวมีเพียงเล็กน้อย และยิ่งน้อยลงไปในมหายุคมีโซโซอิกและพาลีโอโซอิก ใน</p>

			มหายุคพรีแคมเบรียนไม่มีหลักฐานเลย
570.	orthodolomite	หินออร์โทโดโลไมต์	หินโดโลไมต์ปฐมภูมิที่เกิดจากกระบวนการเกิดหินตะกอน
571.	orthogneiss	หินออร์โทไนส์	หินไนส์ที่แปรสภาพมาจากหินอัคนี ในประเทศไทยพบหินออร์โทไนส์มากบริเวณดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก และอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมากพบอยู่ด้วยกันกับหินพาราไนส์ <i>ดู paragneiss ประกอบ</i>
572.	orthochem	ตะกอนเคมีถิ่นเดิม	ตะกอนที่เกิดจากการสะสมตัวทางเคมีภายในแอ่งตะกอนหรือภายในตะกอนเอง ซึ่งแตกต่างจากวัสดุที่ถูกพัดพามาในสภาพของแข็ง คำนี้ปัจจุบันไม่นิยมใช้แล้ว <i>ดู allochem ประกอบ</i> 42/55
573.	orthoquartzite*	หินออร์โทควอตไซต์	หินทรายชนิดหนึ่งประกอบด้วยควอตซ์เกือบทั้งหมด (มีหรือไม่มีเชิร์ตก็ได้) มีควอตซ์มากกว่าร้อยละ ๙๐ เม็ดควอตซ์หรือเชิร์ตมักมีรูปร่างกลมมน ขนาดเท่า ๆ กัน เชื่อมประสานกันด้วยซิลิกา
574.	orthorhombic system	ระบบสามแกนต่าง	ระบบผลึกระบบหนึ่งซึ่งมีแกนผลึก ๓ แกนตั้งฉากซึ่งกันและกัน แต่ยาวไม่เท่ากัน ผลึกในระบบนี้มีแกนทวิสมมาตร ๓ แกน <i>ดู crystal system ประกอบ</i>
575.	orthoscopy	ออร์โทสโกปี	การศึกษาสมบัติทางแสงของเม็ดแร่เพื่อให้ได้ภาพขยายของวัตถุโดยตรงในแสงโพลาไรส์ โดยปราศจากอุปกรณ์เลนส์เบอร์ทรันด์ <i>ดู conoscopy ประกอบ</i>

576.	oscillation cross ripple mark	รอยริ้วคลื่นสมมาตรตัดกัน	รอยริ้วคลื่นสมมาตร ๒ ทิศทางตัดทำมุมกัน ดู <i>oscillation ripple mark; oscillation ripple; wave ripple mark</i> ประกอบ
577.	oscillation ripple; oscillation ripple mark; wave ripple mark	รอยริ้วคลื่นสมมาตร	รอยริ้วคลื่นที่มีสันยอดเป็นแนวตรงแคบ อยู่ระหว่างแอ่งกว้าง และมีหน้าตัดข้างสมมาตร เกิดจากการเคลื่อนที่กลับไปมาของคลื่น
578.	oscillatory extinction	ตำแหน่งมิดสายสลับ	ดู <i>undulatory extinction</i>
579.	oscillatory twinning	ผลึกแฝดซ้อนสลับ	ผลึกแฝดที่วางตัวซ้ำกันเป็นชุด ๆ โดยที่ผลึกแร่ประกอบด้วยแผ่นบาง ๆ วางตัวสลับกันไปมา ส่วนมากพบในแร่ฟันม้าและแร่เพลจีโอเคลสเฟลด์สปาร์ ดู <i>polysynthetic twinning</i> ประกอบ
580.	oscula	ออสคูลา	ช่องเปิดขนาดใหญ่ภายในตัวของฟองน้ำรูปถ้วย เป็นช่องให้น้ำไหลออก
581.	ossicle	๑. แผ่นเปลือกสัตว์ผิวหนาม	แผ่นที่มีขนาดใหญ่และเปลี่ยนแปลงไปเพื่อรองรับหน้าที่เฉพาะอย่าง เช่น แผ่นที่ประกอบกันขึ้นเป็นร่องสำหรับนำน้ำและอาหารเข้าสู่ปาก ดู <i>plate ๒.๓</i> ประกอบ 28,30/56
582.	ossicle	๒. กระดุกเล็ก	กระดุกชิ้นเล็ก ๆ โดยเฉพาะกระดุกในหูชั้นกลาง 28,30/56
583.	Osteichthyes	ปลากระดูกแข็ง	กลุ่มของปลากระดูกแข็งจัดอยู่ในชั้นออสทิอิกทิส (class Osteichthyes) ซึ่งรวมปลาครีบมีก้าง (ray-

			finned) ปลาครีบน้ำเนื้อ (fleshy-finned) ปลา มีปอด และปลาครอสซอปเทอริกซึ่งเป็นบรรพบุรุษของสัตว์บก มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคดีโวเนียนจนถึงปัจจุบัน
584.	Ostracod; ostracode	ออสตราคอด	สัตว์น้ำจำพวกกุ้งกั้งปู จัดอยู่ในชั้นย่อยออสตราโคดา (subclass Ostracoda) มีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นสัตว์สองฝา เปลือกเป็นเนื้อปูน มีหับเผยตามขอบของส่วนหลัง ออสตราคอดส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ยาว ๐.๔-๑.๕ มิลลิเมตร แต่ออสตรา-คอดน้ำจืดบางชนิดมีความยาว ๕ มิลลิเมตร และพวกน้ำเค็มบางชนิดมีความยาวถึง ๓๐ มิลลิเมตร มีช่วงอายุตั้งแต่ยุคแคมเบรียนตอนต้นจนถึงปัจจุบัน
585.	out gassing	การปล่อยแก๊ส	การไล่แก๊สและไอน้ำออกจากหินหลอมเหลวในโลก โดยความร้อน การปลดปล่อยแก๊สและไอน้ำดังกล่าวทำให้เกิดชั้นบรรยากาศและมหาสมุทรในยุคแรก ๆ ของโลก
586.	outcrop	หินโผล่	หินดานที่โผล่พื้นดินหรือผิวดินขึ้นมา บางแห่งถูกปกคลุมด้วยตะกอนพื้นผิว เช่น ตะกอนน้ำพา <i>ดู float; loose block ประกอบ</i>
587.	outer core*	แก่นโลกชั้นนอก	ตอนบนของบริเวณใจกลางโลกซึ่งลึกจากผิวโลก ๒,๙๐๐-๕,๑๐๐ กิโลเมตร เชื่อกันว่าแก่นโลกชั้นนี้เป็นของเหลวเพราะคลื่นทุติยภูมิผ่านไม่ได้ ความหนาแน่นอยู่ในช่วง ๙-๑๐ กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร (<i>ดูรูปที่ core</i>)

588.	outlet glacier	แขนงธารน้ำแข็ง	ธารน้ำแข็งที่ไหลออกจากพืดน้ำแข็งผ่านทางช่องแคบภูเขาหรือหุบเขา <i>ดู glacial lobe ประกอบ</i>
589.	outlier	หินแก่ล้อม	พื้นที่หรือกลุ่มหินที่โผล่ให้เห็นโดยมีหินอายุแก่กว่าล้อมอยู่โดยรอบ เช่น เขาโดดหรือเนินยอดป้าน <i>ดู inlier ประกอบ</i>
590.	outpost well	หลุมขยายผล	หลุมเจาะปิโตรเลียมที่เจาะขยายขอบเขตของแหล่งกักเก็บหรือแหล่งปิโตรเลียมที่ทำการผลิตอยู่แล้วบางส่วน
591.	over mature; post mature	ภาวะเกินสมบูรณ์	ภาวะที่สารอินทรีย์ในตะกอนหรือหินชั้นอยู่ภายใต้ความร้อนในระยะเวลาที่นานเกินไปจนทำให้สารอินทรีย์เปลี่ยนสภาพ ยืนยันมติเดิม 25,26/56
592.	overbank deposit	สิ่งทับถมน้ำล้นฝั่ง	ตะกอนละเอียดขนาดทรายแป้งและโคลนที่น้ำเอ่อนองล้นฝั่งนำพามาในรูปสารแขวนลอย ไปตกจมสะสมในที่ราบน้ำท่วมถึง <i>ดู flood-plain deposit; vertical-accretion deposit ประกอบ</i>
593.	overburden	ชั้นปิดทับ	วัสดุทางธรณีวิทยาอันได้แก่ ดิน ตะกอน และหิน ที่อาจจะจับตัวแข็งหรือไม่ก็ได้ ซึ่งปกคลุมชั้นแร่หรือชั้นถ่านหิน ในการทำเหมืองชนิดที่ขุดจากผิวหน้าดินลงไป ต้องเอาวัสดุเหล่านี้ออกไปเสียก่อนจนถึงชั้นแร่หรือชั้นถ่านหิน จึงสามารถขุดเอาแร่หรือถ่านหินออกมาได้ ทางวิศวกรรมเหมืองแร่ เรียกว่า ชั้นเปลือกดิน (<i>ดูรูปที่ interburden</i>)

594.	overburden pressure	ความดันชั้นปิดทับ	ความดันที่เกิดจากน้ำหนักของชั้นหินที่กดทับอยู่ด้านบน
595.	overburdened stream; overloaded stream	ธารพาตะกอนเกิน	ดูคำอธิบายใน <i>loaded stream</i>
596.	overfold; overturned fold	รอยคดโค้งตลบทับ	รอยคดโค้งที่ส่วนของชั้นหินด้านหนึ่งเอียงเทไปมากกว่า ๙๐ องศา หรือตลบกลับไปทางเดิมทับชั้นหินของตัวเองอีกทีหนึ่ง 3/56 ตรวจสอบแล้ว
597.	overgrowth*	การตกผลึกซ้อน	๑. การที่สารทุติยภูมิตกผลึกรอบ ๆ ผลึกของสารชนิดเดียวกัน เช่น การตกผลึกทุติยภูมิทำให้ผลึกนั้นโตขึ้น ผลึกที่เกิดขึ้นนี้มีสมบัติทางแสงและทางผลึกที่ต่อเนื่องกัน ๒. การที่แร่ชนิดหนึ่งตกผลึกบนพื้นผิวของแร่อีกชนิดหนึ่ง เช่น ฮีมาไทต์บนควอตซ์ คาลโคไพไรต์บนกาสิना
598.	overhand stoping	การเปิดเหมืองจากระดับล่าง	วิธีการทำเหมืองใต้ดินแบบหนึ่งโดยเริ่มเปิดเหมืองจากอุโมงค์ระดับล่างตามสายแร่ขึ้นไปหาอุโมงค์ระดับบนของปล่องหลัก แล้วระเบิดแร่ให้หล่นลงไปตามปล่องสู่อุโมงค์ขนแร่ออกทางด้านล่าง การเปิดเหมืองแบบนี้มักทำกับสายแร่ที่ตั้งชัน

599.	overland flow	น้ำป่า	ส่วนของน้ำไหลป่าผ่านผิวดินที่ไหลป่าลงสู่ร่องธารน้ำภายหลังฝนตก โดยเฉพาะน้ำไหลแผ่ซ่าน ซึ่งเมื่อไหลลงสู่ธารน้ำแล้วจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของน้ำไหลผ่านรวม (total runoff)
600.	overlap	การเหลื่อมทับ	<p>๑. (บรรพชีวินวิทยา) การประกบกันของฝาทั้งสองของออสตราคอต โดยขอบของฝาที่มีขนาดใหญ่กว่ายื่นพ้นขอบของฝาที่มีขนาดเล็กกว่า</p> <p>๒. (แผนที่) การที่รูปถ่ายทางอากาศ หรือภาพจากดาวเทียม ๒ ภาพ ที่ต่อเนื่องตามแนวนอนหรือวงโคจรเดียวกัน มีพื้นที่ร่วมกันหรือซ้อนเหลื่อมกัน ดู <i>sidelap</i> ประกอบ</p> <p>๓. การลำดับชั้นหินหรือตะกอนที่วางตัวไม่ต่อเนื่องกัน เกิดจากการตกตะกอนขณะที่น้ำทะเลลุล้ำเข้าหาแผ่นดิน ทำให้ชั้นหินที่มีอายุอ่อนกว่า วางปิดทับแบบยื่นล้ำออกไปด้วยมุมเทที่น้อยกว่าบนชั้นหินที่มีอายุแก่กว่าซึ่งมีมุมเทมากกว่า</p>
601.	overloaded stream; overburdened stream	ธารพาตะกอนเกิน	ดูคำอธิบายใน <i>loaded stream</i>
602.	oversaturated	-เกินอิ่มตัว	คำที่ใช้กับหินอัคนีที่ประกอบด้วยแร่อิมซิลิกามากเกินไปหรือแมกมาที่มีซิลิกามากเกินไป 28,29/56
603.	overstep	การซ้อนเกย	การที่ชุดชั้นหินตะกอนเกยทับอยู่บนรอยชั้นไม่ต่อเนื่องหรือลักษณะที่ชั้นหินด้านล่างถูกตัดขาดหรือถูกกัดเซาะ

			ออกไป ดู <i>onlap</i> ประกอบ 28/56
604.	overthrust fault*	รอยเลื่อนไถลทับ	๑. รอยเลื่อนย้อนที่มีค่ามุมเทของระนาบรอยเลื่อนเท่ากับหรือน้อยกว่า ๑๐ องศา มวลหินจะเคลื่อนตัวไปได้หลายกิโลเมตร ดู <i>thrust fault</i> ประกอบ ๒. รอยเลื่อนที่มีมวลหินด้านบนของระนาบรอยเลื่อนเคลื่อนที่ยื่นล้ำออกไปจากมวลหินด้านล่าง ดู <i>underthrust fault</i> ประกอบ
605.	overthrust fold	รอยคดโค้งไถลทับ	รอยคดโค้งที่ส่วนของชั้นหินตรงที่เกิดการคดโค้งมากจนทันทันไม่ไหวเกิดรอยเลื่อนขึ้น แล้วไถลตัวทับไปบนหน้าชั้นของตัวเองหรือของหินอื่น 3/56 ตรวจสอบแล้ว
606.	overturned fold; overfold	รอยคดโค้งตลบทับ	ดู <i>overfold; overturned fold</i> 2/56 ตรวจสอบแล้ว
607.	OWC (oil-water contact)	โอดับเบิลยูซี (รอยต่อน้ำมันกับน้ำ)	ดู <i>oil-water contact (OWC)</i>
608.	oxbow lake*	ทะเลสาบรูปแอก	บึงหรือทะเลสาบรูปโค้งคล้ายแอก เกิดจากการที่ทางน้ำโค้งตัวดัดเปลี่ยนเส้นทางจากการไหลตามแนวโค้งเดิมเป็นตัดตรง ทำให้ลำน้ำโค้งเดิมถูกตัดขาดกลายเป็นทะเลสาบรูปแอก
609.	oxidate	ออกซิเดต	ตะกอนที่ประกอบด้วยออกไซด์และไฮดรอกไซด์ของเหล็กและของแมงกานีส ที่เกิดจากการตกผลึกหรือตกตะกอนจากสารละลายที่มีน้ำ
610.	oxidation	ออกซิเดชัน	กระบวนการรวมตัวกับออกซิเจน เช่น ออกซิเดชันของ

			สังกะสี (Zn) ได้สังกะสีออกไซด์ (ZnO) หรือ การเพิ่ม เวเลนซ์บวกหรือการลดเวเลนซ์ลบ เช่น Cu^+ ถูกออกซิ ไดส์เป็น Cu^{2+} และ S^{2-} ถูกออกซิไดส์เป็น S หรือ สภาวะ ที่อะตอมหรือไอออนสูญเสียอิเล็กตรอน <i>ดู reduction ประกอบ</i>
611.	oxide	ออกไซด์	สารประกอบหรือแร่ที่เกิดจากการจับตัวระหว่าง ออกซิเจนกับธาตุหนึ่งหรือหลายธาตุ เช่น แร่คิวไพรต์ (Cu_2O) รูไทล์ (TiO_2) หรือ สปีเนล (MgAl_2O_4)
612.	oxidized zone	เขตออกซิไดซ์	ส่วนของแหล่งแร่ที่เปลี่ยนไปเนื่องจากการกระทำของ น้ำผิวดิน เช่น ส่วนที่เป็นแร่ซัลไฟด์ถูกแปรเปลี่ยนเป็น ออกไซด์หรือคาร์บอเนต 28/56
613.	oxidizing condition	สภาพมีออกซิเจน	สภาพแวดล้อมที่มีออกซิเจนอิสระอยู่ ทำให้สารอินทรีย์ ถูกทำลายไปโดยการออกซิเดชัน มีผลทำให้ สารอินทรีย์ถูกเก็บรักษาไว้ในชั้นตะกอนได้น้อย
614.	oxidizing flame	เปลวไฟเพิ่มออกซิเจน	เปลวไฟจากท่อเป่าแล่นตรงส่วนนอกกรวยความร้อนซึ่ง เกือบจะมองไม่เห็นเปลว เมื่อวางสารประกอบที่ทำการ ทดสอบตรงส่วนนี้ สารประกอบนั้นจะได้รับออกซิเจน ถือเป็นส่วนที่เพิ่มออกซิเจนให้กับสารประกอบที่ทำการ ทดสอบด้วยเปลวไฟ เช่น ทดลองโดยนำเศษชิ้นไพไรต์ (FeS_2) จ่อเข้าไปที่เปลวส่วนนี้ จะเห็นว่าเกิดก๊าซ SO_2 และเมื่อเย็นลงแร่เปลี่ยนเป็นเฟริกออกไซด์ (Fe_2O_3) สี

			แดงๆ
615.	oxygen index	ดัชนีออกซิเจน	ค่าที่ได้จากการวิเคราะห์หินต้นกำเนิดปิโตรเลียมโดยเทคนิค Rock Eval ซึ่งจะวัดค่าออกซิเจนในตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนของฟีก S3 ต่อคาร์บอนอินทรีย์ทั้งหมด (S3/TOC) มีหน่วยเป็นมิลลิกรัมคาร์บอนไดออกไซด์ต่อกรัมคาร์บอนอินทรีย์ ดัชนีออกซิเจนและดัชนีไฮโดรเจนสามารถเข้าร่วมกันในการพิจารณาภาวะสมบูรณ์และชนิดของเคอโรเจนในหินต้นกำเนิดปิโตรเลียม
616.	oxygen-to-carbon ratio; O/C ratio	อัตราส่วนออกซิเจนต่อคาร์บอน	อัตราส่วนอะตอมของออกซิเจนต่อคาร์บอนจากผลการวิเคราะห์เคอโรเจน อัตราส่วนนี้มักพล็อตคู่กับอัตราส่วนไฮโดรเจนต่อคาร์บอนลงบนกราฟของ Van Krevelan เพื่อแสดงชนิดและความแตกต่างของภาวะสมบูรณ์ของเคอโรเจน ถ้าอัตราส่วนออกซิเจนต่อคาร์บอนมีค่าสูง (มากกว่า ๐.๕) และอัตราส่วนไฮโดรเจนต่อคาร์บอนมีค่าต่ำ แสดงถึงสารอินทรีย์ถูกออกซิไดส์และมีศักยภาพที่จะให้ปิโตรเลียมเหลวได้น้อย
617.	ตัดศัพท์ marine-cut terrace	ตะพักคลื่นเซาะ <i>ดูคำอธิบายใน wave-cut bench</i>	เห็นชอบให้ตัดศัพท์ marine-cut terrace 25/56
618.	ตัดศัพท์ mineralize	เกิดเป็นแร่	เปลี่ยนเป็นแร่ แทนที่ หรือแทรกไปด้วยแร่ คำนี้ยังประยุกต์ใช้กับกระบวนการเกิดแร่และสินแร่ และการกลายเป็นซากดึกดำบรรพ์ 40/55, 27/56

619.	ตัดศัพท์ Neocene	นีโอซีน	ดู <i>Neogene</i> 41/55
620.	ตัดศัพท์ nonclastic rock	หินตะกอนเนื้อเดียวกัน (รอกำอธิบาย)	12,13/56
621.	ตัดศัพท์ nonclastic sediment	ตะกอนเนื้อเดียวกัน ตะกอนที่เกิดจาก ปฏิกิริยาเคมีหรือจาก สิ่งมีชีวิต มีเนื้อประสานกันและไม่สามารถพิสูจน์สภาพเดิมได้	12,13/56
622.	ตัดศัพท์ Nummulitic	นัมมุลิติก ดู <i>Paleogene</i>	40/55
623.	ตัดศัพท์ marginal probability	ความน่าจะเป็นตามขอบ	ความน่าจะเป็นแบบไม่มีเงื่อนไขของการเกิดเหตุการณ์หนึ่งโดยไม่คำนึงถึงการเกิดเหตุการณ์อื่น ๆ เมื่อพิจารณาความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ เช่น โอกาสที่จะเกิดหน้าใดหน้าหนึ่งจากการโยนลูกเต๋า ๑ ครั้ง = $\frac{๑}{๖} = ๐.๑๖๖$
624.	ตัดศัพท์ marine arch; arch; marine bridge; sea arch; sea bridge	ซุ้มหินชายฝั่ง	ดู <i>sea arch; arch; marine arch; marine bridge; sea bridge</i>
625.	ตัดศัพท์ Mollisols	มอลลิซอลส์	อันดับดินอันดับหนึ่งในการจำแนกดินตามระบบ

			อนุกรมวิธานดิน เป็นดินแร่ที่มีชั้นดินบนมีสีคล้ำ ปริมาณอินทรีย์วัตถุสูง แคลเซียมสูง โครงสร้างดิน เต็มชัด เมื่อแห้งไม่แข็ง อัตราการอิมตัวด้วยเบสอยู่ในระดับสูง มักพบในบริเวณทุ่งหญ้าต่าง ๆ มีการพัฒนาของดินค่อนข้างดี
626.	ตัดศัพท์ Neocene	นีโอซีน <i>ดู Neogene</i>	41/55